

వృత్తి దిన ముద్రక టిం వ ర బ దు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౭ } థెన్ నెట్టుబాటు 1930-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 24-వ తేది గురువారము

Vol. 17

MADRAS, THURSDAY 24th APRIL 1930.

శ్రీ ప్రమాదూతనామ సంవత్సర చైత్రమాస బహుళ ఏకాదశి

ంవిక ౧౯
No. 19

అమృతాంజనము

అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
జ్వరము. పొక్కులు, నొప్పులు తొలగింపును.
బొట్ట బాగుండును. చొవల భేదించును.
బావుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
జురకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే తమట పట్టుట
జూత కఠినమందలి దున్నబాధములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేహము
లలో గూడ వాడుచున్నాడు.

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN-BALM

గొప్పగొప్ప నారిచే
జీలక పలు యోగ్యత
వక్రములు పొందియున్నది

ఈచక్కెర వీటి కూడి కొంత

మందు గలుగదు.

బట్ట ౧ ప్యాకెట్ నాణె ౧ రూ 0-10-0

పాక 1-1 న 6-6-0 ను.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా వుండవలసి.

అమృతాంజనం దీపా

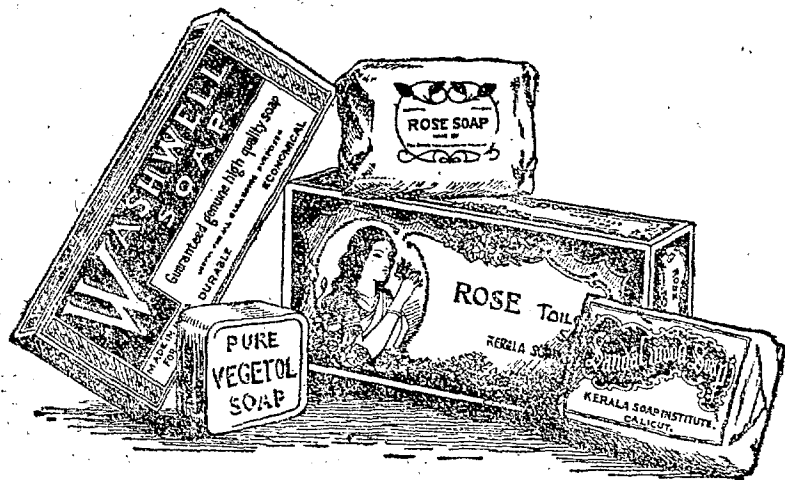
కి, 7 రూపాయలకి, బట్టాడు

100, ప్రభువోడ్డు, శాస్త్ర ము బాబు.

కేరళ సబ్బులు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.

గంజము—అసమానమైనది. పో—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీనివ్వబడును.

కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి సబ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

ఆశ్చర్యము సీమేలుకే

పట్టువంటి మజిల్లిన

ఈకాలమే ఆంధ్రదేశమునందు అన్ని కాలములలోను వాడుదురు. దొరల కెంతో ప్రీతికరమైనది. అందమగు జోర్యాలు,
దట్టము నేత, యొక్క వైన పురుషులముగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కమిజాలు, భారతీయులకునును రకంవారీగా
మాపరిశ్రమలనందల రూపరేయించి అన్ని దేశములకు అంపి యెన్నో యోగ్యతాపత్రికలు బదసియున్నాయి. స్త్రీలకు
మధుగుల్మ-దు చీరంబులు పురుషులకు నాజాకుగావుండునట్లు విక్రీ-లి తక్కువధరలకు కొద్దికోజాలమాత్రమే అంపరేంచి
లిమి. ఈసమయము పోగొట్టుకొనకుడు. అక్క-రలేనివో దబ్బు వాపసిత్తుము. 45 అంసులముల బెడల్పు 12 గజముల తాను
గుల పెట్టెగాని రెండు 12 మూర చీరల పెట్టెగాని రూ. 7-8-0 ను, 5 పట్టుకమిజాల పెట్టె రూ 10-0-0.
పొట్టిటి వేరు. మజిలిన కమిజాలు 6 పెట్టి రూ 9. 1930-వ సం॥ డైరీకొలండురు 3 అజాలు.

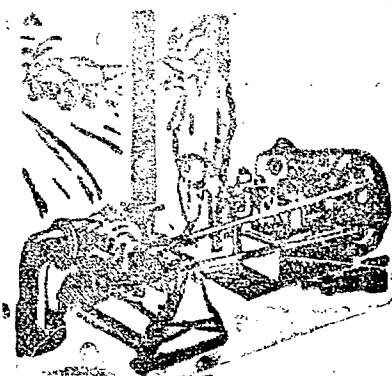
గుప్తా అందు కో, చికాకోల్ సిటీ, గంజాంబల్లా.

నవీన

46-1

వాల్ కార్డు

చీతెల్

హరిజాంట్, 4 స్టోకుల కోట్లు ప్లారింగు

భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది.
చమురు ఖర్చు తక్కువ, అత్యధికమున నమ్మిక గలది. పంకి
ను అన్ని పరిశ్రమలకు అవర్తనీయమైన ఇంజను.

7½ హెచ్. పి. నుండి 80 హెచ్. పి. వరకు అనేక
నెజులలో తయారుచేయబడినవి. విగత వివరములకు ఈ
దినువెలిసమాను ప్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజనీర్లు,

అర్మీనియను వీధి, మద్రాస్.

తెలుగు జిల్లాలకు ప్రానిగలు:

హద్దూరి బ్రదర్స్, రె జమండి.

ప్రదర్శనము గల సౌకర్యము.

బెంగళూరు, బళ్లారి, కోయంబూరు, తెజపాడ.

కృష్ణాభారతసింహవాద

ఆంధ్రదేశము అతి ప్రసిద్ధులను మామందులకును
మా పెద్ద కేట్లగునకును సేవే ప్రాయము.

నేపనల్ యిండియన్ లైఫ్ యిన్స్టా రెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

సామాన్య శేట్లతో స్థిరమైనట్టియు
అభివృద్ధి చెందునట్టి కంపెనీ.
మానేజ్మెంటు క్లుప్తముగను
తెలివిగను. చేయబడుచు బలమైనదై రెక్కరు.
నేపనల్ యిండియన్ పాలసీచాలా నులభమైనది. ఆకం
పెనీమీట అయ్యేభూభూమి టీని యిచ్చును.మీట ప్రేమియములు
మాత్రం కట్టుకుండవలెను. పాలసీ తీర్మానముగానే మీట
గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీటంతటి వారికిగాని ఇన్సూరెన్స్
యిన్స్టామెంట్ యిచ్చినేయును. కట్టమైన నిర్బంధములలేవు తక్కు
గము యిచ్చుచును.

భీమా చేయదలచినవారున్న వీరింట్టుగావులనుటకు వ
లకుబడిగల పెద్దమనుష్యులున్నా అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి
ప్రానుకొనును.

టి. వి. రాఘవయ్య యన్స్-యూర్,
హైదరాబాద్ కలకత్తా చీఫ్ ఏజెంట్లు,
82-2 నార్తరూ సర్కార్లు, లెజవాడ.

నవయుగ వ్యాపారము ప్రభుత్వము

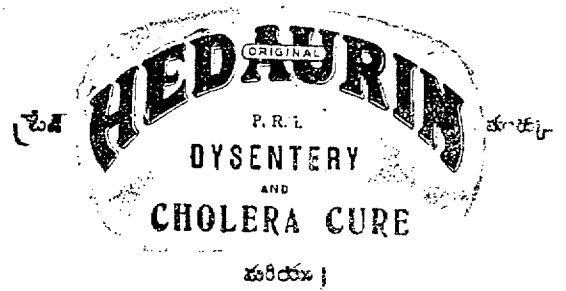
ప్రేమ

(బాబూ అగ్నిసేనుమారదత్తు)

అనువాదము వెలువోలు సీతారామయ్య చౌదరి ప్రేమ
యను పేరుతో కామమోహములు. దాసులై పీడింపబడు
మనుజుల నుద్ధరింపగల నుద్ధరింపు. ఇందు ప్రేమలక్షణములు,
దాని సాధించు నుపాయములు నుబోధకముగా వివరింపబడినవి.
ప్రతిమనుజుడు ముఖ్యముగా ప్రతి నవయువకుడు తప్పక చదు
వదగిన గ్రంథము. ఆదర్శనీయులగు అగ్నిసేనాబాబుగారి జీవన
చరిత్రకూడ కలదు. కవిరాజు త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరి
గారి యువప్రభుత్వాసహితము. ఫెనర్వెట్ కాగితము - వెల
ఆ. 2 మాత్రం.

వెలువోలు సీతారామస్వామియ్య చౌదరి,
ప్రభావసంపదినీసంఘము, అమృతలాలు పోస్టు,
తెనాలి లాల్పాకా.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మద్రాసున కూడ లభించును.

ఒక ఔషధ విసోదము

కలరా నివారణి

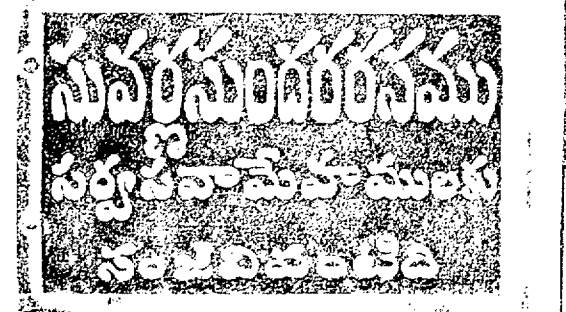
హెడ్యూరిన్ అరికల్చేయనుండి

తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునందు చున్న హెడ్యూరిన్ అరికల్చేయనుండి
కలరాను, అరికల్చేయను ప్రపంచము మోతాదే గుణమిచ్చు
చున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అనుమతిపై
ధరలు రు. 0-12-0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికొలాజికల్ రిసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్

పోస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

ఎటువంటి సవాసేమములైన గురుత్వము, ఇకాత్మక
ములు అనునవి, మోతుపట్టుట మొదలైన దుర్గుణములు
లేవు. అతీతము కాడి పెద్దవిగావును. 30 ఏళ్లు
వైద్యమున అనుభవముగల డి. కె. కేటారియన్ గారిచే
కనిపెట్టబడినది. వాడు విషము మందుతో కలప
బడును.

4 వా. 50 మాత్రము రు. 5-0-0.

అర్ధ శతాబ్దమునకు, ముత్తైగలం (ప్రెస్)

చెన్న నగరమున అద్భుతమగు హారతాళము

పోలీసులు నిరపరాధులగు ప్రజలపై బడి లాఠీలతో మోదుట

60 వేల ప్రజలు, సముద్రతీరమున సభ చేసి, నాయకుల కఠినశిక్షల నిరసించుట

ఆశ్వికదళము, సభపై దాడివెడలి గుట్టుములను త్రొక్కించుట

ప్రకాశముగారి నాయకత్వమున ప్రజల తేమాత్రమును చలించకపోవుట

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 23:—నాయకుల నిర్బంధమును
కఠినశిక్షలను నిరసించుటకుగాను, నిన్నటిదినమున చెన్న నగర
మున జరిగిన అఖండమగు హారతాళమును, సాయంత్రము సమా
వరమున జరిగిన బహిష్కారమున సభయు, నింతవరకు చెన్న నగర
చారిత్రమున చెప్పుదును గనివినియుండదు ఎక్కడచూచినను, పో
లీసువారు నిరపరాధులగు ప్రజలను, తుపాకులతో చావమోడు
చుండుటకు గురిచియు గర్రములచే గుంపులను త్రొక్కించు
చున్న విషయముల దప్ప ప్రజలు దౌర్జన్యము గావించిన వార్త
లెన్నెటను వినిపింపలేదు. ప్రజలు ఆసాంతమున సంపూర్ణముగ
కాంతియుతముగ ప్రవర్తించిరి.

ఉదయము హారతాళమును, ఉప్పుకాసనోల్లంఘనమును
ముగిసినపిదప సాయంత్రము 6 గంటల వైకౌట్ల సముద్రతీర
మున శ్రీయత టి. ప్రకాశం పంతులుగారి యాజమాన్యమున
బహిష్కారమున సభ జరిగెను. ఎండతీవ్రముగ నున్న నగరాడ,
మధ్యాహ్నము 4 గంటలండియునుగూడ, ప్రజలు నిరంతర
ప్రవాహముగ నన్ని చైత్రులనుండియు గూడ సముద్రతీరమునకు,
వరదలు పొర్లినవచ్చునటులు వచ్చుచుండిరి. 5 క్లక్ గంటలనుండి,
సముద్రతీరమునందు, నిడుకడనను రాలకుండ నొకేజనసమూ
హుగ గన్పట్టెను. సభ కరుదెంచిన జనులసంఖ్య ఎంతవీసముగ
తక్కించినను 80 వేలకు తక్కువయుండదు. ఒకవేదికనుండి
ఎంత బిగరగ మాటలాడినను ప్రజలందరకును వినిపింపకుండు
టచే, ప్రక్కనే, కొంతమారమున నురియొక వేదికనుగూడ
నమర్చి అటు మరియొకసభ చేయవలసినవచ్చెను. చాలమంది
శ్రీయుగూడ సభకు హాజరైరి.

సభకరుదెంచినవారుగాక, ఇంకను వేలకొలది ప్రజలు,
పోలీసులు కొట్టెదరను భయముచే దూరముగ, వైకౌట్లనుండి,
కృపి దున్న చౌ న ర కు ను రోడ్డు మీ ద ని ల చి
చూచు చుండిరి. ఇంకను సభ ప్రారంభము గాకపూర్వమే
లాఠీలను ఆయుధములను ధరించిన ఒక పోలీసు అశ్వదళమునవారి
వెంట లాఠీల ధరించిన పెద్దపోలీసు పదాధిపతులు లు ను,
వైకౌట్ల వైపునుండి, కొద్దవద్దకు వచ్చి వెంటనే అచ్చట నూర
క నిలచియున్న గుంపులపైబడి లాఠీలతో బాదుచు తరుముటకు
ప్రారంభించిరి. పిమ్మట సముద్రతీరపు రోడ్డునకు ఉత్తరపువైపు
నను దక్షిణపువైపున పోలీసులును, ఆశ్వికదళమున గుంపుల
ప్రజలపైవైపునుండి సభవైపునకు రాకుండ నరికట్టబడిరి. అటు
ల నరికట్టిన పిమ్మట ఆశ్వికదళము, పోలీసులును, ఆశ్వికదళముగ
సముద్రపు ఇంకక తిన్నెలపైనున్న ప్రజల పైబడి ఇష్టము వచ్చి
నటుల హరముగ, లాఠీలతో కొట్టుటకు ప్రారంభించిరి. ఆశ్వి
కులు తమ గుర్రములను ప్రజలపై పరుగెత్తించి త్రొక్కింప
ప్రారంభించిరి.

ఈ కల్లోలమునందు వందలకొలది ప్రజలకు గాయములు
తగిలెను. అందులో 10 ఏండ్ల బాలునికొకనికి, చాల బలముగ
గాయములు తగిలి స్త్రీలపైపడి పడిపోయెననియు - ఆతని నొక
ఆశ్వికదళము తన గుర్రముపై పెట్టుకొని తీసుకొనిపోయెననియు,
నొక వదంతి అచ్చటి ప్రజలలో వ్యాపించెను. ఇది జరిగిన కొం
తవేళటికి, అంతవరకును, రోడ్డు సమీపమున నున్న ప్రజలలో
కొందరు, సభకు వచ్చుటకుగాను, రోడ్డుదిగి ఇంకక తిన్నెలను
ప్రవేశించు చుండిరి. అప్పటికి వెనుకకు పోయిన ఆశ్వికదళము
తిగి ముందుకువచ్చి, గుంపులపైబడి లాఠీలతో బాదుచు గుర్రముల
తో త్రొక్కింపగడగి ప్రజల చెబ్బులను వెరచి, పరుగెత్తిన
కొలదిని, ఆశ్వికులు వారివెంట పడికగ్రతో బాదుచుండిరి. ఆవి
ధముగ చెబ్బులు తిని, సభకు పరుగెత్తుకొని రాగలిగినవారు,
ప్రకాశముగారి వద్దకునని, ఆహారయుదంతమునంతయు వివరిం
చిరి. ఈపర్యాయము పోలీసు ఆశ్వికదళము సభ జరుగుచున్న
ప్రదేశమువరకును వచ్చెను కాని, ప్రకాశముగారు, వేదికపైని
చి నగ్రముననున్న త్రొక్కినను, ఎన్ని లాఠీదెబ్బలు తగిలినను
గూడ, ఎవ్వరను లేవరాదని హెచ్చరించుచుండుటచే, సభ్యుల
లో వెన్నెరగూ, ఏమాత్రమున కడలేదు. ఆశ్వికదళము అంతట
తిగి వెనుకకుపోయి, అచ్చట కొంతసేపు నేపడియుకొనటకు
గాజోలు బాదుటబిడ్డి వినిపించుండిరి.

అట్లు భాదర్ సాహెబుగారు

ఒకవైపున పోలీసుదళములు, సభకుట్టును గల జనులను
ఎదిగి, కొట్టుచున్నను, సభమాత్రము, ప్రకాశముగ జరుగ
చుండెను. వలయు కాంతిపైనుటలు, ఉద్యోగములకు బాతీసు
గీతములను పాడిరి.

ఈ దినమున సత్యాగ్రహ మొనర్చిన, కాంతిపైనుటలకు
బాదుటకును మాలవా అట్టుల్ భాదర్ సాహెబుగారు ప్రభు
మున ప్రసంగించుచు, చెన్న నగర వాసులు పోలీసు దౌర్జన్యము
లచే చెదరిపోవువారు గారని నడిపిరి. విదేశీయపరిపాలన
యున్నంతవరకు, భారతీయులకు తినుటకు తిండియుండదు,
ప్రభుత్వమునా రిపుడు ప్రజలనుండి పన్ను వసూలుచేయుచు
అధనమున ప్రజలనింకను నిరసికలను చేయుటకును, అగచి
యుంచుటకును వినియోగించుచున్నది. ఇట్టివిదేశీయ ప్రభుత్వము
నొక తుదమైనను భారతీయులు సహింపరాదు. పౌరతంత్ర్య
మును సాధించుటకు గాంధీమహాత్ముడొక కార్యక్రమమునేర్ప
రచెను. ప్రతిభారతీయుడును ఈయద్యమమును బలపరచి,
ఈసమయముననే, విదేశదౌర్జన్యమునుండి విముక్తిని బడయుటకు
యత్నింపవలెను. ఈసమయమున బారవిడచినవో నికభారత
దేశమునకు విముక్తిలేదు.

శ్రీ ప్రకాశంపంతులుగారు

ప్రకాశంపంతులుగారు లేచి, ప్రసంగించుచు నిటుల
నడిపిరి. “ఈ సాయంత్రము, సభకు రాగలుగదనుని భావింప
లేదు. ఈ యుదయమున తిరిగి, బహిరంగముగ ఉప్పుకాసనము
నల్ల ఘించినపిదప, మొన్న నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని
మిగిలినమిత్రులను నిర్బంధించినటులనే, ఈ దినమున నన్నును,
కాసనోల్లంఘనమొనర్చిన సత్యాగ్రహులను నిర్బంధింపవలసి
యుండెను. కాని వారటుల చేయలేదు. ఈరోజున చెన్న నగర
వాసులందరను అఖండమగు హారతాళము గావించిరి. ఈ
సాయంత్రము నగరమగల ఆ బాలగోపాలము నీసభకు తప్ప
వచ్చెను. దీనివలన, చెన్నపురిపౌరులు-తాము, నిన్నటిదినమున,
నిర్బంధింపబడిన నాయకులు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహదౌర్జన్య
మును సంపూర్ణముగ నామోదించి, దానినికొనసాగించుటకు
కృతనిశ్చయమై యున్నారని స్పష్టపడగలదు. ఈదినమున,
చెన్నపురి ప్రజల కృతనిశ్చయమును, దౌర్జన్యరాహిత్యమును
గాంచి అధికారులు యుక్తాయుక్త వివక్షలు గోల్పోయిరి.
అందుచేతనే ఇంత వ ర కు ను మ ర్యాదగ, కాంత
ము గ ను న్న పోలీసులు, బుద్ధిని గోల్పో
యి, నిరపరాధులగు ప్రజలను బాటసారులను, నిర్భాగముగ
బహుమూలముగ లాఠీలతో కొట్టుటకు ప్రారంభించిరి. అయినను
ప్రజలు, అద్భుతమగు కాంతితో, పోలీసులకంటె తా మెక్కు
డు సుఖితులమను విషయమును, ప్రపంచమునకు వెల్లడించిరి.
పోలీసువారు ప్రజలనిచ్చటకు రానిచ్చుటలేదని, కొందరు
నాతోచెప్పుచున్నారు. ఈ వేదికనుండి, నాకా విషయమంత
యును గనుపించుచునేయున్నది. కానివారు వచ్చినను, నాకం
తమువారికి వినిపింపజాలదు. పోలీసు వారు తమ వా
తకరల నెంత యుపయోగించినను, ఇన్ని వేలమంది ప్రజలనిచ
టకు రాకుండ చేయబాలకపోయెను.”

పోలీసు ఆశ్వికదళము సభపై దాడివెడలుట

ప్రకాశము పంతులుగారు ప్రసంగించుచుండగా నీ సమయ
మున, కొట్టెద్రునుండి ఆశ్వికదళము తిరిగి, ప్రజలనుతరుముచు,
లాఠీలతో కొట్టుచు, సభవైపువచ్చుచుండిరి. వారివిధముగవచ్చి,
పెద్ద సభయందు సలమలేని వారికొరకు, కొన్ని గజముల దూర
ముననే నిర్బంధపడిన రెండవసభ నెదుర్చు, అచ్చటివారిని చెదర
గొట్టుటకు ప్రారంభించుటచే జనులందరను, ప్రకాశముగారున్న
పెద్ద సభవైపు పరుగెత్తుకొని వచ్చుచుండిరి. అందుచే కొందరు
సభ్యులు-ఈసభలో శ్రీయుగూడ గలరనియు, వెంటనే సభ
ముగించినవో పోలీసువారు రాకపూర్వ ప్రజలు వెదలిపోవచ్చు
ననియు ప్రకాశముగారికి చెప్పిరి.

“లేను. ఇవ్వాళ, పోలీసువారి అంతుజూడనిది, ఇట్లునుండిక
దలను” అని నడుపుచు ప్రజలెల్లరును ఎవరిసానములవారు మా
ర్చిని కదలనదని ఆజ్ఞాపించిరి అందుచే సభ్యులెల్లరు అటులనే
మార్చిని. పోలీసు ఆశ్వికదళములలో, అవలలి సభను బలవంత
ముగా చెదరగొట్టి ప్రజలను లాఠీలతో బాదుచు, గుర్రములతో
త్రొక్కించుచు ప్రకాశముగారున్న పెద్దసభనుగూడ చుట్టు
ముట్టు అంకినవారి నెల్ల కొట్టుటకు ప్రారంభించిరి. కాని అచటి
వారు ఎవరను లేచిపోనిపోవుటకు ప్రారంభింపకపోవుటచే నా
యాశ్వికము తిరిగి వెదలిపోయిరి. ప్రకాశంపంతులుగారంతట
“గాంతిపైనుటలను” బంపి, పోలీసు లాఠీదెబ్బలచేతను, గుర్రము
ల త్రొక్కుడుచేతను, పడిపోయినవారిని వెదకించి, తెప్పించి,
వారికి ప్రభుత్వము చికిత్సగావించవలసినది, ఇంతయు నొకయరగం
టనేపు పట్టెను.

ప్రకాశములను గురువారము తమ పాత్రను సా
గించుచు నిలువడి విరి. గురువారములను వచ్చి త్రొక్కు
చున్నను, పోలీసులకురముగ బాదుచున్నను, ఏ మాత్రము
చరింప కృతనిశ్చయముతో గూర్చునియున్నందుకు మీరైర్వము
సంతయు కొనియాడెదను. మీరుగూడలేచి, కలవరపడి త్రొక్కి
సలాదినయెడల, మన యుద్ధముమంతయు పాడై పోయెడిది.
మీలో మీరు త్రొక్కుకొనెడువారు. దాని వైన, పోలీసులు
మీపై బడి గుర్రములచే త్రొక్కించి లాతిలతో బాదెడువారు,
అంతయుగాక, పోలీసు దౌర్జన్యమునకు గురియై చెబ్బలుతిని
ఈనమద్ర తీరమున పడిపోయిన మన సోదరులు, చూచు దిక్కు
లేక, వైద్యసహాయము లేక, రాత్రియంతయు నిద్రలునల్లడు
చు, నెట్టి బాధలనందియుండెడివారో. మీరు దైర్జన్యసాహసము
లతో నిలచుటవలె, చెబ్బలు దినిన మనసోదరులను ఏరిచెప్పి,
వారికి తైత్తి పచారమునుగావించి తిరిగి మనతో దీనుకొని
వెళ్లగలుగుచున్నాము. పోలీసులు, మనల నింకను నెడు
ర్బలకాక, తిరిగి వెళ్లిరి. ఈ విధముగ మీ దౌర్జన్య రాహిత్య
ము, మన శత్రువు పర జిత్తుల నొనర్చి, దిగ్విజయమును చేకూ
ర్చెను.

“నిరపరాధులను మన సోదరుల నావిధముగ క్రూర
ముగ హింసించిన వారు నిజముగ పాపము గల పీరులే యైన
యెడల, వారు వారి గజ్జములను, నా యెదుర్కొమ్మపై నడి
పింప వలసినది. పోలీసువారు క్రూరులై, చిన్న చిన్న బాలు
రను గూడ లాటిలతో బాది పడగొట్టిరి. ఆ పోలీసు లాదుకు
తోనే, నా వైన గూడ రావలసినది. కొందరు మిత్రులవుడే
సభ ముగించి వెళ్లెదమని సలహా నిచ్చిరి. కాని అటు లెన్నటి
కిని జరుగరాదనియు, నేనును, మిగిలిన వారును గూడ ఈ దిన
మున నిచటనే మా ప్రాణములు సమర్పింపవలెనే గాని, తిరిగి
వెళ్లమాట దలంపరాదనియు, నేను ప్రత్యుత్తర మొసగితిని.
ఈ సభలో మమ్ము గుర్రముచే త్రొక్కించుటకు పూర్వమువారు,
నాశముపై నడువవలసి యుండుదు.

ప్రకాశము పంతులుగారు ముగించుచు చెన్నపురి పౌరు
లీదినమున గవ్వరచిన అద్భుతమును కాంతిని కృతనిశ్చయమును
దైర్జన్యము ప్రశంసించిరి.

సభను ముగించుటకు పూర్వము ప్రకాశముగారు పోలీసు
దౌర్జన్యమునకు గురియై కొనిరాబడిన వ్యక్తులనుపిలచి వారిచేత
మేవిధముగ హింసించబడినదియును వివరించునట్లుచేసిరి. వారు
తాము ఏవిధముగ హింసించబడినదియును తమకు ఎట్టిచెబ్బలు తగి
లినదియు వివరించి జూపిన పిమ్మట గుర్రహస్తాగ్రములనునలస
పోలీసులు లాటిచెబ్బలచే స్వృతితప్పిపోయిన ఒక బాలుని ఆశ్వికు
లతమ గుర్రముపై నిడికొని తీసుకొని పోయినదియు తానాచి
క్షయము ప్రత్యక్షముగ జూచినదియు నుడివెను. ప్రకాశంపం
తులుగారు ఈవిషయమై మాటలాడుచు ఆ బాలునిగొని పోలీసు
ఆశ్వికుడాబాలునికి వైద్యసహాయమొసర్చి తిరిగి అతనితలితం
డ్రులకు చేర్చవలెననిగోరెను.

దుఃఖవార్త

ఈ సమయమున, ఒక మనిషివచ్చి మహాచితో బాధప
డుచున్న ప్రకాశంగారి రెండవమారుడు మరణించెనని చెలి
పెను. ప్రకాశముగారా వార్తనువిని ఏమియుచరింపక చేతనే
వకు తిట్టి విచారములచే కోకించుట కవకాశములేదని చెలుపుచు
సభను విరమించిరి.

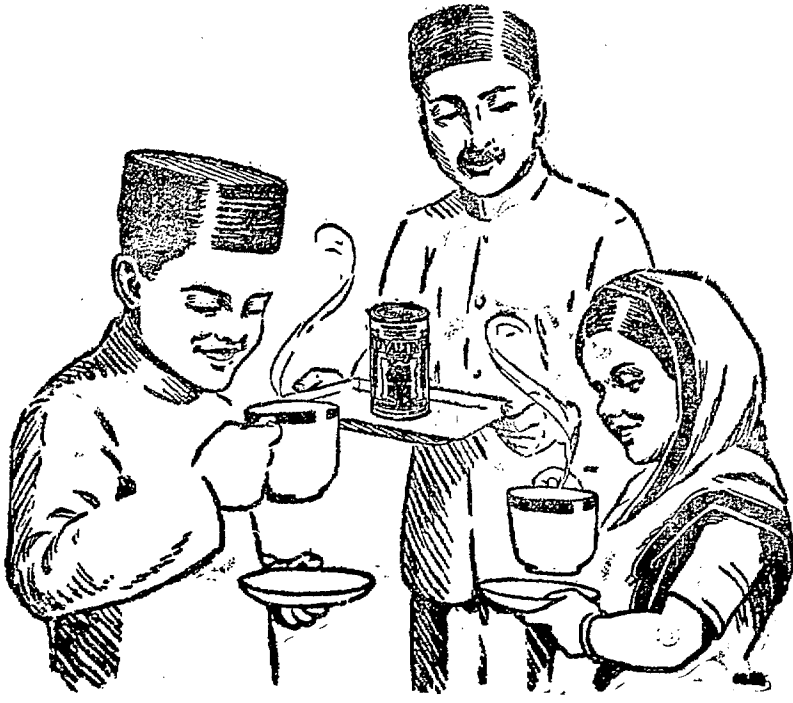
ప్రకాశం పంతులుగారు ముగించుచు ఈ రోజున జరిగి
న విషయముల గమనించినయెడల, మీరొనర్చిన వారతాశము
వ్యర్థముగాలేదని స్పష్టపడగలదు. దౌర్జన్య రాహిత్యమునకును,
దౌర్జన్యమునకును సంఘట్టనము గలిగినపుడు దౌర్జన్యరాహిత్య
మెట్లు నిజమునందునో ఈరోజున వివాకస్సులయెదుట ఋజు
వయ్యెను. మదరాసు చారిత్రమునందు, భారతదేశమునందును
గూడ ఈవిధముగ, దౌర్జన్యరహితులు : భక్త, పోలీసు దౌర్జన్యము
నెదిర్చి, పరాజయమందించిన నిదర్శనము మరియొకటిలేదు.
ఇట్టి దృశ్యమును గాంచగల అవకాశము, ఈజన్మయందు మనకి
కలభించియుండదు అని ప్రకాశంగారు నుడివిరి.

28 ఏప్రిలు:— ప్రకాశంపంతులుగారి రెండవమారు
డు మరణించెనని గతరాత్రి సభయందు వినిపించి వార్త నిజము
గాదు. ఆతనిసీగి, నిన్నరాత్రి 7 X 30 నిమిషములకు చాలనిష
మముగనండెను. ఆవిషయమును ప్రకాశంగారికి చెలుపుటకు
పంపబడిన వార్తాపాఠుడు పాఠానికి బాలుడు మరణించినట్లు
చెప్పెను. ప్రకాశముగారు పిమ్మట ఇంటికివెళ్లి, సతీవుడై మంచ
ములో పండుకొనియున్న కుమారునిగాంచి పక్కననవ్వెను.

గాయములు తగిలినవారు

సమాద్రతీరమున జరిగిన సభ పోలీసు ఆశ్వికులు చెర
గొట్టినపుడు తీవ్రముగా చెబ్బలు తగిలినవారిలో ముగ్గురు జైసరలు
ఆస్పత్రియందు చేర్చుకొనబడిరి. వారికి తలమీద బలమును గాయ
ములు తగిలెను.

లాటి చెబ్బలు గుర్రములకు త్రొక్కుట మొదలగు చెబ్బ
లు తగిలినవారిలో 20 మంది వైద్యశాలలో చికిత్స యొనర్ప
బడెనని చెలియుచున్నది.

బహురుచికరమైన ఓవల్ టైను పాలబాలికలను బలవంతులుగా జేయును

ఏన్న తనమునందు ఆరోగ్యముగా, బలముగా పెరుగవలెనన్న మంచి
ఆహారము తినవలెను. ఇండియాలో తినేదిండిలో సారము బొత్తిగా వుండనే
వుండదు. నూత్నజ్ఞానలయిన తలితండ్రులుమాత్రం మంచి టానిక్ ఆహారముగా
పనిచేయునట్టి ఓవల్ టైనును ఆహారమునకు తోడు జేసెదరు. శరీరము చక్కగా
పెరుగును.

ఓవల్ టైనులోనుండే మంచితనముతా ఏమిటంటే, బిడ్డలకు మంచి
నరముల పుష్టి నిచ్చి, ఉత్సాహవంతులుగా జేయును. మిగతా వాటికంటే
ఓవల్ టైను రుచిని బిడ్డలు చాల ప్రేమించుదురు. ఓవల్ టైను ఎట్లా తయారవు
చున్నది అసంగతి విచారితే అందులో ఆశ్చర్య మేమియు లేదు. నానబోసిన
బాల్లి, మంచిమిగడ గలిగినపాలు, మంచి కోకో.

ఓవల్ టైన్ తయారయ్యేటప్పుడు చేతులతో నంటబడదు. కావిన
పాలతోగాని లేక కన్ డెంప్ట్ పాలుతోగాని ఒక్క నిమిషమాత్రములో తయారు
చేయవచ్చును. నిత్యము ఓవల్ టైను త్రాగి బలారోగ్యవంతులు గండు.

తయారగునప్పుడు చేతులతో నంటబడదు.

OVALTINE

మొదడునకు, నరములకు, శరీరమునకు పుష్టినిచ్చుచు
కెమిస్టు లందరివద్దను దొరకును

అ శ్వ న్

రి జు వె నే ట రు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము
నివ్వగలదు. నరములను, శరీర
మును, మొదడును వృద్ధిచేయును.
విద్యాపారిగులకును, వ్యాయామం
చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

ప్రాక్ యంతువారలు:—
ఎస్. దేశాయ్ గౌన్డర్ అండ్ కో.,
41, బందరువీధి, మద్రాసు.
నాథన్ అండ్ కో.,
కొచ్చిన్.

Bengal Chemical &
Pharmaceutical
Works, Ltd.
Calcutta.

మదరాసు ధాన్యముల ధరలు

(24-4-30)

పచ్చిబియ్యము (బస్తా 1-కి పా 164)	రు. అ. పై.
నెల్లూరుపచ్చిబియ్యము పా తది ,, 164	14 0 9
,, (కొత్తది) ,, 164	18 0 9
తెనాలి (కొత్తది) ,, 164	12 12 9
,, (పాతది) ,, 164	18 12 9
ఉప్పుదుబియ్యము	
సగర (కొత్తది) ,,	12 4 9
,, (పాతది) ,,	18 4 9
మిషన్ ,,	10 10 9

నూకలు

రంగూన్ అక్కిను రకము :—

ఎ 1 (బి 1-కి పా 210)	18 12 9
ఎ 2 ,,	12 8 9
ఎ 3 ,,	11 4 9
బి 1 ,,	18 6 9
బి 2 ,,	12 4 9
బి 3 ,,	11 0 9
బి 4 ,,	8 12 9
సి 1 ,,	12 0 9
సి 2 ,,	10 12 9
సి 3 ,,	9 8 9

బజారు రకము నెం. 1, 2, 3, 4.

(బి|| 1-కి పా|| 202) 12 8 9 మొ|| 9 0 9 మతకు

నైగాడ్ నెం. 1 (బి|| 1-కి పా|| 218)

పుట్టుబియ్యము

తెలుపు (42 పళ్లు గలది)	12 8 9
నలుపు ,,	16 0 9

గోధుమలు

కండ్లా (205 పానులు)	16 8 9
రాగులు	

బొంతాయి (70 పళ్లు గలది)	7 12 9
దవనగిరి (65 ,,)	8 4 9

కాయధాన్యములు

శెనగపప్పు:—

రంగూన్ (బి 1-కి పా 190)	14 4 9
కరాచి (,, 205)	స్తావలేదు
కలకత్తా (,, 190)	14 0 9

పెంజాలు శెనగలు:—

పంజాలు (,, 205)	16 0 9
బియా (,,)	స్తావలేదు
రంగూన్ (,, 190)	12 8 9

పెసలు:—

రంగూన్ (,, 195)	12 0 9
కంభంపెట్టు (,, 205)	
సింగపూరు (,, 200)	

బటాణి గింజలు (ఆర్రా ,, 205)	16 6 9
,, (కలకత్తా 205)	

ఉలపలు:—

తిరుపత్తురు (52 పళ్లు గలది)	6 12 9
కట్టక్ (45 ,,)	6 8 9

కంది పప్పు:—

కాన్పూరు (బి 1-కి పా 205)	
కలకత్తా (,, 195)	16 12 9

మినుములు:—

బందరు (,, 218)	14 8 9
రాజనంగా ,,	14 4 9
కుంతియా (,, 225)	15 12 9

కేసరి పప్పు:—

(మిషన్) నెం. 1 (,, 205)	18 8 9
,, 2 ,,	12 8 9

అలచందలు (బాదా):—

(పెద్దపైజా) (,, 190)	18 8 9
రెడ్ బీన్స్ (,, 190)	11 0 9

విదేశ వస్తుబహిష్కరము

చెన్ననగర ప్రముఖుల విజ్ఞాపనము

గాడిదలకు విదేశ వస్త్రాల బహిష్కరములు

మ.దాసు స్వదేశీసమితివారిపక్షమున దాక్షిణ్య యు. రామరావు, యస్. సత్యమూర్తి, సి. యస్. ముత్తరంగమొదలగు, బి. జగన్నాథదాసు, అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్, కే. భావ్యం, సి. వెంకటరంగమ్ నాయుడు, బషీర్ అహమ్మద్ సయ్యద్, హఫీ మహమద్; టి. పి. మినాక్షిగుండర్, యమ్. భక్తవత్సలం, ఇ. ఆర్. వెంకట్రామాచారి గారలు యాక్రింది విన్నపమును గావించుచున్నారు.

“క్రియత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని శాశ్వతరూపు పంతులుగారిని, ఇతర దేశభక్తులను నిర్ణేతముగాను కనీ తీర్పు కొనుటగాను విధించిన శిక్షకు మీ రొసంగదగిన పరియగు ప్రత్యుత్తర కేమి?”

విదేశ వస్త్రములను సంపూర్ణముగా బహిష్కరించుట యొక్కటే మనము చేయదగిన ప్రతిక్రియ. మనలో ప్రతివారును చేయదగినదియు చేయగలదియు గూడ నిదియొక్కటియే. ఇట్లుచేయుట మన కనీసధర్మమై యున్నది. ఆంగ్ల దేశమునండి వచ్చునట్లును కొనరాదనియు అమ్మరా దనియు మేము మిమ్ములను కోరుచున్నాము. ఈకార్యమునందు మీరు మాకు తోడ్పడుదు రని సగౌరవముగ ప్రార్థించుచున్నాము.

చెన్ననగరవర్తకుల సానుభూతి

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 21:—క్రియత దివాన్ బహదూర్ ఆర్. రామచంద్రారావుగారు, యస్. సత్యమూర్తి, దాక్షిణ్య యు. రామరావు, సి. యస్. ముత్తరంగమొదలగు, టి. యస్. అనంతరామయ్యగారు, బి. జగన్నాథదాసు, యమ్. భక్తవత్సలం, ఇ. ఆర్. వి. ఆచార్యగారును గొడూన వీధిలోని బట్టల వర్తకులవద్దకు వెళ్లి విదేశ వస్త్రములను బహిష్కరించవలసిన దని కోరిరి. ఈ ప్రయత్నములో మనఃపూర్వకముగా తోడ్పడుటకు వర్తకులు యిష్టము చేసిరి. ఈ ప్రముఖులు సగరమునందలి పెద్ద సగరవర్తకుల దగ్గరకు పోయి వారికి విదేశ వస్త్రబహిష్కారోద్యమమునందు సానుభూతి కలిగించెదరు. ఈ విషయమును ఆలోచించుటకు వర్తకులు త్వరలో సభగావించెదరని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

కాశీనాథ న్యాయవాదుల తీర్మానము

కాశీనాథ, ఏప్రిల్ 21:—స్వదేశీగడ్డను, ముఖ్యముగా ఖద్దరునే ధరింపవలెననియు, విదేశ వస్త్రములను, బహిష్కరింపవలెననియు కాశీనాథ న్యాయవాదులు తీర్మానించిరి. మరియు ప్రతి న్యాయవాదియు, బాతీయోద్యమమునకై నూటికి రెండు పంతుల చొప్పున ధనసహాయము చేయవలె ననియు, యిట్లు వనూలయిన మొత్తమును కాశీనాథపట్టణ కాంగ్రెసుసంఘము నకు కట్టవలెననియు తీర్మానింపబడెను. ఈ డబ్బును వనూలు చేయుటకు కార్యదర్శికి అధికార మివ్వబడెను. (ప్రీ ప్రె.)

విక్రేటింగుకు 30 మంది అరెస్టుగలు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—సగరములో విదేశ వస్త్ర దుకాణములను పిక్కెటు చేయుచుండగా ఈ రోజు విజయ కృష్ణ చటర్జీ గారు న, యింక 29 మందియు అరెస్టుచేయబడిరి. మునిసిపల్ పరివారి సంఘము ఈకార్యమును ఖండించెను. పట్టణములోను పేటలలోను కొన్ని దుకాణములు మూసివేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

బేరార్ యథోచిత సహకారవాదుల సానుభూతి

అమకోలి, ఏప్రిల్ 22:—గాంధీమహాత్ముని ఉద్యమము సక్రమమైనదనియు న్యాయసమ్మతమైనదనియు యస్. ఆసి గారి నాయకత్వమున సమాజేతమైన బేరార్ యమ్. థోచిత సహకారవాదుల సభతీర్మానించెను. ఆంగ్లవస్త్రపులను ముఖ్యముగా ఆంగ్లవస్త్రములను బహిష్కరించుటకు సభవారు తీర్మానించిరి. బేరారులో ఉప్పువట్టములను తిరస్కరించుట పిలువగలిగిన యితర వట్టములను తిరస్కరింప వలెనని సభవారు తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బర్మాలో కాంగ్రెస్ ప్రచారము

రంగూన్, ఏప్రిల్ 21:—బర్మాలో ఉప్పుసత్కారము ప్రారంభించు శాశ్వత రామ వహింపకాలమునందు కొంత కాలమునకు విదేశ వస్త్రములను దిగుమతిచేయరాదనియు బర్మా రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. విదేశ వస్త్రములను తెప్పించుకుండా తీవ్రప్రచారము గావించుటకు సభవారు నిశ్చయించిరి. నిన్న దహనమునకై విదేశ వస్త్రములు చాలావరకు చేయబడెను. కాంగ్రెసు కమిటీయూజనాన్యాయున నూలుబడుకుట శిక్షకుట యోర్పాటు చేయబడెను. (ప్రీ ప్రె.)

అతిమేలైన బ్లాజాగర్ సీమకములములకు స్పృహసిద్ధమైనది. స్థాపితము 1898

వీకంసీ చబిత్ దాస్ అందు సన్న్య సీమకములముల నగల వర్తకులు 112, 118 చె నాబజార్ రోడ్ మద్రాసు

లాహోర్ కరాచీలో గాడిదలకు విదేశ

వస్త్రములు తొడిగి ఊరేగించిరి

లాహోర్, ఏప్రిల్ 21:— విదేశ వస్త్ర బహిష్కార ప్రచారము గావించుటకు గాను 25 వేల మందికి పైగా ప్రజలు సభ గావించిరి. రెండు గాడిదలను తీసికొని వానిపై గడ్డలను వనూలు చేసికొని వచ్చిరి. బండెడు గడ్డలు తగుల పెట్టబడెను. 1920 సంవత్సరమున మార్చి లా సంగతి ప్రజలకు జ్ఞాపకము చేసి ప్రజలు విదేశ వస్త్రములను త్యజింపవలె నని ఉపన్యాసములు చేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

కరాచీలో విదేశ వస్త్ర దహనము

కరాచీ, ఏప్రిల్ 22:—కొందరు విద్యార్థులును, వర్తకులును కలిసి మూడు గాడిదలకు దొర డ్రెస్సువేసి సగరములో విదేశ వస్త్రములను పోగుచేసికొని వచ్చి దహనముచేసిరి. దహనములు కరాచీలో సర్వసాధారణ మైనవి. కాంగ్రెస్ ఖద్దరు దుకాణములో సరుకు తక్కువగా ఉన్నది. విదేశపు గడ్డలను స్వదేశీయని వివరిత ధరలకు వర్తకులు అమ్ముచున్నారు. స్వరాజ్య ఖాదీ బందరు తప్ప తక్కిన అన్ని చొట్ట ఖద్దరు ధర పెంచుచున్నది. (ప్రీ ప్రె.)

కరాచీ, ఏప్రిల్ 21:—కరాచీ భారతవర్తకసంఘమువారు విదేశపుగడ్డతో చేసినతలగడ్డను నిషేధించి, దానిస్థానమునగాంధీ బోటీలు వాడవలసినదిగా నిర్ణయించిరి. మద్యమును, సిగరెట్టులను త్రాగుటయు నిషేధింపవలెనని తీర్మానింపబడెను. (ప్రీ ప్రె.)

ఆంధ్ర నాయకుల ప్రకటనలు

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు

ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రధాన చరమావతి

కాశీనాథలో నుపన్యసించుట

కాశీనాథ, ఏప్రిల్ 22:—మేము సాయంకాలము కాశీనాథలో పురమందిరావరణమున పెక్కువేలమంది సభ చేశమైరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంతిస్వేచ్ఛ ప్రధాన చరమావతియగు దేశభక్తుడు 1-80 గంటలనేపు గంభీరోపన్యాసము నొసగెను. “మీ రందరను సమిష్టి కాసనోల్లంఘనమును జయప్రథముగా నెరవేర్చితిరిగదా? యింకను ప్రభుత్వమువారు పరాజితులు కాలేదా” అని దేశభక్తు డడిగెను.

“పరాజితు లైరి” అని సభ్యులందరు నైకకంఠ్యముగా నడిచిరి. స్వరాజ్యమును బడసి తీరకలెనని మీరందరకు యెప్పుడు దృఢసంకల్ప మొనరించితిరో అట్లే మీరు బంధవిముక్తి కలిగినది. మనకిప్పుడు కాంగ్రెసు మహాసభ యే ప్రభుత్వసంఘము. మన శరీరములు మాత్రమే విదేశీయ ప్రభుత్వమున కధీనములైయున్నవి” అని దేశభక్తు డనెను.

“మేమందరమును కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమునకే విధేయులమగుదుమగాని బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకుగాదు” అని సభ్యులందరు నడిచిరి. ముఖ్యమైనది మనోనిశ్చయమేగాని భౌతిక శరీరముగాదు. మనము ధర్మయోధ్యమును ప్రారంభించితిమి గాన కడవరకును అహింసాదీక్షను ఎడలకుండా నిరంతరాయముగా గట్టి పట్టుదలతో పనిచేసినచో మనకు తప్పక విజయము కలుగును. ప్రజాపక్ష మనుషేయతో కొందరు ప్రతికూల ప్రచారముచేయుచున్నారని తెలిసినది. ప్రభుత్వమువారి ప్రాత్యహము వలన కొందరిట్లు దేశావర్తకములకు పనుల నొనరింప నారంభించినను దేశాభిమానులగువారు వానిని కొంచెమైన లెక్కచేయకుండ తమ పనిని సాగించుచున్నచో వానియంతట నదియే యంతరింపగలవు. మీ నాయకుల నందరిని కారాగృహములకు పంపివను గూడ ఇందులకు మీ నాయకుల విశ్వాసమును మీరు బాగుగా నెరవేర్చితిరి. ఆ ప్రయత్నముగా పారబాలు జరిపితిరి. వేలకొలదిగా సభలకు వచ్చితిరి. సప్తసాగర యాత్రా స్థానములలో నొకటియగు చొల్లంగి జేత్రమున యజ్ఞశాలలో సత్కారవాసనమును గావించితిరి. మీరీటుల మీదీక్షను వేలడించుచుండుటవలన కనెకేక్షలు నిష్ఫలమనియును నీనివలన ప్రజల ఉత్సాహమును దీక్షయును అంతరింపవనియును దొరతనమువారు గ్రహింపగలుగుదురు. విజయము లభించువరకును గూడ తూర్పు గోదావరి మండలమునా రీకాంతకమరము నిలుల సాగించుచుండునదియే నేను నమ్మెదను. గాంధీ మహాత్ముక్తు నిర్ణయించిన రీతిని దీనిని కడవరకును మనము సాగించుచుండవలెను. ఆంధ్రులకు ధనలోపమును వలంటిరుల లోపమును యెంతమాత్రమును కల్గుగూడదు, అని దేశభక్తుడు నుడివెను.

సత్యాగ్రహము

గుజరాతురాష్ట్రము

కరాడీ మటవాడులో మహాత్ముని శిబిరము

మహాత్ముడు ఒక పత్త శాలలో నివసించుట

జులై 20:—కరాడీలో జాతీయ పాఠశాల ఆవరణలో మహాత్ముని కొరకు ప్రత్యేకముగా నొక పత్త శాలను నిర్మించిరి. నేడును రేపును మహాత్ముడిచుట్టే యందును, మహాత్ముడు తన పత్త శాలలో గూర్చుండి నవడినను, ఎం గుయిండియా పత్రికలకు వ్యాసములను వ్రాయుచున్నాడు. వంటిరులు ఉప్పుచేయుట చెట్లు నరుకుట నూలువడుకుట మున్నగుపనులను చేయుచున్నాడు. పరిసర గ్రామములలో నూలువడుకుటను గూర్చి ప్రోత్సాహపరుచుటగాను ఆర్థిక పరిస్థితులు జతకు ముగిసినందున రెండు బతులుగా నేర్పడి నేడువుదయమున యిటునుండి వెళ్లిరి. ప్రస్తుత మిచట 70 గురు వంటిరు లున్నారు. వీరిలో 18 మంది విద్యార్థిమహారు. స్వరాజ్యము వచ్చువరకును స్థిరముగా నుండెదమని విద్యార్థిమహారు ప్రమాణము చేయలేదు.

“స్వరాజ్య లక్షణమును యిండ్లలో నిలువచేయుదు, నూలు వడుకుదు, కట్టుగీత చెట్టును నరికివేయుదు” అని మహాత్ముడు ప్రజలకు బోధించెను. (అ. ప్రె.)

ఒక వంటిరుపై చెట్టువిరిగి పడుట

నవనాగి, ఏప్రిల్ 20:—చెట్టును నరుకుటకు జులై 20 తారీఖున నున్న పూనీ గ్రామమునకు వికలభాయి లల్లా భాయి వెళ్లెను. నిన్నరాత్రి ఒకచెట్టు ఆతనిమీద పడినందున ఆతనికి బలము గాయములు తగిలెను. కాలు విరిగెను. అతనికి స్వల్ప తిప్పిపోయెను. ఆతనిని నవనాగి సినిలహాస్పిటలకు తీసుకొని వచ్చిరి. అచట శస్త్రచికిత్స జరిగినది. గాంధీమహాత్ముడు అచటికి వెళ్లి ఆతని చూచెను. శ్రమతి కన్నూరిబాయి గారు నేడచటికి వెళ్లెను. ఆతనికి ఆరోగ్యము కలుగుచున్నది.

మహాత్ముడు నిరంతర ప్రయాణమువలన కొద్దిగా బడలిక చేసినందున నేడును రేపును సంపూర్ణముగా విశ్రాంతిని గొనదలచెను.

మహాత్ముడు నేడు తన వంటిరులలో మూడు భాగముల నేర్పరచెను. ఒకభాగమువారు ఉప్పుచేసెదరు. మరియొకభాగమువారు చెట్లు నరికెదరు. మూడవ భాగమువారు పరిసర గ్రామములలో ఖద్దరు మద్యపాననిర్మాణమును గూర్చి ప్రచారము చేసెదరు. (ప్రీ. ప్రె.)

జమునాదాసు ద్వారకదాసుగారి రాక

జులై 20:—వీరు బొంబాయినుండి నేడు జులై 20 యిటనుండి కరాడి వెళ్లిరి. అచట మహాత్ముని సందర్శించెదరు. (అ. ప్రె.)

ప్రస్తుతము నేను బొంబాయి వెళ్ల జాలను

గాంధీమహాత్ముని ప్రకటన

జులై 20:—“నేను బొంబాయికి మళ్ళి ముగ్గురే వలెనని చాలమంది మిత్రులు కోరుచున్నారు. మున్నీగారు స్వయముగావచ్చి చాల నొక్కిచెప్పిరి. కాలమానము సరిగానున్నచో ముందువారమున నేను బహుశా రాగలుగుదును” అని ఆయనలో చెప్పిరి. నాకిచటనే పని విస్తారముగా నున్నది. బొంబాయిలో యింకను ఆధికారము విడితమగువరకును రావలసిన బొంబాయి నుండియే పలువురు మిత్రులు వ్రాసిరి. బొంబాయిలో వంటిరులు మంచి కట్టుబాటుతోనే పని చేయుచున్నట్లు పత్రికలవలన తెలియుచున్నది.

శత్రుసేనలను వధించునట్టి ప్రభుత్వ సేనలలో నుండు విధేయత కంటెను గూడ. శాంతిసేనలోనే విధేయత హెచ్చుగా నుండవలెను. అహింసను సత్యమును యెన్నడు అతిక్రమింపకుండ నిర్ణయం పబడిన చట్టమును మాత్రమే తిరస్కరించుచుండువలెను. కాని ప్రతిచట్టమును తిరస్కరించ గూడదు. స్వరాజ్యము నేడేర్పడినచో యెటుల పనిచేసెదమో అటులనే యిప్పుడుగూడ నిరంతరాయముగా నిర్మాణవిధానమును కొనసాగించు చుండవలెను.

శాంతిసైనికుల కర్తవ్యము

బొంబాయిలో నీవని యెంతవరకు జరిగినదో నాకు తెలియదు. కాన నారాకొరకు వారింకను తొందరపడగూడదు. గుజరాతురాష్ట్ర మంతటను పూనుకొన గలిగినచో నందు వలననే ఆధికముగ లాభము కలుగగలదు. గుజరాతులో నాకు తీరుబడి కలిగినవిన్నట్లు నేను బొంబాయి వచ్చేననుగాని ప్రస్తుతము రాజాలను. ఈలోగా బొంబాయివారు సర్వమును సిద్ధపరుచుచుండగలను.

ఇది సమిష్టినత్యాగ్రహము కాకతప్పదు

ఇది యెటులైనను సమిష్టినత్యాగ్రహము కాకతప్పదు. కాన యే నాయకుని తోడను గూడ నవసర ముండదు. ప్రస్తుతము ప్రజలలో కలిగిన ఉద్యోగమును స్థిరపరుచుటయే యిప్పుడు ముఖ్యకర్తవ్యముగా నున్నది. అది కేవలము అహింసా విధానముననే పూర్తిగా విజృంభింపవలెను. అది సాధ్యముకాదను విషయమును మార్చి 17 వ తేదీ మొదలు జరిగిన అడ్డుతరగ్గులు బాగుగా స్థిరపరచినది” అని మహాత్ముడు నుడివెను. (ప్రీ. ప్రె.)

మహాత్ముడు సూరతులో ఉపన్యసించుట

గ్రామోద్యోగుల సభలోను సంఘనాయకుల

సభలోను మహాత్ముడు ఉపన్యసించెను

సూరతు, ఏప్రిల్ 22:—నేడు మధ్యాహ్నము వోరానీ తాలూకాలో రాజీనామల నిచ్చిన గ్రామోద్యోగులసభ సూరతులో జరిగినది. ఈ తాలూకాలో 65 మంది గ్రామోద్యోగులు కలరు. వారిలో 40 మంది రాజీనామల నిచ్చిరి. వారిలో 27 మంది సభకు వచ్చిరి. విజలపూరులో జరిగిన గ్రామోద్యోగులసభలో తెలిసిన విషయములనే యీ సభలోగూడ మహాత్ముడు తెలిపెను.

పిమ్మట గొల్ల, త్రిలియ సంఘముల నాయకుల సభ జరిగినది. మద్యపానమును త్యజించెదమని వారంఝను ప్రమాణములు చేసిరి. “మీరు మీ ప్రమాణములను తప్పకుండ నెరవేర్చువలెను. అందువలన ఆత్మధికమును మేలు కలుగును” అని మహాత్ముడు నుడివెను. (అ. ప్రె.)

జమునాదాసు ద్వారకదాసు ధారంటనుగార్లు

మహాత్ముని సందర్శించుట

నవనాగి, ఏప్రిల్ 21:—ద్వారకదాసుగారు 20 వ తేదీన నవనాగి వచ్చి మహాత్మునితో సంభాషించి ఆ రాత్రియే బొంబాయి వెళ్లి కాంగ్రెసులో చేరిరి. మద్యపాన, విదేశ వస్త్ర బహిష్కరణములందు ద్వారకదాసుగారు దీక్షతో పని చేసెదరు.

ధారంటనుగారు వంటిరుగా చేరుట

ధారంటనుగారు బొంబాయిలో వంటిరుగా చేరిన పిమ్మటనే మహాత్ముని సందర్శించుటకు యిచటికివచ్చిరి. 21 వ తేదీన మానవ్రత మగుటచే ఆనాడు సాయంకాలము వరకును మాలాబాడుటకు పిలుకాలేదు. ఆనాడు సాయంకాలము మహాత్ముడు ఒకగంటనేపు ధారంటనుగారితో సంభాషించెను. ఇతడు ఆస్థిలియా దేశియుడు. ఇతడు నేడిచట నూలువడుకుటకుగూడ ప్రయత్నము చేసెను.

స్వరాజ్య ఉపపథర ముగగు నాలుగణాలు అటులో ముగగు నాలుగు అణాలవంతున స్వరాజ్యలపణమును విక్రయించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

రేవల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 749/1929

వాదులు: శేనకపల్లి సుబ్బయ్య వగయిరాలు ప్రతివాదులు: వాకా రామస్వామి వగయిరాలు. యీనెంబరు 1 వ ప్రతివాది వాకా రామస్వామికిన్ని 6 వ ప్రతివాది యయిన గోవర్ధన్ శ్రీ రాజ్యలక్ష్మమ్మ గారి కిన్ని దావా నోటీసులు నిమిత్తం 25-4-1930 తేదీ వాయిదా చేసిగారు గనుక ఆక్షేపణలను వాయిదాకోజాన కోర్టువారితో మనవిచేయవలెను.

రేవల్లె } మన్నేపల్లి శ్రీరాములు, 23-4-30 } వాదులవకీలు.

సత్యాగ్రహము

పండితమోతీలాలు నైహూగారి ప్రకటన

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 19:—గాంధీమహాత్ముడు మార్చి నెల 12 వ తేదీని ఆశ్రమమును విడిచినది మొదలు స్వరాజ్యశాంతి సమయము ప్రారంభమైనది. ఈ నెల 6 వ తేదీనుండి అన్ని రాష్ట్రముల యందును గూడ ప్రారంభమైనది. ఘోరర బొంబాయి రాష్ట్రములవారు నేనామఖమునందు నిలచిరి. సంయుక్త నంగరాష్ట్రముల వారు రెండవ పంక్తిలో నుండిరి. తక్కిన రాష్ట్రములవారందరను తీసిపోకుండ వివిధసేనాముఖములలో సమరమును తీవ్రముగా పోరు ప్రారంభించిరి. లక్షలకొలది ప్రజలు స్త్రీయును పురుషులునుగూడ ఉప్పుచట్టమును గాలికెరుగొట్టి వేసిరి. రోజురోజుకును సత్యాగ్రహుల సంఖ్యవేలకొలదిగా పెరిగిపోవుచున్నది. మహాత్ముని ఆజ్ఞను ఆశ్రయ భారత జనాభియును సమగ్రముగ నెరవేర్చువారంభించెను. వందలకొలది నాయకులను అరెస్టు చేసిరి. మహాసభాధ్యక్షుడుగూడ చెరసాలకు పంపబడెను. అరెస్టులవలన సమరము మరింత తీవ్రరూపమును దాల్చుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రముల వారుగూడ అహింసాచరణమును జయప్రథముగా కొనసాగించుచున్నారు. కలకత్తాలోను కరాచీలోను పూనాలోను మాత్రమే కొన్ని అల్లరులు జరిగినవి. ఇది సంతాపకరమేయైనను యిందులకు దొరతనమువారే బాధ్యులుగాని మనముకాము. కడవరకును అహింసను పూర్తిగా కాపాడుచు సమరమును సాగింపుడు” అని భారత కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షుడుగ మోతీలాలుగారు ప్రకటించిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

“విక్రేటింగును ఆపరాదు”

గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయము

కాన్పూరు, ఏప్రిల్ 21:—సంవత్సరము వరకు విదేశవస్త్రములను దిగుమతి చేయమని వాగ్దానముచేసినవారి దుకాణముల నుగూడ పిక్రేటు చేయవలెనాయని పురపాలక ప్రభుదాసు టౌండేన్ గారు రడుగగా “పిక్రేటింగ్ ఆపరాదని నాయుద్దేశ్యము” అని మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

కాన్పూరుపత్తర్లకు మదనమోహనమాలవ్యా గారి పలకాపై సంవత్సరమువరకు విదేశవస్త్రములను దిగుమతి చేయమని వాగ్దానముచేసిరి. ఇందుగుబుటులుగా కాంగ్రెస్ వారు తమ దుకాణములను పిక్రేటుచేయని వారు ఊహించుచున్నారు.

రావల్ పిండి వర్తకుల నిశ్చయము

రావల్ పిండి, ఏప్రిల్ 19:—సంవత్సరమువరకు విదేశవస్త్రముల వ్యాపారము చేయమని యిప్పటి నుండి వర్తకులు తీర్మానించిరి. ఈ ఒడంబడికకు భిన్నముగా నడిచినచో 101 రూపాయలను కాంగ్రెస్ పార్టీకి సమర్పించుకొనెద మని వారు ఒప్పుకొనిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

మోటారుకారు భాగములను తెప్పించుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 19:—మోటారు భాగములను మూడునెలలవరకు తెప్పించమని మోటారుకారు దిగుమతి దారులు తీర్మానించిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి షరాబుల సంఘము

వారి తీర్మానము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 19:—విదేశవస్త్రములకు, ప్రత్యేకముగా ఆంగ్లవస్త్రములను దిగుమతిచేయరాదని బొంబాయి షరాబులసంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఆంగ్లములచే నడుపబడు మిల్లులలో తయారగువస్త్రములను ఉపయోగించరాని యా, వారములోగా బ్రిటిష్ ఎక్స్క్లూజివ్ బ్యాంకులతో సంబంధము మానుకొనవలెననియు వారు తీర్మానించిరి.

బొంబాయి వెంశిబ్రోకరుల సంఘము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 19:—సంఘములో సభ్యులును, పనిచేయువారును శుద్ధవస్త్రములనే ధరించవలెనని బొంబాయి వెంశిబ్రోకరుల సంఘమువారు తీర్మానించిరి. సత్యాగ్రహములో చేరదలచువారికి నిండుతేదీలు తీవ్రబతుకుటగూడ తీర్మానింపబడిన నాయకులను సంఘమువారు అభినందించిరి. (అ. ప్రె.)

అలహాబాదులో విదేశవస్త్ర

బహిష్కారప్రచారము

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 22:—విదేశవస్త్ర బహిష్కారప్రచారము ఈనగరములో తీవ్రముగా కొనసాగింపబడుచున్నది. రాత్రి యిందుకై వర్తకుల మహాసభ జరిగెను. కాంగ్రెస్ వారి కార్యక్రమమునకు తోడ్పడుటకు ఒకసంఘ మేర్పరచబడెను. శాసనోల్లంఘనముచేసి చెరశాలకేసనవారి కుటుంబము కెట్టునహాయము చేయవలెనో ఈసంఘమువారు నిశ్చయించెదరు. విదేశవస్త్రదహనము జరిగెను. నిన్న కృష్ణానైహూగారును నేడు మరియొకస్త్రీయు గుడ్డలకు నిప్పంటించిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

మహమ్మదీయులు మహమ్మత్తుని ఉద్యమమునకు విముఖులై యున్నారు

మహమ్మత్తుని మహమ్మదు యాకూబుగారి ప్రకటన

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 21:—మహమ్మదీయుల మహమ్మత్తుని అధ్యక్షతన పనిచేయుచున్న మహమ్మత్తుని మహమ్మదు యాకూబుగారు (భారతీయ సమాజ డిప్యూటీ సెక్రటరీ) ఇట్లు చెప్పిరి:—ఎట్టి పరిస్థితులలోను మహమ్మదీయులు గాంధీమహాత్ముని కాసనోల్లంఘనోద్యమము నందు చేరజాలరు. ఢిల్లీ సమావేశమునందు మహమ్మదీయులు ప్రకటించిన వరతులను హిందువులు అంగీకరించిన పిమ్మటనే హిందువులు మహమ్మదీయుల సహకారమును పొంద గలరు. ముఖ్య విషయములందు సమాధానము కుదుర్చుకొనుటకు వీలులేదు. హిందుమహమ్మదీయుల సమస్య పరిష్కారము గాంధీగారుని పండిత నేతృత్వము కలిగి గావించబడాలరు. పీఠిక మహమ్మదీయులపట్ల సానుభూతి యుండవచ్చును. కాని నిజముగ ఈ సమస్యను పరిష్కరింపవలసినవారు పండిత మహమ్మదీయులు. స్వరాజ్యము పొందిన పిమ్మట హిందుమహమ్మదీయుల సమస్యను గురించి ఆలోచింపవచ్చునని గాంధీగారు చెప్పుట హాస్యాస్పదముగ నున్నది. కాంగ్రెసువారు హిందూ ఆధిపత్యమును స్థాపింప నుద్దేశించుచున్నారు. ఇందులకు మహమ్మదీయులు అంగీకరింపజాలరు. కాంగ్రెసువారు ప్రతిపక్షముగ నున్నను రాండు టేబిలు సమావేశమును జయప్రదముగ కొనసాగించు బాధ్యత మహమ్మదీయులపై యున్నది.

అధ్యక్షోపన్యాసము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 21:—ఈవారమునాడు ఆఖరి భారత మహమ్మదీయ మహాసభకు అధ్యక్షతన పనిచేయుచున్న మహమ్మదు యాకూబుగారు ఇట్లు చెప్పిరి:

మహమ్మదీయుల తోడ్పాటు లేక స్వరాజ్యము సంపాదించ వచ్చునని గాంధీగారు తలచుచున్నట్లున్నది. విదేశీ ప్రభుత్వముతో పాటు ఇంతకుముందు పరిపాలన మొనర్చుచున్న విదేశీయులకు మహమ్మదీయులనుకూడ అంతమొందించవలయునని హిందూమహా సభవారు కోరుచున్నారు. కాంగ్రెసువారియందు కూడ ఇట్టి భావము ఏర్పడియున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇట్టి పరిస్థితులలో మహమ్మదీయులు ఆత్మగౌరవముతో కాంగ్రెసు ఉద్యమమునందు చేరజాలరు. భారతీయ సమాజము స్వాతంత్ర్య మేర్పడవలయునను అభిలాష మహమ్మదీయులకు సంపూర్ణముగ నున్నను మహమ్మదీయుల హక్కులను హిందువులు అంగీకరించ నంతకాలము వారి తో కలిసి పనిచేయుటకు వీలులేదు. రాజప్రతినిధి సదుద్దేశము తో పనిచేయుచుండ విప్లవపూరిత మగు ఉద్యమమును ప్రారంభించుట ఉచితముకాదని చెప్పవలసియున్నది. ఆ సమయమున మహమ్మదీయులు రాజప్రతినిధికి తోడ్పడుట అవసరము.

శ్రీమద్వ సిద్ధాంతోన్నాహిన్సా సభ

బెంగళూరులో యీనెల 19 వ తేదీలో జరిగిన

సభలో శ్రీరావు తగయిదా పరిష్కరింపబడుట

ఈ సభలో యీ దిన తీర్మానము ఆమోదింపబడెనని సభారత్వక సంఘ కార్యదర్శి శ్రీ సి. ఎస్. మూర్తిరావు గారు (తిరువల్లి క్లెరిక్, మదరాసు) యీనెల 22 వ తేదీన ప్రకటించిరి.

“ప్రతి సంవత్సరమున తిరుపతివద్దనున్న చిరుతానూరు లో సభా మందిరమున ఉత్తరాధి మతము శిష్యులకు ప్రత్యేకముగా నొక పరీక్షయును తక్కిన అన్ని మతముల శిష్యులకును కలిసి మరియొక పరీక్షయును యేకకాలమునందే జరుపబడవలెను.

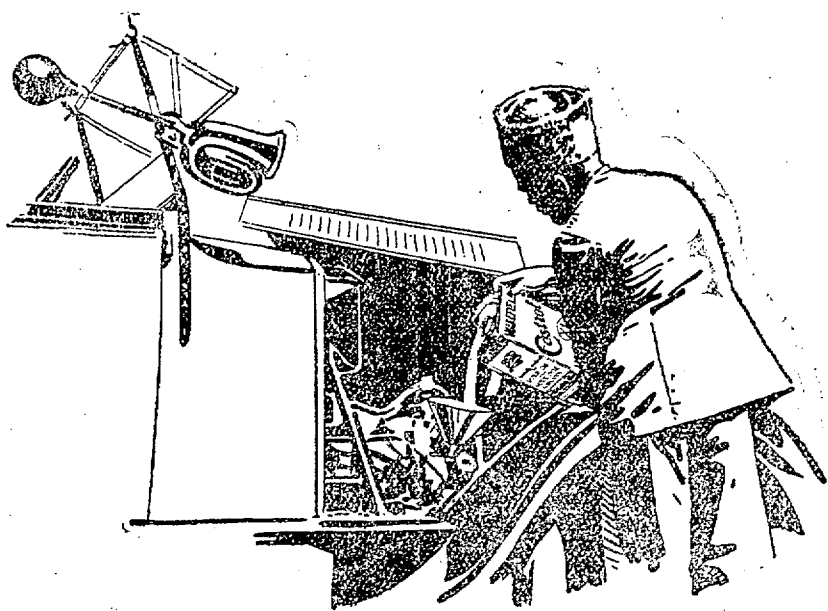
2. సభామందిరమునందు గాక యితరస్థలములలో ఉత్తరాధి మతమువారికి ప్రత్యేకముగ నొక వంటయు తక్కిన అన్ని మతములవారికినీ కలిసి ఒక వంటయును జరుగవలెను. నైవేద్యము తీర్చిదియోగము భోజనములు మున్నగునవికూడ చేరువేరుగానే జరుపబడవలెను.

3. భోజనములు, సంభాషనలు మున్నగువానికగు వ్యయముల నన్నిటిని శ్రీ మ. సి. ఉ. సభవారే భరింపవలెను.

4. ఈ రాజీనామాను వ్రాత మూలముగా చెప్పి పురి పౌరస్థానములకు అందజేయవలెను. సీసీ కౌన్సిలు అవ్వలెను. టి. కు. దాఖలు చేయబడిన దరఖాస్తును ఉపసంహరించు కొనవలెను.

అని యీ సభవారు శ్రీ మ. సి. ఉ. సభ భగవద్గీతాధారినీ కోరుచున్నారు.

ఒత్తిడి నుండి సంరక్షించగలది

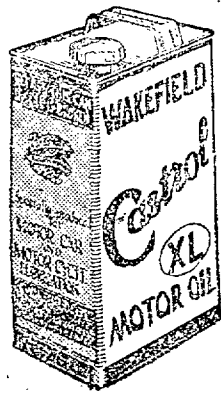

మీ ఇంజనునందు ఒత్తిడి యనిన, అపారమైన ఖర్చుకు లోనగును. ఎందుకనగా విడిభాగము లన్నియు ఎక్కువపర్యాయములు మార్చవలసియుండును. కాస్తాక్ ఇతర నూనెలకంటె ఒత్తిడిని తగ్గించి, ప్రతియొక్క చిన్న భాగమునకుకూడ నూనె సరిగా జారునట్లు చేయును. కాస్తాక్ నూనెయొగింపుటవలన మీ ఇంజనును కాపాడుకొనగలరు. ఎట్లనగా ఇతర నూనెలతో సమానముగ నుండి, పనిని బాగుగ చేసి, దీర్ఘకాలము మున్నును.

వేక్ఫీల్డ్ కాస్తాక్ మోటారు ఆయిల్
సి. సి. వేక్ఫీల్డ్ అండ్ కో.,
లిమిటెడ్.

బొంబాయి, కలకత్తా, ఢిల్లీ, కరాచి, లాహోరు,
మద్రాసు, రంగూన్ మొదలైనవి.

నెం. 31

సింధురాష్ట్రము

10,000 మణుగుల స్వరాజ్యలవణము

కరాచి, ఏప్రిల్ 21:—లవణసత్యాగ్రహమునందు ఇప్పుడు జనబలండును పాల్గొనుచున్నారు. నిన్న ఉప్పుకోసము అందఱును యాత్రబోవునట్లుబడినది. నూతన 50000 మంది జనులు ఆ బాల్గోపాలము హిందూమహమ్మదీయులు కలిసి బాల్గోపాలములకు పోయి ఉప్పును ప్రాగుజేసికొనివచ్చిరి. మణుగు 4 అడాలకు అమ్ముచున్నారు. గొప్పకులములకు చెందిన స్త్రీలుకూడ తమ బిడ్డలతోకలిసి వీధులందు బాతీయపతాక నూరేగించుచు గీతములు పాడుచు పోయి స్వరాజ్యలవణమును తీసికొని వచ్చిరి. పార్వతీదేవిగారు స్త్రీలకు నాయకత్వము వహించి యున్నారు. రామభాగ్ నందోక గొప్ప సభ జరిగెను. అచ్చట స్వరాజ్యలవణము పొట్టులందు విక్రయింపబడినది. విదేశీవస్త్రములు విరివిగా తగులబెట్టబడుచున్నవి. ఖద్దరుగొనుగోలుపెచ్చు పెరిగినందున ఖద్దరు భాండారము లందు గుడ్డ ఖాళీయైపోయినది.

తుపాకులు కాల్పుటనుగూర్చి విచారణ

తుపాకులు పోలీసువారు కాల్పుటనుగూర్చి విచారణ సంఘ మేర్పడినది. పాదులు విజ్ఞాపనముల జేయవచ్చును. శ్రీ కృష్ణదాసులాలగారు కమిటీకి న్యాయవాదిగా వర్తించురు.

జైలువార్తలు

స్వామి కృష్ణానంద మణిలాల్ న్యాయస్థాన, విప్లవకర్మగార్లు తమ్ము మొదటి తరగతిలో చేర్చినందులకై నిరశనప్రకటన పూని యుండిరి. ఇప్పుడు మేజిస్ట్రేటు వారిని మొదటితరగతిలో చేర్చినందున ఆహారము పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఇంటినుండిగూడ వారికి ఆహారము నిచ్చుచున్నది.

లవణసత్యాగ్రహము

బాత్ దీవులందు సహజముగా యేర్పడిన ఉప్పుగడ్డ నుండి 25000 మంది జనులు ఉప్పును తీసికొని సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. ఇచ్చట అలలు కొన్ని యేండ్లుగా ఉప్పును చేర్చుచున్నవి. మొన్ననే జనబలకీ సంగతి తెలిసి, నందలమునది బొక్క

నలతో ఉప్పును పట్టుకొని వచ్చిరి. ప్రజలందఱుకూడ గోతములు, బండ్లు, సైకిళ్లు, పాత్రలు అన్నిటిమూలముగా ఉప్పు కొని రాబడినది. 10000 మణుగుల ఉప్పు యావిధముగా తేబడినది. ఆనేకమంది స్త్రీలుకూడ ఉప్పును తెచ్చిరి. ఈ దినము పాయంల్రము విధికృతముగా నొకపద్ధతి ననుసరించి ప్రజ బయలుదేరిపోయెను. 4-30 Xoll కు సత్యాగ్రహవిరమమునండి ఊరే గింపు బయలుదేరెను. 1000 మంది స్త్రీలుకూడా వచ్చిరి. దీవులకు పోగానే అచట ఉప్పును త్రవ్వ పాత్రలలో నింపుకొని క్లిప్సర్ వంటెన, పీచిహాలు, కలెక్టరుబంగారా మొదలైనవానిని చుట్టుకొని 8.20 గం. కు మరల విరమము చేరెను.

జైలరునకు చావుదెబ్బలు

కరాచీయండల కారాగారమున ఫాన్సీ జైలరు యొక జీవశిక్ష నడపించుచున్న కొండలు పట్టుకొని తీరముగా కొట్టిరి. జైలరు ఆసుపత్రికి గొంపొబడినది.

సత్యాగ్రహము

ఏప్రిల్ 22:—ఈదినము ప్రతి యింటియందును ఉప్పు తయారగుచున్నది. బజారునందుకూడ దీనినే అమ్ముచున్నారు. సత్యాగ్రహము చేయనివారు ఆరురు. ఏ ఆంగ్లో ఇండియన్ లో ఫార్మిలో మాత్రమే పాల్గొనుటలేదు. సత్యాగ్రహసంఘము వారు సుహృదులనందు హైదరాబాదునందుకూడ కాసనోల్లంఘనమునకు విరమముల నేర్పరచినారు. లారానాలా, అచటి కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు మోరావీసుగారు ఉప్పుపట్టుకు నల్లంఘించిరి. ఆసుపత్రిలో నందు స్వామి గోవిందానందు, జయరామదాసు దౌలతురామ్ గారిని దర్శించుటకై అనేక ప్రాంతములనుండి ప్రముఖులు వచ్చియుండిరి. జయరామదాసుగారికి గాయము మానుచున్నది. గోవిందానందుగారికి 100 డిగ్రీ జ్వరము కాయుచున్నది.

20 యకరముల నిక్రయం

సర్వీ సం 44 పట్టా సం 226 లు కృష్ణా డెల్టా, ఏయార కాల్య సాగుబడి, మిథ్యాపురం యన్వేటు లిప్సన నుంట గ్రామ మనకు చెందినది, వీరవల్లి, కామమోలు గ్రామములకు సరిహద్దు పెరికేడు వంటెనకు సమీపము. వలయువారు త్వరపడుడు. ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాలరావు, నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్రరాష్ట్రమున స్వరాజ్య సత్యాగ్రహము

అరెస్టులు శిక్షలు

1. శ్రీ మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రి
2. శ్రీ భమిడిపాటి చినయ్యశాస్త్రి నారాయణశర్మ
3. శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం
4. శ్రీ దిగుమర్తి రామస్వామి
5. శ్రీ కొల్లూరు సూర్యనారాయణగుప్త
6. శ్రీ వసంతరావు బుచ్చిసుందరరావుగార్లు.

వీరు 6 గురుకు 18 వ తేదీ సాయంత్రమున విశాఖపట్టణమున అరెస్టు చేయబడిరి.

7. మహర్షి బులుసు సాంబమూర్తిగారు కాకినాడ
8. శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు
9. డాక్టరు బ్రహ్మశాస్త్రిల సుబ్రహ్మణ్యముగారు
10. శ్రీ కళా వేంకటరావుగారు.

వీరిని నలుగురిని 19 వ తేదీ ఉదయము కాకినాడ లో అరెస్టు చేసిరి. ఆనాడే విచారణగూడ జరిగినది. ఒక్కొక్కరికి ఒక సంవత్సరము విడిచిపెట్టెడు వేయబడినది.

11. శ్రీ స్వామి నారాయణానందజీగారు.
12. శ్రీ చెరుకువాడ వెంకట నరసింహంగారు
13. శ్రీ డా॥భోగరాజుపట్టాభిసీతారామయ్యగారు
14. శ్రీ అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు

వీరిని నలుగురిని 21 వ తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు వీరిని బందరులో అరెస్టుచేసిరి. పట్టాభి కాశేశ్వరరావు స్వామిశిగార్లు 21 వ తేదీని ఒక్కొక్కరికి ఒక సంవత్సరము విడిచిపెట్టెడు వేయబడుట.

15. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు
16. శ్రీ గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు
17. శ్రీ డాక్టరు పి. ఎస్. భాష్యంశెట్టిగారు

వీరు ముగ్గురిని 21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు చెన్నపురిలో అరెస్టుచేసి వెంటనే విచారణచేసి ఒక్కొక్కరికి ఆరేసి నెలలు కఠినశిక్ష చేసిరి.

18. శ్రీ నేతి వేంకటాచలపతిగారు
19. ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరి ప్రకాశంగారు

వీరు గంటూరు జిల్లా వాడరేవులో దళాధిపతి. వీరికి 22 వ తేదీని చీరాలలో జిల్లా మేజిస్ట్రేటు 6 నెలలు విడిచిపెట్టెడు వేసెను.

20. నర్సార శ్రీ దండు నారాయణరాజుగారు
21. శ్రీ ఆత్మకూరి గోవిందాచారిగారు

వీరి యిద్దరిని 23 వ తేదీని ఉదయము మట్టపాలెంలో అరెస్టుచేసి ఆనాడే సరసాపురములో వీరికి ఒక్కొక్కరికి ఒకసంవత్సరము విడిచిపెట్టెడు వేయబడినది. వెంటనే రాజమండ్రి చెరసాలకు తీసుకొనిపోయిరి.

6 శ్రీ వసంతరావు బుచ్చి సుందరరావుగారిని నేడు పదవీసేరికిని యిపుడే తంజినార్ల వచ్చినది.

డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య గారి సందేశము

కోర్టులోనిచ్చిన స్టేటుమెంటు
మచిలీపట్టణము, ఏప్రిల్ 21:—“పాడేకనిస్తేబులును సార్వభౌమం సబుయిన స్వేచ్ఛరును తెలిసిన సాత్యము అసమగ్రము అసత్యమునుగూడ నైయున్నది. “మీరు యెండలో సమద్రమునకు పరుగెత్తి నీరుతెచ్చి మరిగించి ఉప్పు చేయవలెను” అని చిన్నాపురములో నేను ప్రజలను ప్రోత్సహింపచితి ననువార్త కేవలము నిరాధారము. చిన్నాపురమునకు సముద్రము కనీసము 12 మైళ్ల దూరముననున్నది. బందరుకు 1 1/2 మైళ్ల దూరములోనే సముద్రమున్నది. మరియును బందరే సత్యాగ్రహప్రధానస్థానముగా నేర్పబడుచున్నది. అట్టిచో యిటునుండి చిన్నాపురము పోయి అచటి ప్రజలను నేను ప్రోత్సహింపచితి ననుట కేవలము అవిశ్వసనీయము. లోకజ్ఞానము కలవా డెవడునుగూడ నటులచేయడు.

“పంటవస్తువులు విస్తారముగా ఆంగ్ల దేశమునకు వెళ్లవలెను. అందులకు స్త్రీ మరులు విస్తారముగా కావలెను. అనువాక్యము ఈకేసుకు కేవలము అసంగతము. పెద్దపెద్ద స్త్రీ మరులలో ఉప్పును చాలపుగానే వేసుకొనివచ్చెదరు. వానిలో సరకులు ఉండవు. ఉండినను కొద్దిగానే యుండును” అనువాక్యము పూర్తి వదలివేయబడినది.

అను నీ పాఠశాలలను సవరించుట తప్ప నీ విచారణలో నాకెట్టి సంబంధమును లేదు. “ఉప్పుసత్యాగ్రహమున నే నేమిచేసియుండిననుగూడ నాబాధ్యతను బాగుగా గుర్తించియే చేసితిని మాత్రము నేను చెప్పవలసియున్నది” అని కోర్టులో పట్టాభిగారు నడిపిరి.

దేశీయులకు సందేశము

“నేను ప్రత్యేకముగా నొసగవలసిన సందేశ మేదియును లేదు. స్వరాజ్యమునకు బడయుటకు సత్యాగ్రహము నవిచ్ఛిన్నముగా సాగించుటకు తగిన సామర్థ్యమును గాఢదీక్షను కలిపారు చాలమందిగారు. వారు శక్తివంతులగుటకు పనిచేసెదరు” అను నమ్మకముతోనే నేను చెరసాలకు వెళ్ళుచున్నాను. అజ్ఞాపించుట మాటయిటుండ నాతోడి దేశాధిపతులకు సలహా చెప్పటకు గూడ నాకిప్పు డెట్టి అధికారమును లేదు. ప్రజల విషయమున నేను మృతప్రాయుడనైతి. ఈ సత్యాగ్రహమున నాకు యీ మండలమునందు తోడ్పడినవారి కందరికిని ఖండనముల సన్నిచయమున్నాను. గ్రామములలో ప్రజల లభికోత్సాహమును కలిగియున్నాను. వారు పంటదీరులుగా చేరుటయేగాక ధనసహాయమునుగూడ చేయుచున్నారు. ఈ కాలమునందు యిదియే నూతనాకాంక్షకము. ఇదిగొప్ప విజయనూపన. ప్రజలు మనోవాక్కిర్యలయందు ఆహింసానిరతులుగానే యుండవలెను” అని పట్టాభిగారిని ఆరెస్టు చేయునపు డాయన సందేశము నొసగిరి.

పట్టాభిగారితో సంభాషణ

“నేడు ఉదయమున నన్ను అరెస్టు చేసిరిగాని యంతవరకును నేనుకు సంబంధించిన కాగితము దేనినిగూడ నేను చూడనులేదు. దేనిమీదను సంతకము చేయలేదు. నేను పోలీసువారితోగూడ బండిలో పోతిని. నేడు మధ్యాహ్నము సరికి భారత మాత పదనమున నూతనవైఖరి నాకు పొడకట్ట సాగినది. చిటగాంగులో దౌర్జన్యము జరుగుట మిక్కిలి సంతాపకరము. దేశమునందు నిజముగా సంగ్రామసిద్ధియే యేర్పడినది. ఇట్టి సమయమున అహింసను నిలుపుటకు నిస్సంశయముగా సత్యధిక్యముగా సామర్థ్యమును పలకుటచిని కలిగియున్న నాయకులందరిని గూడ దొరతనమువారు ఆరెస్టుచేయుటవలన వారిపైననే అధికముగా బాధ్యత యేర్పడినది. మరియును చిటగాంగు దౌర్జన్యమునకును సత్యాగ్రహమునకును యెట్టిసంబంధమును లేదు. దొరతనమువారి కిప్పుడు గొప్పవిషమస్థితి యేర్పడినది. అందులకు వారికి నేడు గాఢముగా సానుభూతిని తెలుపుచున్నాను. గాంధీజీని ఆరెస్టుచేసినచో రాండులేబిలుసభ జరుగదని మా లానా మహమ్మదాలీగారు గూడ తెలిపిరి. గాంధీజీని ఆరెస్టు చేయనిచో అతడు భారతదేశమునందు

“ఏకైక మహానాయకుడును, దివ్యజ్యోతి ప్రదర్శకుడును, ఉపదేశకుడును, శిక్షకుడును, మార్గదర్శకుడును గూడ నై యీస్వరాజ్య సత్యాగ్రహ శాంతినమరమును నిరాఘాటముగా కొనసాగింపక మానడు.”

అని ఆరెస్టు చేయబడినవెంటనే భారత కాంగ్రెసు కార్య సంఘసభ్యుడగు డాక్టరు పట్టాభిగారు బందరులో శ్రీవైసు విశేషరీతి తిరిపిరి.

డా॥ పట్టాభిసీతారామయ్యగారి ఖద్దరు సందేశము
ఖాదీవ్యాపారము వృద్ధిఅయిన కొలది మూలముడు గ్రామములకొరకు ఇరుగుపొరుగు ఉత్పత్తివారులను స్వయం పోటీపెరిగి కొంతవై మనస్థమునకు కారణముఅయినది. సత్యాగ్రహము విభేదములకు కారణముగట శోచనీయము. కాని అంతరాత్మయం దెట్టిదోమము లేదు. కనుక పరస్పరసహనము సానుభూతులనలన మన ఆంధ్రదేశము ఖద్దరు ఉత్పత్తియందు అగ్రస్థానము నహింప గలదు.

ఇప్పుడు ప్రతివారును ఖద్దరుకట్టుకొనవలెననియు ఖద్దరు కొట్టుపెట్టివ్యాపింపచేయవలెననియు కుతూహలయైయున్నారు. ఇందువలన ఎండిపోయిన దొరువునుండి నీళ్లువోడినట్లు బురదరాగలదు. కత్తిఖద్దరువిశేషముగ బజారులోనికీవచ్చుచున్నది. దీనిని మనము ఆపవలెను. ఆఖరుకు 20 నెంబరు మిల్లునూలుతో చేతియగ్గ మలమీదవడికిన బట్టఅయినా రెండవవత్తుముగ కట్ట నంగీకారము బడయవచ్చునుగాని కత్తిఖద్దరు దేశవిద్రోహకరముగా కార్యముని ఖద్దరుమిల్లులు గుర్రెగురుచుగాక.

ఉత్పత్తి వృద్ధికాకయే బట్టరాబాలదు. బట్టగలవాడు నూతనముగ కొనవట్టు. ఇదివరకు ఎక్కువబట్టలన్న వారు తగినపాత్రలను చూచి తమబట్టలు వారికియ్యవలెను.

బందరు, }
22-4-30 } (సం) భోగరాజు పట్టాభిసీతారామయ్య

శ్రీయుత కాశేశ్వరరావుగారి స్టేటుమెంటు

కాశేశ్వరరావుగారు కోర్టులో తెలిపిన విషయము
మచిలీపట్టణము, ఏప్రిల్ 21—దేశమాత ఆజ్ఞయగుచే నేను సత్యాగ్రహమునను పాల్గొని యధాశక్తితో తేజమాత్రముగా నేను చేయగలిగితిని అని చెప్పట తప్ప యీ విచారణలో మరెట్టి జోక్యమును నేను కలిగించుకొనను అని కాశేశ్వరరావుగారు తెలిపిరి.

కాశేశ్వరరావుగారి సందేశము

ఈ కఠిన నిర్బంధములవలన మీరు నిరత్యాహమును చెందగూడదు. స్వరాజ్యము లభించువరకును అప్రతిమాత అవిచ్ఛిన్న దీక్షతో మీరు సత్యాగ్రహమును సాగించు చుండవలెను. ప్రజలను వేలకొలదిగా దొరతనమువారు ఆరెస్టుచేయు నట్లు మీరు గట్టిప్రయత్న మొనరింపవలెను. అహింస నెన్నటికిని వదలగూడదు. ఆరునెలలలోనే స్వరాజ్యము లభింపగలదని నాకు గట్టి నమ్మకము కలదు అని కాశేశ్వరరావుగారు సందేశము నొసగిరి.

సందడిలో పోలీసువారి సడేమియ్య

ఈరీతిగా వలంటీరు లందరును కార్యాంతర నిమగ్నులై యుండగా పోలీసు జిల్లా నూపరింటెండెంటు మూడు మోటారు బస్సులలో వచ్చిన కనిస్టేబులతో గూడ సత్యాగ్రహము శిబిరమున కేగి చాడినది. ఉప్పును పట్టుకొనుటయే పోలీసువారి యుద్దేశమై యుండును. (శ్రీ వై.)

బొంబాయి రాష్ట్రము సత్యాగ్రహ విజృంభణము

కేల్కారుగారు సత్యాగ్రహమును నడిపించెదరు

మాలవ్యాగారి కుమారునకు చెబ్బలు తగితెను

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 21:—పోలీసువారు సత్యాగ్రహములను చెదరగొట్టుటవల్ల రెండు ప్రదేశములందే పలంటీరులందరు సమావేశము అగుచున్నారు. ఏప్రిల్ నేడువద్ద పోలీసు కమిషనరు వచ్చి జనలను తన్నెను. మాలవ్యా కుమారుడైన ముకుంద మాలవ్యాగారికి లాటిడెబ్బలు తగితెను. ఆయనకు కణతలమీద కంటిమీద చెబ్బలు తగితెను.

భటియాబాదువద్ద మున్నీ గారు ఉప్పు చేయుచుండిరి. అచట కమలాదేవి గారు మున్నీ గారి భార్యయను ఉండిరి. భటివేల మంది జనులు అచట ఉండిరి. కమలాదేవి గారిని అచట నుండి వెల్లిపొమ్మని పోలీసు అధికారి చెప్పెను. కాని ఆమె వెళ్లలేదు. అంతట పోలీసు అధికారి ఇంకొక ప్రదేశమునకు వెళ్లి అచట సామాను బ్రదలుగొట్టెను.

మున్నీగారు అరెస్టు చేయబడి గొంపోబడిరి. కమలాదేవిగారు ఉప్పును అమ్మిరి. పథలో నగలను అనేకమంది ఆర్పించిరి. రు 5,000/లు వసూలయ్యెను.

కేల్కారుగారు సత్యాగ్రహ నాయకులై నడిపించెదరు. (శ్రీ వై.)

సత్యాగ్రహము ఆంధ్రదేశము

దేశోద్ధారక ప్రభుత్వము శిక్ష

రాష్ట్రమునందంతటను అభినందన సభలు

గుంటూరు జిల్లా తెనాలిలో బహిరంగసభ

తెనాలి, ఏప్రిల్ 28:—దేశోద్ధారకమున్నగువారికి శిక్ష వేయబడెనునట్లు తెలియగానే పట్టణమునందు శ్రీవ్రహ్మ సంతాపము కలిగినది. సాయంకాలము గాంధీచౌకలో శ్రీ తూములూరి కోటయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీ నరసింహం, శ్రీ కాశీ విశ్వనాథంగార్లు ప్రధాన సభ్యునిచిరి. (స్వ. వి. తం.)

గుంటూరులో బహిరంగసభ

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 28:—నిన్న సాయంకాలము జిల్లా కలెక్టరేట్లోని ఆంధ్రప్రదేశ్ కామేశ్వరరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. దేశోద్ధారకమునకు యితరులకును శిక్ష వేయబడినందులకు సభ్యులు వారిని చాల ప్రశంసించిరి. (స్వ. వి. తం.)

కాకినాడలో బహిరంగసభ

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 28:—నిన్న రాత్రి శ్రీ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. సభ్యులగుచుండగా వెలుపలనుండి ముమ్మారు రాళ్ళురైగిగాని వేలకొలదిగానున్న సభ్యులు చాలాకాలముగడయింది. మొదట పట్టణమున వేలమువేయగ నొకవీధిరాలక బ్రాహ్మణశ్రీ 10 రూపాయలకు వేలములోపాడెను. ఆమెచేతభవము లేకుండుటచే నుమంగులగుశ్రీలు యెన్నడును వర్తింపనొల్లని మాంగల్యము నే (తాళి లేక పువ్వు) ఆమెయొసంగి తనదేశాభిమానమును వెల్లడించు ఆమాంగల్యము వేలమువేయగా 60 రూపాయలకు దానిని వక్కిలు (బులుసు) వెంటకుబట్టరావుగారు పొడిరి. ఆమాంగల్యమును ఆయుధాదుడు మరల నా నారీమణికే యొసంగెను. ఈ సోదరీమణి యిచ్చు యజ్ఞశాలలో లభింపవలయునగుడ సలిపిన భవ్యరాలు. దేశభక్తులు శ్రీయుతులు శ్రీనాగేశ్వరరావు, రంగయ్యనాయుడు, భావ్యంకెట్టి, డాక్టరు పట్టాభి, కాశీ శ్వరరావు గార్లు సభలో అభినందించిరి. (ప్ర. ప్రె.)

దేశభక్తుని సంచారము

కాకినాడవెళ్లుట

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 21:—ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంతి క ప్రధాన చర్యపత్యుని దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు గుంటూరుజిల్లాలోని వాడకేపులను కొత్తపట్నమున కును వెళ్లి 20 వ తేదీకి గుంటూరు వచ్చిరి. ఆ నాడు సాయం కాలము గుంటూరులో బహిరంగసభలో ఉపన్యసించిరి. ఆ రాత్రి 8 గంటలకు తెలుసులో కాకినాడవెళ్లిరి. (స్వ. వి.)

* * * *

పశ్చిమ కృష్ణామండల సేనానాయకత్వము

శ్రీ సుంకర నరసింహంగారు వహించుట

బెజవాడ, ఏప్రిల్ 28:—శ్రీయుత అయ్యదేశిక కాశీ శ్వరరావుగారికి శిక్ష వేయబడినందున నందిగామతాలూకా బోర్డు ఉపాధ్యక్షుడు శ్రీ సుంకర నరసింహంగారు, పశ్చిమ కృష్ణామండల కాంతిపైనిక సేనాధిపత్యమును వహించిరి. కాశీశ్వరరావుగారి గౌరవార్థము 28 తేదీని బెజవాడలో హార తూలుకు బహిరంగసభయును జరిగినది. (ప్ర. ప్రె.)

పోలవరము

పోలవరంలో 20 వ తేదీన గాంధీచౌకనుండి జరిగిన బహిరంగసభలో పి. కోదండరామయ్యగారు, సోమయ్య గారును ఉపన్యసించి స్వరాజ్య లక్ష్యమును విక్రయించిరి. ఒక టులము రూ 1 విక్రయించబడెను. సీతానగరంలో బహుశాకు నందు ఆంధ్రనాయకుల అరెస్టును గూర్చి సానుభూతి తెలుపు టకు బహిరంగసభ జరిగెను. కాంగ్రెసుపత్రిక సంపాదకు లగు శ్రీ. లింగరాజుగారు గంభీరపద్యానమొసంగిరి. మధ్యనిష్ఠ ప్రచారకు నకు ఈ యేర్పాట్లు చేయబడెను. సభలో 80 పాట్ల ముల ఉప్పు విక్రయించబడెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రస్వరాజ్యసత్యాగ్రహము దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుగారు

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు

శ్రీ జి. జి. ప్లా సము సలంకరించి

24-4-1930 గురువారము

నేటికి నాలుగుదినము

నేటి చలనచిత్రానికి శిక్ష

వేలకొలది ప్రజలు పూకేసింపుతో కోర్టుకు వెళ్లుట

వీరాల, ఏప్రిల్ 28:—అవతారిక పూచేయు నిత్య నది. ఆరునెలలు : డి. ను వేయబడెను. ప్రజలు వార్షికు లావరించిరి. అట్లునే బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీయుతులు నరసింహరావు, రామారావు, రంగయ్య, గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి గౌనులను సామెలుగార్లు ఆభిమాన సుపన్యసించిరి. శ్రీ సుంటూరు నరసింహరావు గారిని నాయకునిగను బుద్ధిరాజు లక్ష్మీనారాయణగారిని దళాధిపతిగను నియమించిరి. (ప్ర. ప్రె.)

శ్రీయుతులు దండు నారాయణ రాజు, గోవిందాచారి, సాగి సుబ్బరాజు, పురుషోత్తమ శరగార అరెస్టు

నేడు ఉదయమున మట్లపాలెములో అరెస్టుచేసిరి

వీరాల, ఏప్రిల్ 28:—కేసుఉదయమున మట్లపాలెములో సర్దారు శ్రీ దండు నారాయణరాజు, శ్రీ ఆత్మకూరి గోవిందాచారి, శ్రీ సాగి సుబ్బరాజు, శ్రీ మంగిపూడి పురుషోత్తమశర్మగార్లును అరెస్టుచేసిరను వార్త నేడు మధ్యాహ్నమునకు వీరాలలో తెలిసినది.

నరసాపురములో శిక్షవేయుట

వారిని వెంటనే నరసాపురము తీసుకొనివెళ్లిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు అచట ట్రావెలర్సు బంకలో ను కా ము చేసి యుం డె ను గా న జం ట నే 108 వ నెక్కును క్రింద నారాయణరాజు గోవిందాచారి గార్లపైని కేసు చేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు విచారణచేసి వారికిద్దరికిని చెరి యొక వత్సరము విడిదీర్చు నేసెను. వెంటనే వారిని మోటారు కారులో రాజమండ్రి చెరసాలకు తీసుకొని వెళ్లిరి. గోవిందాచారిగారి భర్తపత్ని కోర్టును వచ్చియుండెను. ఆమెను కప్పివచ్చిరి. ఆమె అందునైన కూర్చుండెను. వారికి శిక్ష వేయబడినందు లకు ఆమె అభికోత్సాహమును వెల్లడించెను. నరసాపురము లోను నిన్న హరటూరు జరిగినది. వీరాలలో నిన్న బహిరంగ సభ జరిగినది. నరసాపురమునందు శ్రీయుతులను విక్రయించుచున్నారు. విదేశీవస్త్ర బహిష్కరణ ప్రచారముగూడ సలుపుచున్నారు. (స్వ. వి. తం.)

* * * *

ఆంధ్రనాయకుల నిర్బంధము

ప్రజలలో నూతనోత్సాహము

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 21:—ఆంధ్రనాయకుల నిర్బంధముల నల్లజల్లాయందంతయు నూతనోత్సాహము ఉదయించినది. ప్రజలు సత్యాగ్రహోద్యమమునకు ధనము సామగ్రి విరివిగ పంపుచున్నారు. ముఖ్యమైనవగుచుండు హారతాళముజరిగినది. నేటినికము మొయిలులో దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారు ఇచ్చటికి వచ్చిరి. వారు ఈక్రిందిప్రకటనము విచ్చిరి.

ప్రతిజిల్లాలోను ముఖ్యమైన నాయకులను నిర్బంధించుటచే ఉద్యమమును ఆదాచెప్పున ప్రభుత్వమువారు తలచుట గొప్పపొరపాటు. ఈనిర్బంధములు ప్రజలను కాన్యదీక్షకు పురి గొల్పగలవు. ప్రభుత్వమువారి నిరోధమునే తొనసాగించిన సత్యాగ్రహాలనుండుటకు ఎడమ చాలదను సత్యమును ప్రభుత్వమువారు గ్రహించగలరు. (ప్ర. ప్రె.)

శ్రీయుత అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావుగారు

క్రీ.ప్రొ 112 నెక్కును ప్రకారము నమరు పంపుట

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 28:—శ్రీ కామేశ్వరరావుగారు వాడకేపులను సత్యాగ్రహమునూర్చి తీర్పును ప్రచారమును సలుపుచున్నారు. అతని కీర్తి గానకును అందచేయబడెను.

“మీరు రాజద్రోహమును బోధించుచున్నారనియు ఈ నెల 8 వ తేదీని వీరాలలోను 7 వ తేదీని గుంటూరులోను 18 వ తేదీని మరల వీరాలలోను 19 వ తేదీని వాడకేపులలోను రాజద్రోహకరములకు ఉపన్యాసములనిచ్చితిరనియు ఈ నెల 4 వ తేదీని ఒక తరసత్రమును ప్రకటించితిరనియు నాకు తెలిసినది. గాన మీరు ఒకవత్సరము నరకు సద్యర్థనకు 500 రూపాయలకు పూచీకర్తునియ్యాలెను. మరి యిద్దరిచేతనూడ చెరి 500 కు పూచీకర్తు నిప్పించవలెను. అని మిమ్ములకు క్రి|| ప్రొ|| 112 నె|| క్రి|| యేలకొనిగూడనో తెలుపుటకు నేడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గుంటూరులో నాయెటుట హజరు కావలెను. ఎఫ్. డబ్ల్యు. స్వామిరెడ్డి, జిల్లా మేజిస్ట్రేటు. అనినను లో నన్నది. గుంటూరులో నేడు మంటిగలు విధులలో తిరుగుచున్నారు. వారు కామేశ్వరరావుగారిని గొప్పపూకేసింపుతో కోర్టుకు తీసికొనివెళ్లిరి. నిన్న సాయంకాలము బహిరంగసభ గూడ యేర్పాటు చేయబడెను.

ప. గో. నాయకులు రాజమండ్రి చేరుట

నారాయణ రాజగోవిందాచార్యులగార్లను రైలులో

రాజమండ్రికి తీసుకొనివెళ్లుట

కోవూరు, ఏప్రిల్ 24:—కాకినాడ పానెంజరు తెలుసులో వీరి నిద్దరిని నిన్న నరసాపురమునుండి రాజమండ్రి తీసుకొనివెళ్లిరి. దారిలో తాడేపల్లిగూడెము మొదలు రాజమండ్రివరకు ప్రత్యేకములలోను ప్రజలు యీనాయకులను సందర్శించి జయజయధ్వను లావరించిరి. వారిద్దరును అధికోత్సాహముతోనే యుండిరి. శాంతి సమరమును కడవరకును తొనసాగింప వలెనని ప్రజలను హెచ్చరించిరి. శ్రీ గోవిందాచారిగారి భర్తపత్నిగారు గూడ ఆరైలులోనే రాజమండ్రి వెళ్లిరి. రాజమండ్రి స్టేషనులో దిగగానే వారినిద్దరిని ఒక బస్సులో కూర్చుండబెట్టి పరకాల నన్నిటిని విసిగించి వెంట్రుక జయిలుకు తీసుకొని వెళ్లిరి. జిల్లాపోలీసు మావరింపెండు మాన్సును పోలీసు నిబ్బందిగూడ వారివెంటనే వెళ్లెను.

కోవూరులో బహిరంగసభ

పానెంజరు కోవూరునుండి బయలుదేరగానే కోవూరు వరకు శ్రీ ఆమదాచి కేంకటరామయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీయుతులు ఎఫ్. శివరావు, ఎఫ్. ముప్పారావు, ఎఫ్. పి. వారాయంగార్లు ఆసక్తితో నాయకులను సన్మన్యించిరి. ప. గో. మంజులను మొగుట శిక్షించబడిన వారు పేరిద్దరే. (స్వ. వి. తం.)

డాక్టరు ఎన్. డి.

సావర్కెయగారు

వలంటీరుగా చేరుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 21:—నేడు బొంబాయిలో క్రిస్టియన్ లో కీరు వలంటీరుగా చేరిరి. తేపు ప్రభుత్వయాధు చేసెదరు. (ప్ర. ప్రె.)

నెల్లూరులో సమష్టి శాసనోల్లంఘనము

(స్వకీయవిలేఖరి)

నెల్లూరు, ఏప్రిల్ 23:—గోగులపల్లిలో నిన్నటిదినము సమష్టి శాసనోల్లంఘనము జరిగినది. వి. వెంకటసుబ్బయ్య, బెజవాడ గోపాల రెడ్డి, తులూ సుబ్బారావు రెడ్డి, వేమూరి లక్ష్మయ్య, కాజా సుబ్బారావుగార్లు నాయకత్వమున 50 మంది చాలంటీరులు సాయంకాలము 8 గంటలకు కాంపునుండి బయలుదేరిరి. రెండుమైళ్లవరకు సమద్రపుపాయవద్ద చేరిరి. అప్పటి సమాజముగ ఏర్పడిన ఉప్పుగడ్డలను గ్రామస్థులందరు వాలంటీర్లతో అప్పట్ను వెళ్లిరి. సత్యాగ్రహమును చూచుటకు చుట్టుపక్క గ్రామములనుండి పలువురు గ్రామస్థులువచ్చి యుండిరి. ఉప్పుతయారుచేయుటకు వాలంటీరుల ప్రారంభించుచు తమతో చేరవలయునని గ్రామస్థులను కోరిరి. అప్పటికివచ్చి యున్నవారిలో 500 మంది వాలంటీర్లతోకలిసి పనిచేయు ప్రారంభించిరి. వీరందఱుకలిసి 85 ఉప్పు పిళ్లను తయారుచేసిరి. పోలీసువారు ఈమట్లను దృఢంపముచేయునందునట్లు కాపాడుటకై వాలంటీరులు కాపలాకాయుచు నే యుచున్నారు. గోగులపల్లి గ్రామస్థులు ఇంటికొకమనిషిని ఉప్పుమట్లను కాపలాకాయుటకై నియమించియున్నారు. ఆ మట్ల యందు 5 బండ్ల ఉప్పు తయారుకాగలదు. 40 మంది పోలీసువారు సాల్పు డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగులు చుట్టుపక్కల తిరుగుచున్నారు. గాని వాలంటీరులకు వారు అడ్డువచ్చుటలేదు.

నిన్న సాయంకాలము నెల్లూరులో గొప్పపొరసభ జరిగినది. దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు గడ్డెరంగయ్యనాయుడు గార్లు నిర్వహించబడినందులకు వారిని ఆభినందించుచు తీర్మానము గా వింపబడెను. ప్రభుత్వధికారుల హెచ్చరికలు అరెస్టులు నిర్బంధములను లక్ష్యముచేయుక 50మంది మరల ఉప్పును కొనిరి.

శ్రీల సత్యాగ్రహము

నెల్లూరు ఏప్రిల్ 22:—నిన్నటిదినమున సమష్టిశాసనోల్లంఘనము జరిగినది. వాలంటీరులు సమద్రపు పాయవద్ద చేరి ప్రజలు కూడ శాసనోల్లంఘనము జరుపవలయునని కోరిరి. 500 మంది ప్రజలు వాలంటీరులతో కలిసి ఉప్పుతీయప్రారంభించిరి. వీరిలో 20 మంది శ్రీలుండిరి. నాయకుని భార్యయగు వోరు గంటి మహాలక్ష్మమ్మ కాజా సుబ్బారావుగారి తల్లి, వేమూరు లక్ష్మయ్యగారి భార్య ఉప్పు సత్యాగ్రహము జరిపిరి. (తం.తి.)

పచ్చిమగోదావరి జిల్లాలో నిరోధము

వద్దారు దండు నారాయణరాజుగారు

అరెస్టుచేయబడుట

రాజోలు, ఏప్రిల్ 23:—నేటిదినము ఉదయము 7 గంటలకు పోలీసువారు వద్దారు దండు నారాయణరాజుగారిని అరెస్టుచేసిరి. రాజాగారికి వాలంటీరులు పుష్పమలలను సమర్పించ నుద్దేశించిరిగాని పోలీసువారు అధ్యంతరము పెట్టిరి. వాలంటీరులు శాంతముగనుండిరి.

నిన్న రాత్రి శ్రీమాన్ గోపందాచార, ఆంజనేయులుగార్లు నరసాపురము మూడు సత్యాగ్రహాల దశములను తీసికొనిపోయిరి. నారాయణరాజుగారు మార్చినెలలో ఇచ్చిన ఉపన్యాసముల సందర్భమున 112 వ సెక్షను క్రింద అరెస్టుచేయబడిరి. ఇంకను కొందఱు ప్రముఖులు నిర్బంధింపబడెదరను వస్తువులుగలవు. యుద్ధఅలోచనసంఘమువారు తక్షణ మే సమావేశమయ్యెదరు. (తం.తి.హర్త.)

బందరు న్యాయవాదుల సానుభూతి

1116 రూపాయలు వివాదముచేయుటకు నిశ్చయించిరి.

బందరునుండి మాన్యుయిల్లేఖరి యిట్లు తిలకిస్తారనపు యిట్లు:—

బందరు న్యాయవాదుల సంఘము నిన్న సాయంత్రము సమావేశమై గాంధీయహోమిని స్వరాజ్యసత్యాగ్రహోద్యమము నెడల సానుభూతి తెలియపరచిరి. విశేషాశ్రయమును బహిష్కరించి ఖద్దరును ప్రోత్సహించవలెననియు తమకుపేరైన అన్నివిధముల ఉద్ద్యమమునకు ప్రోద్బలనవలెననియు సభ్యులు ఉద్ఘోషించునది. 1116 రూపాయలు వివాదముచేసి కాంగ్రెస్ సంఘమునకు సమర్పించుటకుగాను శ్రీయుత శ్రీమూర్తి దిన్నయ్యరావు, యు. శివరామకృష్ణయ్య, వెంపటి నరసింహం, వై. అంజనేయ చౌదరి గార్లు సంఘముగా నియమింపబడిరి. సభలో 600 రూపాయలు యధాదానమైనది. (తం.తి.)

విశాఖపట్నం నాయకుల విచారణ

(స్వకీయవిలేఖరి)

విశాఖపట్నం, ఏప్రిల్ 24:—రామచంద్రశాస్త్రి తన్నేటి విశ్వనాథం, నారాయణరావుగారు ప్ర. యజ్ఞ నారాయణ శర్మగార్లు వైసను నుందరరావుగారి వైసను 148 సెక్షను ప్రకారము తెబడిన కేసు నేడు కలక్టరు కచేరీయందు విచారింపబడెను. కోర్టునుట్లు జనులు విశేషముగ చుట్టియుండిరి. లాయర్లు వి. వెంకటపతిరాజు ప్రభుల నరసింహం పంతులు గార్లు విచారణ జూడవచ్చిరి. వర్తకులు డాక్టరులు సత్యాగ్రహులును పెక్కుగ్రండు నాయకుల దర్శనార్థమే వేచియుండిరి.

పోలీసువారు బుద్ధినుందర రావుగారిపై కేసును ఉపసంహరించుకొనిరి. తీర్పు నేడు చెప్పెదరు. విశ్వనాథంగారు నేరస్తుల మని ఒప్పుకొనిరి. రామచంద్రశాస్త్రిగారు ఏమియు చెప్ప నిరాకరించిరి. యజ్ఞ నారాయణశర్మగారు తాము యుద్ధములో పట్టువడిన ఖైదీ లగుటచే విదేశపు కోర్టులోనే విచారణ జరుగగలవనిరి. ముద్దాయిలను విచారణ ముగిసిన పిదప జైలుకు గొంపోయిరి. రెండువేలమంది జనుజయ ధ్యానముల గావించిరి.

దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారును పి. సి. వెంకటపతిరాజు గారును కోర్టునకు వచ్చిరి. సాయంకాము బహిరంగసభలో వీరుపసస్యించిరి. వాలంటీరులు ఉప్పువేసిరి. (తం.తి.)

దివిల్లిగ్రామమునందు 17 వ తేదీన ఎం. వి. సత్యనారాయణగారు ఉప్పు తయారు చేయ యత్నింపగ పోలీసు డిప్టీ సూపర్వైంటు కుండలు పగులగొట్టెను. కాని నిన్నను జయ ప్రసాదగారు ఉప్పు వ్రేసిరి. యలమంచిలి, నరసన్న పట్నం తాలూకాల ప్రజ లందు పాల్గొనిరి.

ఆరేసి నెలలు కఠినశిక్షవేయుట, శర్మగారికి, బిక్లాసు తక్కిన నలుగురికిని ఏక్లాసు నిచ్చుట

విశాఖపట్నము, ఏప్రిల్ 24:—నేడు తీర్పుచెప్పబడెను. శ్రీయుతులు తన్నేటి విశ్వనాథం, మారేపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రి, దిగుమర్తి రామ స్వామి, భీమడిపాటి యజ్ఞ నారాయణ శర్మ, కొల్లూరు నారాయణరావుగారు గుర్తగార్లు 5 గురికిని ఆరేసి నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడెను. నారాయణరావుగారు శర్మగారికి వి. క్లాసును తక్కిన వారి కందరికిని ఏ క్లాసును యిచ్చబడెను. వారందఱును అధికారాధిపత్యముతోనే యుండిరి. సత్యాగ్రహములు కొనసాగింపవలెనని ప్రజలను హెచ్చరించిరి. వేలకొలది ప్రజలు జయ జయధ్వజులు పఠించుచుండ వారిని చెరసాలకు గొనిపోయిరి. నేటిరాత్రి వారిని బరంపురము తీసుకొని వెళ్లెదరు. (స్వ. వి. తం.)

శ్రీయుత

ముట్నూరు-కృష్ణారావు గారు

తూర్పుకృష్ణలో శాంతిపైనికి

నాయకత్వమును వహించుట

మచిలీపట్నము, ఏప్రిల్ 23:—15 ఏండ్లనుండి సాక్షి మాత్రులుగా నుండిన కృష్ణారావుగారికి పతియును ముప్రసాద బాతీయనాయకుడు నగు శ్రీయుత ముట్నూరు కృష్ణారావుగారి పుత్రుడు డాక్టరు పట్టాభిగారి సాసమున తూర్పు కృష్ణాయందలి శాంతిపైనికి నాయకత్వమును వహించి 23 వ తేదీని బందరులో జరిగిన బహిరంగసభలో నుపసన్యించిరి.

“ఇతను శిక్షింపబడిన సోదరులు చేసిన నేరముల నన్నిటిని నేనుగూడ చేసితిని. వారితోపాటు నేనుగూడ 78 గ్రామములకు వెళ్లితిని.

“స్వరాజ్యలవణమును నేను స్వయముగా తయారుచేసితిని. దానిని చేతులార విక్రయించితిని. మాయింటిలో దానినే యిప్పుడు వాడుచున్నాము” ఇకపైనిగూడ దానినే వాడెదము.

పట్టాభిగారికంటె నేనే వయసులో పెద్దవాడను. అంతకంటె నధికమగు శరీర దారుధ్యముగూడ నాకు కలదు. గాననేటు జామునాలాలు బహిష్కారి కెట్టిశిక్ష విధించిగో అట్టి శిక్షనే నాకుగూడ విధింపుడని నేను దొరతనమువారిని కోరుచున్నాను. అని కృష్ణారాయనేనాని నుడివెను.

ఒకన్యాయవాది స్వరాజ్యలవణమును

250 రూపాయలకు కొనుట

22 వ తేదీని బందరులో జరిగిన సభలో స్వర్గీయ పురాణం వెంకటప్పయ్యగారి కుమారుడు శ్రీయుత పురాణం సుబ్రహ్మణ్యారావుగారు వి. ఎ. బి. ఎల్. గారు ఒకస్వరాజ్య ఉప్పు పాల్కుమును 250 రూపాయలకు కొనిరి.

నల్ల జండాలు కేసులో శిక్షింపబడినవారికి చెరసాలలో తగుయేర్పాటులు చేయవలెననియు వారందఱును కృతించి పోవుచున్నారనియు శ్రీయుత తల్లాప్రగడ రామారావుగారు మూత్రకోశకృత్తిచే బాధపడుచుండినను తన చికిత్స చేయుటలేదనియును తెలియుచున్నది. (స్వ. వి. తం.)

పచ్చిమ కృష్ణాకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

ఈ నెల 25 వ తేదీన 11 గంటలకు బందరు మండలిలో శాంతిపైనికి శిబిరమున జరుగును

మచిలీపట్నము, ఏప్రిల్ 23:—చాలముఖ్యములగు విమయములను చర్చించుటకు పచ్చిమ కృష్ణామండల కాంగ్రెసు సంఘసభ యీ నెల 25 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు పగలు 11 గంటలకు బందరు మండలిలోనున్న వలంటీరు కాంపులో జరుగును. సభ్యులందఱును ముఖ్యముగా విచ్చేయప్రార్థితులు అని శ్రీయుత ప్రభుల హనుమంతరావుగారు ప్రకటించిరి. (స్వ. తం.)

డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు లవణ వ్రతమును పూనుట

నాయకులను విడుదులచేయువరకును

నేను ఉప్పును వర్షించితిని

మదరాసు, ఏప్రిల్ 23:—మననాయకులు సత్యాగ్రహ మొనరించినందున కారాగృహములకు పంపబడిరి. కాన వారి గౌరవార్థము నేను ఉప్పును తినుటనునీవేసితిని. వారిని మరల విడుదల చేయువరకును నేను ఉప్పును తినును. ఇది అత్యధమ మగు త్యాగముగాన ఈమాత్రము త్యాగమునైన యెల్ల వారును ముఖ్యముగా చేయదగును. “ఉప్పుపసఱుచుకలె” అనియుండుటచే రుచినివలకొనుట చాలకష్టముగానే కనబడును. గాని మన నాయకు లనుభవించుచున్న దారుణకష్టములతో పోల్చి చూచినచో నిది అత్యల్ప మగు కష్టమే యని అందఱునుగూడ నొప్పుకొనక తప్పదు అని శ్రీలక్ష్మీపతిగారు ప్రకటించిరి. (ఆ. తె.)

శ్రీయుతులు సాగి సుబ్బరాజు మంగిపూడి పురుషోత్తమ శర్మగార్లను అరెస్టుచేయలేదు

ఏలూరులోను నరసాపురములోను మారటాలు బహిరంగసభలు జరుగుట

ఏలూరు, నరసాపురం, ఏప్రి 24:—శ్రీయుతులు దండు నారాయణరాజు, అత్తకూరి గోవిందాచార్యులు గార్లను మాత్రమే అరెస్టుచేసిరిగాని సాగి సుబ్బరాజుగారిని మంగిపూడి పురుషోత్తమ శర్మగారిని అరెస్టుచేయలేదు. నిన్న ఏలూరులో మారటాలును శ్రీ గజపతి రామచంద్రరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభయునుగూడ జరిగినవి.

నరసాపురములో మారటాలు

వీరికిద్దరికిని 108 సెక్యూరిటీ సెక్షనుక్రిందనే ప. గో. జి. మేజిస్ట్రేటు బోసుగారు నరసాపురములో శిక్షవేసిగాని ఉప్పుచట్టముక్రింద కాదు. కొందరు పోలీసు సబుయిన సెక్టరులు సాక్ష్యమిచ్చిరి. వీరిని రాజమహేంద్రవరమునకు తీసుకొనిపో నున్న పుడు వీరు దేశీయులకు సం దేశముల నొసగిరి. ఆహింసను కార్యతీక్షణు వడలకుండ ఆంధ్రదేశీయులు కడవరకును పోరు సాగింపవలెనని వీరుకోరిరి.

100 మంది వలంటీరులు ఉత్తేజింపుతో బయలుదేరిరి. పూర్తిగా మారటాలు జరిగినవి. సాయంకాలము పెద్దబజారులో జరిగిన సభలో వేలకొలది పురుషులును చాలమంది శ్రీలు సుగూడ వచ్చిరి. ఒక్కొక్క వలంటీరును వేదికపై నెక్కి రాజద్రోహ కరములని నిర్ణయింపబడిన వాక్యములనే ఉచ్చరించిరి. గొప్ప విదేశీవస్త్రముల రాసిని తగులపెట్టిరి. స్వరాజ్య లవణమును చాలమంది కొనిరి.

నేడు 20 వ తేదీ పురయమున నరసాపురములో శ్రీ కే. ఆంజనేయులుగారి నాయకత్వము క్రింద సత్యాగ్రహ మొనరించుటకు వెళ్లిరి. (స్వ. వి. తం.తి.)

మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు

వెల్లూరునుండి మదరాసు జెయిలుకు మార్పుట
రామవెల్లూరు జయిలులో శిక్ష ననుభవించుచున్న శ్రీ మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు చెన్నపురి పెనటెనియరీ (సెంట్రల్ జెయిల్)కి మార్పు జేయబడిరి. నేటిరాత్రి 8-80 గంటలకు సెంట్రల్ జైలును కరుచెంచెడి బెంగులూరు పోలీసు ధలో వారు కొనిరాబడెదరు అని తెలియుచున్నది.

నెల్లూరు

వర్తకులు విదేశవస్తుములను బహిష్కరించుట
నెల్లూరు ఏప్రిల్ 24:—నిన్న కన్యకాపరమేశ్వరి దేవాలయము నొద్ద 500 మంది వర్తకులు సమావేశమైరి. నాలాచులు రావులు పెట్టిగారు అధ్యక్షతవహించి బ్రిటిష్ వస్తు బహిష్కారమును గూర్చి గంభీర వాగ్దానముగా వినిచిరి. వైశ్యులందఱు ఖద్దరును ఉత్పత్తిచేసి ధరించుటకు తీర్మానించరి. 52 రు వైశ్యులు లవణమును కొనిరి. 29వ తేదీ పెనుబోలు నుబ్బయ్యచెట్టిగారిపైకేను విచారణ జరుగును. ఆనాడు వర్తకులు హఠాత్తుచేసెదరు. ఖద్దరు కొనువారు అధికమైనందున గడ్డ చాలకున్నది ఈనెల మొదటి తేదీనుండి రు5000 ఖద్దరు ఖర్చుఅయి. గోగులపల్లి యందు 95 ఉప్పుపాదులు తయారైనవి. (తంఱి)

బందరులో విదేశవస్తు బహిష్కారము

బందరు, ఏప్రిల్ 24:—సత్యాగ్రహ శాంతిపైనికులు కొల్లిపర నూరయ్యచౌదరిగారి నాయకత్వముక్రింద నిన్న సాయంత్రము ఊరేగింపుతో బయలుదేరి ప్రతియింటికిని బోయి స్వదేశీ వస్తుములను మాత్రమే ధరింపవలెనని ప్రబోధించిరి. వారు తమతో రెండుపుస్తకములను తీసికొనిపోయి. అందొకదానిలో ఖద్దరుమాత్రమే ధరించుచుటకు ప్రతిజ్ఞ చేసినవారి సంతకములను రెండవదానిలో విదేశవస్తుములను సంవత్సరమువరకు బహిష్కరించ వాగ్దాన మొనర్చినవారి సంతకములను గైకొనిరి. (తంఱి)

శ్రీ ముట్నూరి కృష్ణారావుగారి యింట దొంగలు పడుట

విచిత్రమైన చోరి పట్టుబట్టలను వదలివేసి ఖద్దరు
బట్టలను తీసుకొనిపోవుట

మచిలీపట్టణము, ఏప్రిల్ 24:—నిన్న రాత్రి దొంగలు శ్రీయుత కృష్ణారావు గారియింట ప్రవేశించిరి. విలువగల పట్టుబట్టలు మున్నగునవి ఒకపెట్టలో పెట్టి తాళమువేయబడెను. ఈ వింతదొంగలు ఆ పెట్టెను, తీసుకొని పోవలెదరు. శ్రీ కృష్ణారావుగారిని అరెస్టుచేయుట నిశ్చయమున నభిప్రాయముతో అందులకు వారు ఒక ప్రక్కచుట్టును ఒక తోలుసంచితలో ఖద్దరుబట్టలను వారసీద్దపరిచిరి. దొంగలు వీనినన్నిటిని ముక్కలు ముక్కలుగా చించివేసిరి. మరికొన్ని ఖద్దరుబట్టలను వెండిగిన్నెలనుకాంగ్రెసుకు సంబంధించిన ముఖ్యములగు కాగితములను పుస్తకములనుమాత్రమే వారు తీసుకొనిపోయిరి.

సత్యాగ్రహము

నేడు ఉదయమున వలంటీరులు వెళ్లి స్వరాజ్య ఉప్పును 50 బుట్టలనిండు నింపి తీసుకొనివచ్చి ప్రజలకందరికిని ఉచితముగా పంచిపెట్టిరి. (స్వ. వి. తం.)

మాధవరావు గోపాలరావు బాన్సే గారు

బొంబాయి శాసనసభకు రాజీనామా నిచ్చుట
బొంబాయి, ఏప్రిల్ 21:—బొంబాయి శాసనసభలో పశ్చిమ ఖాండేష ప్రతినిధియగు బాన్సేగారు ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవిధానము నిరసించుచు రాజీనామా నిచ్చిరి. (ఫీ. ప్రె.)

రాజగోపాలాచారిగారికి రాఘవన్ గారి

సతి సత్కారము

మన్నార్ గుడి, ఏప్రిల్ 23:—సత్యాగ్రహులకు యే విధముగా కూడ సహాయము చేయరాదని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఆజ్ఞాపించినను శ్రీయుత సి. రాజగోపాలాచారిని, వారి శాంతిపైనికులను సన్మానించుటకు శ్రీమతి రాఘవన్ ఆయ్యర్ గారిసతి యేర్పాటుచేసిరి. దీనినిజూచి యితరులును రాజగోపాలాచారి గారికి ఆతిథ్యమొసంగుటకు ముందుకువచ్చుచున్నారు. (ఫీ. ప్రె.)

డక్కాలో కల్లుఅమ్మకము సున్న

డక్కా, ఏప్రిల్ 22:—జిల్లాకాంగ్రెస్ కమిటీవారు మద్యపానకాలను పిక్చర్ చేయుటకు ప్రారంభించిరి. నిన్న డక్కాలో కల్లుఅమ్మక మేమియు జరుగలేదు. విదేశవస్తుకాణములను పిక్చర్ చేయుటకు కేపు ప్రారంభించెదరు.

దీల్లిన్యాయవాదులు స్వదేశీ ధరించి కొత్తుకువచ్చుట

ధిల్లీ, ఏప్రిల్ 23:—ఈప్రదేశలపు లైహాయిస్ తరువాత న్యాయవాదులందఱు ఖద్దరుదుస్తులను ఖద్దరుట్టిపీలను ధరించి కొత్తుకువచ్చిరి. విదేశీగుడ్డులను వట్టరాదని దడ్డివారు సభలో తీర్మానించుకొనిరి.

సా॥ 6-30 X1 బెజవాడ శ్రీ దుర్గ

ఏప్రిల్ 25.

His M
CHARLI
GOI

చార్లీ -

క న

సత్యాగ్రహ కేసు

మహదేవదేశాయి, బ్రోకరుగా

అరెస్టుచేయుట

అహమదాబాదులో నిన్న సాయంకాలము
అరెస్టుచేసిరి

నవసారి, ఏప్రిల్ 24:—నిన్న సాయంకాలము మదాబాదులో మహదేవ దేశాయిగారిని బ్రోకరుగారిని పుచ్చేసిరిని మహాత్మాగారు నేడు రూఢివర్తమానము తె

(అ. ప్రె.)

అహమదాబాదులో హరటాలు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 24:—“దేశాయిగారన ఆరుగరు వలంటీరులును ధోలీరానుండి ఉప్పు తీసుకొని పోలీసువారు ఉప్పు నియ్యమనగా వారు నిరాకరించిరి. ట వారివందరిని పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. వెంటనే ఆ బాదులో హరటాలు జరిగినది” అని అహమదాబాదు బొంబాయి క్రానికలుపత్రికకు తెలిపాను వార చేరినది. (ఫీ. ప్రె.)

సబర్ తీ చెరసాలలో సమ్మెకట్

ఖయిదీ లందరనుగూడ సమ్మెకట్టుట
జలల్పూరు, ఏప్రిల్ 23:—సరియైన ఆహారము కష్టపట్టచేత యీ చెరసాలలో నున్న ఖయిదీలందఱును కట్టిరి. ఇచట 1200 మంది సి. క్లాసు ఖయిదీలు కలరు. దరును ఏ. బి. క్లాసుల ఖయిదీలను గూడ 20 వ తేదీ రమునాడు రాత్రినుండి భోజనమును మానివేసిరి. పని గూడ మానివేసిరి అని తెలియుచున్నది. (ఫీ. ప్రె.)

అబ్దుల్లాగారు బొంబాయిలో నాయకత్వమును వహించు

బొంబాయి ఖాదీభండారలో ఉద్యోగి
బొంబాయి, ఏప్రిల్ 22:—బొంబాయిలో హ ప్రధాననాయకుడగు స్వామీ ఆనందుగారికి శతవందన ఆయనకు బహులుగా అచట ఖాదీ భండారలో గిగానున్న అబ్దుల్లాగారిని విల్లీ పార్సీలో ప్రధాన నాయకునియించిరి. (ఫీ. ప్రె.)

అఖిలపక్షసమావేశము

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 24:—సర్. ఏ. పి. పా. తేజ బహదురు సప్రగార్లు ఈ క్రిందిప్రకటన గాన్నారు.

అల్ప సంఖ్యాకల సమస్యలు చర్చించుటకుగాన 18వ తేదీని జరుగవలసిన అఖిలపక్షమువారి కమిటీసభ తమందిసభ్యులు అదేసమయమున ఆకోలాలో జరిగిన విహాసభకు వెళ్లుటచేతను, మరియు కొంతమంది ప్రముఖ సభ్యులు సభకు హాజరగుటకు వీలులేదని తెలుపుటచేత ఆపివేయబడి వాయిదావేయబడినది.

భారతదేశమునందు ప్రస్తుతము పరిస్థితులు మూలానా మహమ్మదాలీగారును తదితరులును అఖిలపక్షము త్వరలో జరుపవలెనని వారెల్లరు తంతివార్తయన్నా. ఈ విషయమై సభ్యుల అభిప్రాయముల బడెను. అందరిసభ్యుల అభిప్రాయముల ననుసరించి మేమాసము 14 వ తేదీని 11 గంటలకు శాసనసభ యీ సమవేశము జరుగలగునని నిశ్చయింపబడెను.

(అ. ప్రె.)

రు. వీరు సత్యాగ్రహిణులైనా సంతాపములు. రకు కారాగృహమునకు బోయినపుడు, తీవ్ర వ్యాధి జనించి, ప్రాణభయ మేర్పడిన సమ సగూడ, జామీనిచ్చి బయటకు వచ్చుటకు సిద్ధులైరి. ఆంధ్రదేశములోని ముఖ్య కుల సందరను నేరి నిర్బంధించుచున్నటుల చు. నిశాఖపట్టణమునందు ప్రధాననాయ నిర్బంధింపబడి, ఆరుమాసముల శిక్షకు లో తూర్పుగోదావరి మండలమున ముఖ్యులు బడిరి. కృష్ణా మండలమునందు పేరెన్నిక న నాయకులు కార్యరంగమునుండి తొలగింప చెన్న సగరమునం దిటులనే గావింపబడెను. పనందును నిర్బంధములు ప్రారంభ మయినవి. గుంటూరుమండలమునందింకను ప్రధాననాయ నిర్బంధము జరుగలేదు. ఆంధ్రదేశ సర్వాధి కుగు దేశభక్త మెకటప్పయ్యగారు, గాంధీ ఖ్యునివలె నింకను స్వేచ్ఛగ నున్నారు. కాని, ర్బంధము గూడ త్వరలో జరుగు నని యూ వచ్చును. మెకటప్పయ్యగారు ఆంధ్రదేశము నిశిబిరములకును వెడలి, ధైర్యోత్సాహము పురికొల్పుచున్నారు. నిర్బంధింపబడిన వారి యను ఇతరు లాక్రమించి పనిజేయుచున్నారు. దేశమున శాసనసభ్యత్వమును వదిలిపెట్టిన యి, సత్యాగ్రహము నవలంబించి, తమజీవిత సార్థకముజేసికొనిరి. ప్రకాశం, నారాయణ గార్లతోబాటు, బిక్కిని మెకటరత్నంగారు దీనియందు పాల్గొని, తూర్పుగోదావరిసం వ నిర్బంధితులయిన నాయకుల స్థాన మాక్ర మి. అందుచే, ఆంధ్రదేశమున కారాగృహ ం బోయినవారి స్థానముల నాక్రమింపగల కొరత లేదు. నాయకులందరును తొలగిన యి, వారిస్థానమును ప్రజలే ఆక్రమించి, మహా యుద్ధమును నిర్వహింపగల్గుదురు. వారి మే నూతననాయకు లుద్భవించెదరు. పురు లేకున్న, వాగ్ధానమును స్త్రీ లాక్రమించి యుడెదరు. ఘూర్జరదేశమునకు బిమ్మట, మహా యుద్ధమును అహింసాబద్ధముగను, జయ యగను నిర్వహించుటలో, ఆంధ్రదేశమే అగ్ర య వహించునని నమ్ముట కవకాశము గలదు. లు ధైర్యవంతులు, త్యాగశీలురు, అహింసా యి. మహాత్ముని యుద్ధముపు స్వరూపమును గ్రహించి నిర్వహించుటలో, ఏ రేమా వెనుదీయరని తలంప వచ్చును దేశ త్రస్యసిద్ధికి ఆంధ్రదేశము మూలసాధనమయ్యె ర్ని ఆంధ్రులు దక్కించెదరుగాకయని కోరె

లేబరు ప్రభుత్వపజయము

బిటీషు లేబరు ప్రభుత్వము, ఇంగ్లండుకుసు ాజ్యమునకును ఎంతయో మేలు చేయగలదని యూహింపబడెను. వీరు అధికారమునకు తోడనే, నలుపుర ఆశలు వికసించెను. ఇంగ్లండు కార్మికులు, తమ ఆశయములన్నియు నెరవేరు పొందిరి. బిటీషు ప్రజలు నిరుద్యోగము నివారణ యి, ఆశపడిరి. హిందూదేశమునకు స్వయం స్వాతంత్ర్య మొనగబడు నని, భారతీయు ఈజిప్టుకు స్వేచ్ఛ యొనగబడు నని అక్కడి

ప్రజలును, సామ్రాజ్యాహంకారము తొలగునని స్వేచ్ఛాప్రియులును, ప్రపంచశాంతి చేకూరునని శాంతిప్రియులును భావించిరి. కాని, యివియన్నియు అశియాన లయ్యెను. లేబరుపక్షమునకు సంఖ్యా బలము లేనిమాట నిజమే. కన్సర్వేటివులును, లిబ రలుపక్షమువారును చేతుల గలిపిన, లేబరు ప్రభుత్వ మోడిపోవుటయు నిశ్చయమే. కాని, చేజిక్కిన అవ కాశముల నయినను, వీరు ఉపయోగింపక జారవిడి చిరి. ఇంకను అధికారమునకు రాకముందే, స్వయంనిర్ణయస్వాతంత్ర్యమునకు భిన్న మై, దేశ మంతటచే నిరాకరింపబడిన పైమను కమిషను నియామకమునకు లేబరుపక్షమునా రంగీకరించి; బర్మిక్ హెడ్డు ప్రభువు గారి దుష్ప్రయత్నములకు తోడ్పడిరి. ఆపిమ్మట అధికారమునకు వచ్చినప్పు డయినను, హిందూదేశ మిట్టి ఏర్పాటును నిరాక రించెనని తెలిసినపుడయినను, కమిషనును ఉప సంహరింపక; యింకను దానిపైననే హిందూదేశ భావిభాగ్యోదయము సంతను ఆధారపరచిరి. రాజ ప్రతినిధి ప్రకటనమునకు పిమ్మట నయినను, వీరు సమాధానమార్గము నవలంబింపరయిరి. అధినివేశ స్వాతంత్ర్యవిధానమును నిర్మించుటకు వాగ్దానము జేయరయిరి. దేశనాయకులగు గాంధీ పండితమోతీ లాల్ నెహ్రూగార్ల హితవాక్యములను వీరు నిరాక రించిరి. వేరొకమార్గము లేక మహాత్ముని యాజ్ఞా నుసారముగ నవలంబింపబడిన అహింసాబద్ధ మగు సత్యాగ్రహోద్యమమును బలిమిచే నణచివైచు చున్నారు. అంతియగాని, హిందూదేశపు కోర్కె లను సఫలము గావింపవలెనను కుతూహలము గను పటచుటలేదు. లేబరుపక్షమునందే హైందవాశయ ములపట్ల సానుభూతి జూపినవారు కొందరు లేకపో లేదు. కాని, వీరిసంఖ్యలుగాని, పలుకుబడిగాని అత్యల్పము. వీరయినను లేగినపట్టుదల జూపి, లేబరు ప్రభుత్వమును ప్రోద్బలపరచుటలేదు. లేబరు మం త్రులు వెడ్జిపుడ్డు బెన్ను, ఇండియామంత్రిగార్లను పొగడుటతో కాలముగడుపుచున్నారు. వ్యవహారము సంతనువారిరువుర విచక్షణకు వదిలిపెట్టిరి. దీనిని బట్టి విధిలేనపుడు దప్ప, వీరు హిందూదేశమునకు స్వా తంత్ర్యమును బుద్ధిపూర్వముగ ప్రసాదింపరని యూహింపవలసి వచ్చుచున్నది. హిందూదేశము విషయమున, లేబరుపక్ష మయినను, లిబరలు పక్ష మయినను, కన్సర్వేటివు పక్షమయినను ఒక్కరికిగనే మెలగుచున్నారు. హైందవప్రశ్నను, పక్షప్రశ్నగ భావింపకూడ దని, లేబరు పక్షప్రముఖులు తరుచుగ మొరలిడుచున్నారు. సామ్రాజ్యాహంకారతత్వము, వీరినిగూడ ఇతరపక్షములతోబాటు ప్రేరేపించుచు న్నది. స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్య ప్రదానవాగ్దాన మేమూలకో ఎగిరిపోయినది. దాని నిపుడు తలపెట్టు వారే గనుపింపరు. ఇట్టిస్థితిలో నిరర్థకమగు కాండు లేబిలు సమావేశమునకు ఆత్మకారవము గల భార తీయనాయకు లేవరును భోకులతో, నాశ్వర్య ముండదు. ఈజిప్టు విషయమున గూడ, వీరు అంత్య సందేశము నొనగి, తమ సూచనల నినుమంతయు మార్చి వీలుపడదని తెలుపుటచే, ఈజిప్టు సమస్యా పరిష్కారము పట్ల ఆశ లంతరించుచున్నవి. పోనీ, ఇంగ్లండులోని అంతరంగికసమస్యలయినను-పరిష్క రింపబడెనా యనిన, అదియుగలుగలేదు. నిరుద్యోగము పెచ్చుచెరుగు చున్నది. కార్మికులలో అసంతృప్తి

మొండునుంది. కార్మికాశయములు నెరవేరవను నిరాశ వ్యాపించినది. ఇక ఆయుధ విసర్జనము నిమిత్తమై ప్రారంభమయిన నౌకానమావేశము విఫలమయ్యెను. అయినచో మూడుజాతుల మధ్యమాత్రమే ఒడంబడిక కుదరెను. మిగిలిన రెండుజాతులును తమనొకలను పెంచుకొనవచ్చును. ఇవి పెంచుకొనుచో, మూడుజాతులుగూడ తమ నౌకలను పెంచుకొనుట కవకాశ మొసగిబడెను. మూడు జాతుల ఒడంబడిక స్థిర మయినదిగాక, తాత్కాలికమయినది. ఇది కొలదికాలమే నిలుచును. పిమ్మట దీనిని పూర్తిగా మార్చుటకు వీలగును. ఈలోపల నయినను, ఒడంబడికను భంగపరచుటకు వీలు గలదు. ఇట్టిసందర్భములలో లేబరు ప్రభుత్వ మసజయము గాంచె ననుట కేమిసందియముండును?

చెన్న నగరస్థితి

ప్రకాశంపంతులుగారి నిర్బంధమునకు బిమ్మట, సత్యాగ్రహ నాయకత్వ భారము ఆంధ్ర ప్రముఖులగు ఉప్పలూరి లక్ష్మీ నారాయణశాస్త్రిగారు నిర్వహింప సమకట్టుట, సమ్మాదావహము. శాస్త్రిగారు కార్మికోద్ధరణమునకును, కాంగ్రెసు సందేశవ్యాప్తికిని, చిరకాలమునుండియు పాటుబడుచున్న సంగతి, చెన్న నగరవాసులకు విదితమే. చెన్న పురియందుగూడ ఉద్యమమునకు నాయకలోప ముండదని నమ్ముట కవకాశము గలుగుచున్నది. చెన్న నగరమునందద్భుతరీతిని పాటుబడుచు, స్త్రీప్రపంచ గౌరవము నినుమడింపజేయుచున్న దుర్గాబాయమ్మగారు ఉద్యమాభివృద్ధికై విశేషప్రౌద్ధ్యల మొనగెదరని యాహించెదము. నిన్నటిదినము హైకోర్టుబీచిలో సభ నిషేధింపబడినను, తిలకుఘట్టమునందు సభజరిగెను. సభాధ్యక్షులయిన వి. యల్. శాస్త్రిగారు చేసిన హెచ్చరికను పౌరులు గమనించుట యవసరము. చెన్న నగర పౌరులు సహజశాంతస్వభావులయినను, కొలదిమంది దుండగిండ్ల జోశ్యమువలన, అహింసకు భంగముకలుగుటకు వీలగు పరిస్థితు లేర్పడుచున్నవి. ఇట్టి పరిస్థితులలో, అధికారుల విజృంభణము, వీనిని మరింత విషయము గావించును. ఎట్టి పరిస్థితులలోనైనను చెన్న పురి ప్రజలు అహింసను విడనాడ వలదని, శాస్త్రిగారు చేసిన ఎచ్చరిక సమంజసముగ నున్నది. చెన్న పురిప్రజలు తమకు గల యత్నాహమును కార్యరూపము దాల్పజేయుచో, ఉద్యమాభివృద్ధికి తోడ్పడగలరు. అందుకు మారుగ, సహసము నేమాత్రము వీడినను, ఉద్యమమునకు తీరనిభంగము కలిగిండిచెడివా రగుదురు. లవణ సత్యాగ్రహమున పాల్గొనజాలనివారుగూడ, అహింసను కాపాడుటకయినను బూనుచో, విశేషమగు మేలొనర్పగలుగుదురు. సత్యాగ్రహోద్యమము శాంతముగ నెరవేరుచుండుచో, నాయకులున్నను లేకున్నను నది జయప్రదముగ కొనసాగగలదు. చిన్న స్వామిఅయ్యంగారు దంపతు లీయ్యద్యమమున జేరుట ప్రోత్సాహకరము. ఇటులనే నగరమునందదివరకు పేర్కొనిన ప్రముఖులు గూడ తోడ్పడుచో, ఉద్యమ విజయము గూర్చి భీతిజెంద నవసరముండదు. చెన్న నగరముగూడ ఇతర నగరములతో తులనగాక తూనదు.

లాంకు ప్రేరువ ర్తకుని విలాపము
హిందూ దేశమునందు ప్రారంభమయిన విదేశ వస్త్ర బహిష్కారోద్యమము లాంకు ప్రేరు వర్తకులలో నలజడి గలిగించుట వింతగాదు. బాంబాయి వర్తకుల నిర్ణయము, లాంకు ప్రేరు వర్తకమునకు నష్టము గలిగించు నని, నౌకాధిపతి యొకరు దెలిపినటుల డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక తెలుపుచున్నది. విదేశవస్త్ర బహిష్కారము, ముఖ్యముగ బ్రిటీషు వస్త్రములకే నష్టము గలిగించునని, వీరినమ్మకము. హిందూ దేశమునకు చేరెడి వస్త్రముల దిగుమతులు చాలవరకు తగ్గెనని, వీరు వగచుచున్నారు. ఇందుకు ప్రతిక్రియ యేమి? బ్రిటీషువర్తకుని యుద్దేశ్యము ప్రకారము, ప్రభుత్వమువారు బలహీనత జూపక, కఠినముగ పరిపాలించుటవలననే, యిబ్బందులు తొలగు నని, తేలుచున్నది. దీనియర్థము, నిర్బంధప్రయోగమే, విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును గూడ నివారింపగలదనియే. అందుచే, నీయ్యద్యమము పెరిగినకొలదియు, దీనిని నిరోధించుటకు నిర్బంధములు బలపడకమానవు. కలకత్తాలో నిదివరకే నివి ప్రారంభమయినవి. పండిత మదనమోహన మాశవాగారు కలకత్తాలోని విదేశవస్త్ర వజీక్కులందరతో సంప్రతించి, బహిష్కారమును సాధింప సమకట్టిరి. వీరి పిలుపుకు అన్ని ప్రదేశములలోను తగిన తోడ్పాటు జరుగుచున్నది. వీరివలె నితరనాయకులుగూడ దీక్షతో పాటుబడుచో, విదేశవస్త్ర బహిష్కారము అనతికాలములో పూర్తి గాక మానదు.

తాళ్లు నరుకుట

మద్యపాననిషేధమునకు, కల్లు నుపయోగించెడి తాడిచెట్లను నరుకుట సాధనమని మహాత్ముడు సూచించెను. మహాత్మునియూ దేశము ననుసరించి, వాలంటీరు లీపనికి బూనగ, అందులో నొక వాలంటీరు చెట్టుకింద పడి చనిపోయెను. ఇటుల ప్రాణ మర్పించిన వాలంటీరు భక్తి, మహాత్మునిచే మిగుల కొనియాడబడెను. ఇందుకు ఫలముగ తాడిచెట్ల గలవారు పలువురు వానిని నరుకుట కనుజ్ఞనిచ్చిరి. గాంధీ మహాత్ముడే యిక్కార్యమును మొదట ప్రారంభించెను. కస్తూరిబాయి గాంధీగారి ప్రోద్బలమునకు ఫలముగ మద్యపాననిషేధ విషయమున ప్రజలలో నధికోత్సాహము ప్రబలుచున్నది. మహాత్ముడు తెలిపినటుల, త్రాగుడు తప్పిదమని ఎల్లరంగీకరించెదరు. త్రాగనివారితో బాటు త్రాగెడివారును ఈ విషయము నంగీకరించెదరు. కాని, తమయెదుట గనుపించెడి యాకర్షణములకు వారు లొంగిపోవుచున్నారు. అట్టి ఆకర్షణములను తొలగించుటకై ప్రబోధము నలుపవలయును. ప్రభుత్వమువారిందుకు తోడ్పడెద రని తలచుట కవకాశములేదు. మహాత్ముడు తలచెట్టిన, ఉప్పుసత్యాగ్రహము, మద్యపాననిషేధము, విదేశవస్త్రబహిష్కారములు కొనసాగునెడల, వీరికు మిక్కిలి యుపశాంతి గలుగును. దానితో స్వరాజ్యసందము వెల్లివిరియును.

పిచ్చకు మందు

స్వామి ఆనందుగారు, జమకాలాల్ బజార్ గారి సాసమున బ్రవేశించి, బొంబాయియొద్ద విల్లిపార్టీ లోనత్యాగ్రహప్రస్థానమును నిర్వహించిరి. వీరికి

ఎనిమిదిమానముల శిక్ష విధింపబడెను. వీరి స్థానమును మహమ్మదీయప్రముఖు లొక రాక్రమించెదరు. స్వామి ఆనందుగారిపై శిక్ష విధించుచు, వీరికి తీవ్రశిక్ష విధించుట యవసరమే యయినను, కొందర కీ సమయమున పట్టిన పిచ్చయే వీరికి గూడ పట్టియుండుటచే, మితమగు శిక్షను విధించిన చాలుననియు, దీనితో పిచ్చయెగిరిపోవు ననియు, మేజిస్ట్రేటుగారు తమ తీర్పులో వ్రాసినటుల, నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. దేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై, ఆత్మార్పణ గావించు చున్న మహామహుల సందరను మేజిస్ట్రేటుగారు పిచ్చివారని పిలుచుటజూడ, వీరియూహప్రకారము పిచ్చకర్థ మేదియో గ్రహింపవచ్చును. స్వాధిపత్యదృష్టికి స్వాధిపత్యగులు పిచ్చివారుగ గన్పట్టుట వింత గాదు.

ఫ్రెంచి పార్లమెంటుసభ : మహాత్ముని యుద్యమము

ఫ్రెంచి పార్లమెంటుసభలో మాన్సి యరు టెస్సియర్ గారు ముచ్చటించుచు, మహాత్ముని యుద్యమము బాల్వినినము గాదనియు, మహాత్ముడుగాని నేకగుప్తగాదుగాని, బాల్వినినకుల వజెంటులు గారనియు, హిందూ దేశకలవరమున కంతకును ప్రజల ఆర్థిక దుస్థితియు, పాలకుల నిరంకుశత్వమును కారణములనియు, నుడివిరి. గాంధీమహాత్ముని యుద్యమమునకు చెడుచేరు బెట్టి దానిని నిందించుటకు పలువురు పూనుకొనుచున్నారు. నిజమేమన భారతీయులకు జన్మస్వాతంత్ర్య మగు స్వరాజ్యము చేకూరుచో, ప్రస్తుతస్థితి చక్కబడగలదు. ఈసంగతిని అన్యదేశీయులు గూడ గ్రహింప గలుగుట, అనుకూల చిహ్నము.

చిట్టగాంగు దుండగములు

బ్రిటిష్ సైనికులకును దుండగిండ్లకును యుద్ధము

పోలీసువారిని గాయపరచి నలుగురు దుండగిండ్లు పారిపోవుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:—ప్రభుత్వ ప్రకటన యిట్లున్నది. సిరిగతులలో మాక్రేమియు లేని చిట్టగాంగు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు తెలియబరచుచున్నార 14 గురు ఆరెస్టుచేయబడిరి. కాని ఆసలు దుండగిండ్ల పటాలము దొరకలేదు. వారిలో నొక జట్టు కొండరూప బలీయము ప్రదేశముననుండగా సుర్మావా లీవైల్ హార్టు ఈస్టర్న్ ప్రాంటియర్ రైఫిల్స్ పటాలములు వారితో పోరాడెను. దుండగిండ్లలో 12 గురు చచ్చిపోయినట్లు సమ్యక్ముగా తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి పటాలములో నెవ్వరను చావలేదు (ఆ. ప్రె.)

హతజారివద్ద పోరాటములు 7, గురు చచ్చిరి

చిట్టగాంగు కొండలపొడవు అడవులలోను దాగుకొని యున్న దుండగిండ్లకును ప్రభుత్వమువారి పటాలములకును హత జారివద్ద జరిగిన పోరాటములో 7 గురు చచ్చిపోయినయిన చాలమందికి బెబ్బలు తగిలినయిన తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

చిట్టగాంగు ఏప్రిల్ 28:—ఈ రోజు ఉదయము హత జారి రోడ్డువద్ద వెలిసింపను దుండగిండ్లకును జరిగిన పోరాటములో 12 గురు దుండగిండ్లు చావరైరి. సైనికులలో నెవ్వరను చావలేదు. జిల్లాలో ఈస్టర్న్ ప్రాంటియర్ రైఫిల్స్ పటాలమువారు తిరుచుచున్నార. పట్టము శాంతముగా నున్నది. (ఆ. ప్రె.)

దుండగిండ్లు పోలీసులను కాల్చి పారిపోవుట

ఏప్రిల్ 28 వ తారీఖు ఉదయము ట్వెయిన్ అను స్థలమునుండి వచ్చుచున్న 4 గురిని పోలీసులు వెనీవద్ద అనుమానమువీడ ఆరెస్టుచేసి అసిస్టెంటు ప్రేమచూస్తూ కార్యాలయమునకు తీసికొనిపోయిరి. సోదా ప్రారంభమగుచుండగా వారు రివాల్యరులను తీసి ఒక పోలీసు సహజన స్వేక్షయి, యిద్దరు కాన్స్టేబులును ఒక టిక్కెటు కలెక్టరును, ఒక చాక్ దారును గాయపరచి పారిపోయిరి. ప్రజలకు ఒక రికార్డు దొరికెను. (ఆ. ప్రె.)

పాఠశాలలు

మద్రాసు కార్పొరేషను సభ:—మద్రాసు కార్పొరేషను సాధారణ సభ 29వ తేదీన సాయంత్రము 5-15 గం. 50 నిమిషము వరకు జరుగెను.

పదుపుటిండ్ల నిర్మాణ చట్టము రాజప్రతినిధి

ఆమోదన బడయుట

పదుపుటిండ్ల నిర్మాణ చట్టము గత మార్చి 28 వ తేదీన గవర్నరు జనరలుగారి ఆమోదన బడసినది.

మద్రాసు పోర్టు ట్రస్టు పనివాంఛనంఘము:—పైసంఘము యాజమాన్యమున కేపు సాయంత్రము 4-30 గం. వీరు రైల్వే స్టేషను సమీపమున బహిరంగ సభ జరుగెను. శ్రీయుత బి. శివరావు యం. ఏ. గారు మద్రాసు పోర్టు ట్రస్టు అధ్యక్షులు యొక్క లేఖను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

మద్రాసునందలి మరణసంఖ్య:—గత 13వ తేదీకి అంతమైన వారములో మద్రాసునందు సంవత్సర సగటున వెయ్యింటికి 87.5 మరణములు సంభవించెను. ఇందుకు ముందు వారమున వెయ్యింటికి 89.8 మరణములు సంభవించెను. స్త్రీలకు 26 మందికి తగినది. 6 మంది చనిపోయిరి. పైపాయిదు జ్వరమువలన మరణించినవలన 9. యితర జ్వరములవలన 50 మరణములు సంభవించెను.

రాక పోకలు:—సర్. సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యర్ గారు తిరువాలూరు నుండి నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు తిరిగి వచ్చిరి.

హెచ్. కృష్ణమూర్తిగారు జాయింటు స్టాక్ కంపెనీల అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ బరహంపురము నుండి నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు తిరిగి వచ్చిరి.

ఇ. కాక్ రాజ్ సిన్హ, ఎ. సి. యస్. గారు నిన్న మధ్యాహ్నము రెండ్లగూడెం నుండి మద్రాసుకు తిరిగి వచ్చిరి.

చెన్నరాష్ట్ర ప్రాన్స్లివి సంఘము

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 24:—పై సంఘ కార్య నిర్వాహక సభ మారు నేడు ఉదయము తిరువల్లిక్కేల్లో సభ జేసి యీ క్రింది తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించిరి.

ఈ పై సంఘ సభ్యులకు యం. యస్. జగన్నాథ ఆయ్యర్ గారు ప్రెస్ గ్రాఫర్ పదవినుండి, ఇండియా బర్నాల ఆడిటరు జనరలు యొక్క ప్రైవేటు సెక్రటరీగా నియమింపబడినందుల కిసంఘమువారు ఆతనిని అభినందించుచున్నారు.

సంస్థాప్రజలసమావేశము మరల వాయిదా

వేయబడుట

సంస్థాప్రజల సమావేశ గౌరవకార్యదర్శులు యిటుల వ్రాయుచున్నారు. కొంతకాలము క్రితము సంస్థాప్రజల సమావేశము ఏప్రిల్ మాసమున రెండ్లగూడెంలో జరుగనని ప్రకటించబడినట్లు జరుగక కొన్ని కారణములచేత సమావేశము వాయిదావేయబడినట్లు చెప్పినది తెలుపుట కార్యదర్శులు చింతించుచున్నారు. ఈ సమావేశము మేమాసాంత్యమున జరుపబడునని ఆహ్వానసంఘము వారు నమ్ముచున్నారు. సమావేశము జరుపబడుటకు ఏర్పాటులు చురుకుగా జరుగుచున్నవి.

హైకోర్టు సముద్రతీరమున సభల నిషేధింపబడును ఇకమిడట హైకోర్టు సముద్రతీరమున చేయబడునట్లు నన్నిటిని పోలీసు కమిషనరు నిషేధించుటల తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నరాష్ట్ర వకీళ్ల గుమాస్తాల సమావేశము

పై సమావేశ ఆహ్వానసంఘమువారు గత 17 వ తేదీన శ్రీ రామవయ్యగారి అధ్యక్షతన సభజేసి శ్రీయుత పి. గోపాలస్వామియ్యగారిని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగాను గా|| డి. బి. టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యగారిని సమావేశ అధ్యక్షులుగాను ఎన్నుకొనిరి. ఈ సమావేశము రాబోవు మేమాసము 7, 8 తేదీలందు మధురలో జరుపుటకు తీర్మానించిరి. గా. డి. బి. టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యగారు అధ్యక్షత వహించుటకు దయతో అంగీకరించియున్నారు. సమావేశమునకు వచ్చేడు ప్రతినిధుల నుండి రూ. 2 రుసుముగా పుచ్చుకొనినట్లు తీర్మానింపబడెను. ప్రతినిధులకు భోజన బసవతులు ఉచితముగా ఏర్పాటుచేయబడును. వకీళ్లగుమాస్తాల సంఘములన్నియును తమ ప్రతినిధులను సమావేశమునకు పంపి సమావేశము జయప్రదము గావింపవలెనని కార్యదర్శి కోరుచున్నారు.

హారతాళము నాటి అల్లరులు

పొరబడి పోలీసు జవానుపైనే కేసుదెచ్చుట

తప్పు తెలిసికొని కేసు నువసంహరించుకొనుట

బిచ్చగానికి శిక్ష విధించుట

22 వ తేదీ చెన్నపురియందు జరిగిన హారతాళము సంఘములో బాలసుబ్రహ్మణ్యచెట్టి తోళ్లవర్తకుని పై పోలీసువారిపై రాళ్లుగుచ్చి అల్లరి చేసెననునేర మాకోపింపబడినాడు బార్లిటోను పోలీసుకోర్టునందు రెండవ రాజధాని మేజిస్ట్రేటు బి. శ్రీహరిరావునాయుడుగారి సమక్షమున విచారణకు లేబడెను.

శ్రీ కోయిలోగారు ముద్దయి తరఫున మాట్లాడుచు ముద్దయి బాలసుబ్రహ్మణ్యచెట్టి తోళ్లవర్తకునియొక్క ధనము గలవాడనియు, ఇదివరలో 4 మాసములక్రిందట అతనిని 'పెన్షన్' కానిస్టేబులుగా చేర్చుకొనియోడిరనియు, పోలీసువారి సంగతి తెలుగక పొరబాటున వారిని అరెస్టు చేసెననియు, పోలీసు కమిషనరుగారు రిఫ్రుడు అతనిపై కేసును ఉపసంహరించుకొనవలెనని వారనియు చెప్పిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు పోలీసువారా ఉపసంహరించుకొనగోరునని అని ప్రశ్నించిరి.

శ్రీ కోయిలో గారు నవ్వుచు సమాధానమొసంగుచు ఎచ్చటో ఎవో పొరబాటు జరిగినదనియు, ఇప్పుడింతకును కమిషనరుగారు కేసు నువసంహరించుకొన గోరుచున్నారనియు పల్కిరి. అంతట ముద్దయి వదలివేయబడెను.

మరియొకనికి హారము దినములు శిక్ష

రామస్వామి రెడ్డియననాతడు పోలీసు వారిపై రాళ్లు రుచ్చెనను నేరముపై ఒకవారము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. ముద్దయి తాను నిర్దోషినియు, తనకు భగవంతుడే సాక్షియనియు, తెల్పెను.

బిచ్చగానికి శిక్ష

మధుర నివాసియగు రామచారియను బిచ్చమెత్తి జీవించు కుర్రవానిపై గూడ పోలీసువారిపై రాళ్లు రుచ్చెనని నేరముపై పబడెను. కోర్టువరకు నిర్బంధమునందుడునట్లు శిక్ష విధింపబడును.

మాజిస్ట్రేటు గారు :—“నీవద్ద డబ్బు ఏమైన గొడవా?” యని ముద్దయి సడిగిరి.

ముద్దయి:— ఇదివరకే పరీక్షించి చూచిరి. ఒక్కడ మ్మిడియైన లేదు అని బిచ్చపుజోలెను విడిచింపెను.

లక్ష్మీ నరసయ్య అను పిల్లవానిపై గూడ రాళ్లు రుచ్చెననాడి నేరమే కొనిరాబడెను. ఇతడు 18 సం|| లకు లోబడిన వాడని న్యాయవాది పలుకుటచే పరీక్షకు డాక్టరువద్ద కంపబడెను.

ఉదకమండలము వార్తలు

ఉదకమండలము మునిసిపాలిటీ వారు

గవర్నరుగారికి స్వాగత మొసగుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉదకమండలము, ఏప్రిల్ 21 :—ఈసంవత్సరము ఉదకమండలమునకు పలువురు ప్రముఖులు వచ్చియున్నారు. జోడ్పూరు మహారాజుగారు మైసూరు మహారాజుగారు బొబ్బిలిరాజు ఇచటికి వచ్చియున్నారు. మాచిటిగూరు మహారాజు, తిరువాన్కూరు జూనియరు రాజుగారు విజయనగరం రాజుగారు త్వరలో రానున్నారు.

ప్రభుత్వ కార్యాలయములు 28 వ తేదీ ఇచ్చట తరవబడును. గా. ఎ. వై. జి. కాంబెల్, సర్ మహమ్మద్ ఉస్మాను, సర్ యం. కృష్ణనునాయరు గొమ్మత్తయ్య మొదలియ్యగారు ఇచ్చటికి వచ్చియున్నారు. ఉదకమండలము గుఱ్ఱపుసంఘములు మే 8 వ తేదీ ప్రారంభమగును.

గవర్నరు గారికి స్వాగతము

మామూలు ప్రకారము ఉదకమండలము మునిసిపల సంఘమువారు గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్రమును సమర్పించిరి. మార్గమంతయు ఆర్మీతో కడుగువ్యయగ అలంకరింపబడెను. మునిసిపలు సంఘపు అధ్యక్షులగు ఎ. డేవిసుగారు స్వాగతపత్రమును చదివి సమర్పించిరి. (తంజివార్)

చెన్న నగరములోని ఏర్పాటులు

మదరాసు నగరమున లవణసత్కారములు భౌతిక రక్షణముగూర్చి యోచించుటకు తమ కేంద్రస్థానముగ ఉద్యానవనమునందు నేటిసాయంత్రము సభయేర్పాటుజేసిరి. ప్రతిదినము 5 గురు చొప్పున కాసనోల్లంఘనము జరుప నిశ్చయించిరి. బుధవారమునాడు నగరలో తొలికోజన నున్నంత అల్లరి జరుగలేదు. పోలీసువారు పెద్దవిధులలో అచ్చటచ్చట లారీలు పూనిపచాడుచేయుచుండిరి. ప్రతిపోలీసుస్టేషనులోను రెండు మోటారు బస్సులు కొంతమంది జవానులు సర్వసిద్ధముగ నుంచబడిరి. అధికారులు తరచు ప్రతిష్టేషనుకు పోయిచూచుచున్నారు. పోలీసుజవానులతోనిండిన మోటారుబస్సులు తరచు పీఠులలో తిరుగుచుండెను.

స్వదేశీ సరిఘము

విదేశ వస్తుబహిష్కారమునం దభిమానము గలవారందరును 28 తేదీసాయంత్రము సభ జేసి యీ దిన వర్గి తీర్మానించుకొనిరి. ప్రతివారము స్వదేశీవస్తువుల ప్రదర్శనము జరుపుట. (2) నగరమున ఆరు భాగములుగ విభజించి ప్రతి భాగమునందు కొందరు సభ్యులు పోయి ప్రజలకు స్వదేశీ వస్తువులు చూపి ప్రమాణములు చేయించుచుందురు. (3) కరపత్రములను ప్రకటించుట. మహాజనసభలో కేంద్రప్రదర్శనశాల యేర్పాటుజేయుట. సహాయము జేయగోరువారు మహాజనసభ హాలులో నుండు కార్యదర్శులకు వ్రాయవలెను.

పోలీసువారు దారిబోయేడివారిని కొట్టిన వివరములను తెలుపుచు వకీళ్లు టి. ఎం. వేదాంతం, టి. జి. ఆరావముదను, కె. నుబ్రహ్మణ్యగార్లును, కె. రాజగోపాలను, ఎ.కా. బి. కర్మగార్లును ప్రతికలకు లేఖలు వ్రాసిరి.

చోలింగనల్లూరులో సత్కారము

చోలింగనల్లూరునకు యాత్ర స్థలమునకువలె ప్రజలు వచ్చుచున్నారు. వాలంటీర్లు తయారుజేసిన ఉప్పుమళ్లను జూచి గ్రామములుగూడ ఆ ప్రక్కనే పెద్దమళ్లను యేర్పాటుజేసిరి. ఒకదానియందు నీరునిండినది. నాలుగైదుకోజలలో అందు ఉప్పు తయారుకాగలదు. ప్రతిదినము వాలంటీర్సభలు జరుగుచున్నవి. శ్రొత్త జట్టు వాలంటీర్లు నేడు వచ్చిరి.

మోటారు డ్రైవరులను కొట్టుట

మంగళవారమునాడు మదరాసు హైకోర్టు మోటారులుండు తావునకు పోలీసువారును, పోలీసులను బోయి అట నున్న డ్రైవరులను కొట్టినట్లు హిందూపత్రికకు తెలియుచున్నది. న్యాయ సర్ రామేశం పంతులు, వకీళ్లు, బి. సీతారామరావు, కె. భావ్యం, బి. రాజగోపాలాచారి, బి.ఎం. నుబ్బరాయరు గార్లు డ్రైవరులకు డబ్బులు తగిలెను.

దార్జన్ నగరమునగూర్చి విచారణ

మహాజనసభా కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు అత్యవసర సభ జేసి 22 వ తేదీన నగరలో జరిగిన దార్జన్ నగరకృత్యముల గూర్చి విచారింప ఒక ఉపసంఘమును నియమించిరి. వీరు 26, 27 తేదీలందు సాక్ష్యవిచారణ గావించెరు. అల్లరి జరిగినపుడు చూచినవారును, డబ్బుల తినినవారును, సాక్ష్యమిచ్చు గోడవారు తమకేర్లకు కార్యదర్శి కరిగింపగోరుచున్నారు.

కడలూరులో ఉప్పు తయారుజేయుట

కడలూరులో వాలంటీర్లు సముద్రపు ఒడ్డునకు బోయి ఉప్పు చేయుటకు యత్నించిరి. కాని పోలీసువారు వచ్చి పొయ్యిలలో ఇసుక చల్లియు, నీరు జల్లియు అర్పివేసిరి. సాయంత్రము 4 గంటలవరకు అట్లే జరిగెను.

జప్తిచుపత్తము

(స్వకీయవిలేఖరి)

బ్రాహ్మణులను పక్షమునందు చేర్చుకొనుదీక్షయమై ఆలోచనలు

ఉదకమండలము, ఏప్రిల్ 23:—జప్తి గుపత్త కార్య నిర్వాహక సంఘసమావేశము 27 వ తేదీ నెల్లూరులో జరుగనున్నది. ఈసమావేశమున పక్షమునందు బ్రాహ్మణులను చేర్చుకొను విషయమై చర్చజరుగును. కార్యవర్గ సమావేశమునకు ఒకొక్కజిల్లావారు ఇరువురు ప్రతినిధులను పంపవచ్చును. మద్రాసు నగరమువారు 10 మంది ప్రతినిధులను పంపవచ్చును. అధ్యక్షుడు 12 మందిని పేర్కొనెదరు. ఈసభయందు గావింపబడు స్థాయిము నిగుల ముఖ్యమైనదిగ నుండును. (ఆ. ప్రె.)

ప్రకాశముగారి నభినందించుట

చెన్నపురి పౌరుల బహిరంగ సభ

సత్యాగ్రహోద్యమము నిరంతరాయముగ సాగింపబడును

మదరాసు ఏప్రిల్ 24:—చెన్న నగర పౌరు లనేకవేల మంది నిన్న సాయంత్రము తిరువల్లి క్లబ్బి సమద్రతరమున సమావేశమై ప్రభుత్వము వారిచే శిక్షింపబడిన నాయక సింహమగు టంగుటూరు శ్రీ ప్రకాశంపంతులుగారి నభినందించిరి. శ్రీయుత వి. ఎల్. కాశ్యపగారు అధ్యక్షతవహించిరి. బాతీయగీతములతో కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను.

వి. ఎల్. కాశ్యపగారు అధ్యక్షతవహించి కార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు ప్రస్తుతసమయము చెన్న నగరవాసుల కన్ని పరీక్షవంటి దని నుడిచిరి. గత 2 1/2 శోబలలో ప్రజానాయకుల నాద్యరి ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధించి కారాగారమున కంటిరి. వారు తమ దేశమును స్వాతంత్ర్యమును గాఢముగ ప్రేమించుటయే వారి నర్హుల నేరము. ఆ నాయకులను నిర్బంధించి నంతమాత్రమున చెన్న నగరమున బాతీయోద్యమ మంతరించునని అధికారులు భావించుటలున్నది. కాని వారు చాల పొరబడిరి. మదరాసు ప్రజలలో జీవమున్నదా యని ప్రతిపాదన ప్రశ్నించుచున్నారు. కావలినంత జీవమున్నది. నాయకుల నిర్బంధ మాత్రమున చెన్న ప్రజలు ఉద్యమమును విడనాడు వారుగారు. గాంధీమహాత్ముడు నుడివెంటలు నాయకుడున్న న నాయకుడు లేకపోయిననుగూడ ఉద్యమము చివరవరకు సాగుచునే యుండును.

దౌర్జన్య రాహిత్యమును గురించి నుడువుచు సత్యాగ్రహ జయమున కది ఆయువు పట్టనియు అధికారు లెట్టిదౌర్జన్యమునొనర్చినగూడ, కాంతముగనుండవలెనని హెచ్చరించిరి. ఈ విషయమునుగురించి ప్రజ లిదివరకుకంటె చాల ఎక్కువశ్రద్ధవహించవలెను. ఇంతవరకును ఎట్టిలోపములున్నను చక్కచెట్టు కాని, ప్రజల నదృశ్యమున దౌర్జన్యసాహసములతో నడిపించిన నాయకసింహముగ ప్రకాశముగారును, వారికంటెను ముందుగనిర్బంధింపబడిన నాయకులును ఇప్పుడు మనలో లేరు. నాయకత్వమును కార్యనిర్వహణ భారమును, అంత అనుభవములేని చిరుతవయస్కులపై పడినది. అసలే కష్టమును నీ కార్యనిర్వహణ భారమును, ప్రజలందరూ, దౌర్జన్య రాహిత్యముగ నున్న నేడప్పు, వహించి, జయప్రదముగ నిర్వహించుట దుస్సాధ్యమగును. అని నుడిచిరి.

కె. యస్. గోపాలకృష్ణకాగారు పిమ్మట భావోద్వేక పూరితముగ నుపన్యసించుచు, ఆంధ్రదేశపు సింహము, 20 దినములు, చెన్న ప్రభుత్వమును గడగడవణించి, ఈ దినమున కారాగారము నకు జననని నుడిచిరి. వివరములయందు ఎట్టి భేదాభిప్రాయములున్నను, ఈ కిష్టసమయమున వానినెల్ల వదిలిపెట్టి, బాతీయ సంగ్రామమున దుముకవలెను. లాహోరు కాంగ్రెసు తీర్మానముతో, ప్రకాశంపంతులుగారి కన్నియో అభిప్రాయభేదములుగలవు. లాహోరు కాంగ్రెసు తీర్మానములను, ప్రకాశము గారిదియే. కాని, గాంధీ మహాత్ముడు పోరాటమును ప్రారంభించి, కానోల్లంఘనమును ప్రారంభించినపుడు, తన భేదాభిప్రాయముల నాపలచెట్టి, మహాత్మునికి చాటుటయేనిది, కాంతి యంతమును నీ సంకలనమరమున, అసామాన్యమున పొరువైకార్యములతో కేత్రులనెదిర్చి పోరాడి, కారాగారమున కరిగెను. అట్టి నీ మృత్యు శంక మగు దేశభక్తియే ప్రతి భారతీయునకు నాద్యముగ నుండవలెను అని ప్రతోధించుచు గోపాలకృష్ణకాగారు, ప్రతియువకుడును సత్యాగ్రహమున జేరవలెనని హెచ్చరించిరి.

శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మగారు

“మనముద్ద నీదినమున, నాయకసింహముగ ప్రకాశము గారు లేనందుకు” శ్రీమతి దుర్గా బాయిమ్మగారు విచారమును “ప్రకాశము పంతులుగారు ప్రస్తుతము భారతీయవీరుల కావాసము కారాగారము నలంకరించినందుకు” సంతోషమును తెలిపిరి. ఇది ఉపన్యాసములను సమయముగాదు. పనిచేసి జూపబడిన సమయము. ప్రభుత్వమునా రొనర్చు దౌర్జన్యములకు ప్రజ లేమాత్రమున తెదరి పారిపోరాడు. ప్రకాశంపంతులుగారి యనంతరము, చెన్న నగర సత్యాగ్రహోద్యమమునకు నాయకుడైనా, అని ప్రతిపాదన ప్రశ్నించుచున్నారు. నాయకులైన టిను ముందుకు రానియెడల, కేవలము గాంధీమహాత్ముల వారే నాయకులు. వారి యాజ్ఞలను శిరసావహించి, ప్రజ లే యుద్యమమును జయప్రదముగ నిర్వహింపవలెను. ఈ రాష్ట్రమునం దితర జిల్లాలో విద్యాధికులును వ్యాప్యచారులును ఎంతయోమంది చేతమాత్ర పిలుపునువని వెంటనే తమ పృథ్వులవదిల సమరంగమున కురుకుచుండగా చెన్న నగరమునందలి లాయర్ల యొక్కయు విద్యాధికులయొక్కయు హృదయముల యం దావంతయు సంచలనము గలుగకపోవుట విచారకరము.

ఇంతవర కీ యుద్యమమున చేరుచున్నది సామాన్యజనులే గాని ఇదివరకు పెద్ద పెద్ద కేంద్ర సంపాదించినవారు గారు. ఈవరకును పురుషులకు ధైర్యములేక ముందుకురావాలని యెడల వారి శ్రీలైన నీ యుద్యమములోనికి పంపవలెను. మేము విదేశీయ ప్రభుత్వముతో, పోరాడి తప్పక మగవారికి స్వాతంత్ర్యమును తెచ్చి యివ్వగలము అని దుర్గాబాయిమ్మ గారు హెచ్చరించిరి.

రత్న సభాపతి మొదలియారు, ఎం. యస్. నుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు, నుబ్రహ్మణ్యం మొదలగు వారు మరొకరిం దరు, ప్రకాశంపంతులుగారి నభినందించుచు సత్యాగ్రహోద్యమమున విరివిగజేరి, భవనహామ మొనర్చవలెనని హెచ్చరించిరి. డా. నటరాజన్, హృషీకేశకర్మ, అబ్దుల్ ఖాదర్ సాహెబు గార్లుగూడ మాటలాడిరి.

అధ్యక్షులు సభను ముగించుచు, చిన్న సావి ఆయ్యంగారు వారి సతియునుగూడ సత్యాగ్రహోద్యమమున చేరినని ప్రకటించిరి.

కన్నయ్య కంపెనీవారు రు 250 లను కట్టెచ్చగారు రు 25 లను సత్యాగ్రహోద్యమమునకు విరాళముల వాగ్దానము చేసినని గూడ అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. పిమ్మట వందేమాతర ధ్యానములతో సభ ముగిసెను.

కలకత్తా శాసనోల్లంఘనము

చేయవద్దన్న సభలను చేయుదురు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22—కలకత్తాలో సభలుజరుపకూడదని పోలీసు ఉత్తర్వులు జారీచేయబడెను. కాని, శాసనోల్లంఘనసంఘమువారు యీ ఉత్తర్వును అతిక్రమించుటకు తీర్మానించిరి.

శ్రద్ధానందపార్కులో నొక సభచేసిరి. కాని సభను పోలీసు వారు చెదరగొట్టిరి. ఒక పోలీసు అధికారికి సభ ముగిసిన వెనుక దెబ్బ తగిలెను.

కలకత్తా సమీపములోను లాటువారి హరిదుపూరులో బహిరంగసభ జరిగెను. 300 మంది వలంటీరులు చేరిరి. వీరిలో ముగ్గురు స్త్రీలు కలరు.

సిక్కుల ఊరేగింపు ఒకటి జరుగునని ఎంచి పోలీసుబం దోబస్తులు చేయబడెను. కాని, ఊరేగింపు జరుగలేదు. భారతీయ జరిగిన రోజున పోలీసువారి చర్య అక్రమమని విసిరించుచు సిక్కులందరు గురుద్వారా బాల్ గంజ్ వద్ద సభచేసి తీర్మానించిరి.

ఉప్పున త్యాగ్రహ విభంభణము

పోలీసువారు ఎంత అడ్డుపెట్టినను సత్యాగ్రహము విభంభించుచున్నది. అన్నిటికన్న మహిమ్మతమతో తీవ్రముగా నున్నది. పిపహానీ, కాంటాయి, (విడ్డుపూరులో) మిర్జాకాలు (బారీసాలు) రాహూరి (ఖుల్నా) ఇవిగాక 24 పరగణాలజిల్లాలో నోవాకాళి, చిటకాంగు, కలికపూరు, మిలా ఆనుగొల్ల ఉప్పు చేయబడుచున్నది. ఈ కేంద్ర ప్రదేశములందు మాత్రమే గాక యీ ప్రదేశముల పరిసర ప్రాంతములందుగూడ సత్యాగ్రహము జరుగుచున్నది.

గ్రామములో ప్రచారము స్త్రీలు చేయుచున్నారు. జ్యోతిర్మయి గంగూరి కన్యగారును, కాంతిదాసు కన్యగారును పిపహానీ (విడ్డుపూరులో) స్త్రీలు ఊరేగింపుజరుపుచున్నారు. విదేశ వస్త్రధారణము సారాదుకాముల విక్రయనిరోధము సిగరెట్లు దుకాణముల విక్రయనిరోధము చేయుచున్నారు. మిష్మపూరులో భారతీయు డెవ్వని నోటిలోను సిగరెట్టు కన్పించుట లేదు. (ఫీ. ప్రె.)

ఉప్పు పరీక్ష

నవసారి కేమికలు అనలైజరు రిపోర్టు

కరాడీ - జలల్వారు, ఏప్రిల్ 23:—ఇతడు పలునిగ ములగ సత్యాగ్రహ ఉప్పును, మందుకలుపబడిన ఉప్పునుగూడ పరీక్షించెను. (1) మట్టి ఉప్పునీరు, (2) ఉప్పుగడ్డలు, (3) తెల్లని ఉప్పుగండ్ల, (4) ఎర్రరంగుల ఉప్పు అను నీ నాలుగు రకములను పరీక్షింపబడెను. మొదటిరకములో 1, ఎల్లయు సాల్టు అనబడునట్టి మెగ్నీషియం సల్ఫేట్ కలదు. ఇది కడుపులో వ్యర్థమైన కలుగజేయును. విరేచనములనుగూడ కలిగించును. రెండవరకములో ఇదియే గడలగాను హెచ్చుగానే యున్నది. మూడవరకములోగూడ నలులేయున్నదిగాని నీరు యిగిరిపోయినది. నాల్గవరకము మామూలు ఉప్పువలెనే యున్నదిగాని మెగ్నీషియా సల్ఫేటు కొద్దింత హెచ్చుగానున్నది అని యితడు ప్రకటించెను. (ఫీ. ప్రె.)

మధ్యపరగణాలు

యస్. పి. కేల్కరుగారు పెకలోన త్యాగ్రహమును సాగించి రాత్రి యిచ్చి కిక్కిరేరి.

ఇపుడు చేరిన వార్తలు

శ్రీ నడింపల్లి నరసింహారావుగారిని అరెస్టుచేయుట

నేడే విచారణగూడ పూర్తియగును

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 24:—గుంటూరు మునిసిపలు చెయిర్మను శ్రీయుత నడింపల్లి లక్ష్మీనరసింహారావుగారిని నేడు మధ్యాహ్నము 1 1/2 గంటలకు 108 నెక్స్ నుక్రంద అరెస్టు చేసిరి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు విచారణ ప్రారంభమగును. నేడు సాయంకాలము 6 గం. 20 ని. లోగా శిక్షగూడ వేయబడును. వెంటనే రాజయంద్రీ తీసుకొని వెళ్లెదరు. (స్వ. వి. తం.)

అటులో పోలీసువారు ఉప్పుతో

మందుగుండును కలుపుట

మహాత్ముడు ఉప్పును పరీక్షకు పంపుట

నవసారి, ఏప్రిల్ 21:—అటులో నున్న ఉప్పుపైని పోలీసువారు యెడోయిక్ గుండును చల్లిరిని నేడు మహాత్ము నకు తెలుపబడెను. ఆ గుండును కలుపుటచే అపుప్పు చేడకైనది. దానిని నోటిలో వేసుకొనగా చేదుగా నుండెను. అపుప్పును పరీక్ష చేయుటకు మహాత్ముడు ప్రవీణులకడకు పంపెను. (అ. ప్రె.)

ఇది నిజమైనవార్త కాదని పోలీసుసూపరింటెండెంటు తెలుపుట

జలల్వారు, ఏప్రిల్ 23:—ఇది కేవలము అసత్యము. నేను ఉప్పుపడులను పూర్తిగా వదిలివేసిరిని. వలంటీరులు యిప్పటికిని ఉప్పుతీయుచునే యున్నారు. ఉప్పును మట్టిలో కలుపుటకు సాల్ఫిడిపార్టుమెంటువారుగూడ చాలదీక్షతో పనిచేయుచున్నారు. అని పోలీసు డిప్టీ సూపరింటెండెంటు అంటియాగారు మావిలేఖరితో చెప్పిరి. (ఫీ. ప్రె.)

విదేశ వస్త్ర బహిష్కారము

కలకత్తాలో ఉత్సాహము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 23:—గాంధీమహాత్ముని ఉద్యమము ప్రారంభ మైనప్పటినుండియు వర్తకలలోను ప్రజలలోను విదేశ వస్త్రములను బహిష్కరింపవలెనను ఉత్సాహము వచ్చినది. ఈ ఉద్యమమును పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు చేరట్టి నదియెడలు ఉత్సాహము అధికయించినది. పండిత మదనమోహనమాలవ్యగారు ఈరోజు ఉదయము యిక్కడికి వచ్చిరి. విదేశవస్త్ర బహిష్కారము విషయమై మరాఠ్ డి. బట్టలవర్తకులతో వారు ఈసాయంత్రము సంప్రదించెదరు. తరువాత చేయదగిన కర్తవ్యము నిర్ణయింపబడును. (అ. ప్రె.)

మహమ్మదీయులు

సత్యాగ్రహ మొనరించుట

మొదటిదశము నేడు బయలుదేరుట

బొంబాయి ఏప్రిల్ 20:—నేడు ఉదయమున మహమ్మదీయ వలంటీరులు ప్రత్యేకముగా నవనగవదాలాని హిలాలము చూడలము కడనుండి బయలుదేరి మహమ్మదీయులు హెచ్చుగానుండినట్టి పెండిబాగు, డోంగ్రీసాండుహరస్టు రోడు మున్న సువిభులనుండ కాంగ్రెసుకార్యాలయమునకు వచ్చి విసమృతము వెల్లడించిరి. అటునుండి చాపట్టికెల్లి ఉప్పుతయారు చేయుటకు సముద్రపు నీటిని కుండలలో యిండ్లకు పట్టుకొని పోయిరి. వెలికొది ప్రజలు వీరెవరు వెల్లిరి. (ఫీ. ప్రె.)

కంజీమాపరుగారికి శిక్ష

ఆరు నెలలు విడిఖయదు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 22:—బొంబాయి కార్మికేషను సభ్యుడు కంజీమాపరుగారి పైని లేబడిన కేసువిచారణ నేడు మధ్యాహ్నము జరిగినది. ఆరు నెలలు విడిఖయదు వేయబడెను. వలంటీరు లకు పోషకు గారికి మూడు నెలలును వ్యాసు గారికి రి నెలలును శిక్ష వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

విదేశవాసులు

భారతీయుల కోర్కెలు

స్వతంత్ర కార్మికవత్సమువారి సహాయము

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 21:— బర్మింగ్హాములో స్వతంత్ర కార్మికవత్సమువారు సమావేశమై భారతీయులు, ఈజిప్టువారు, కు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యపు హక్కులందవలసినదే అనియు రాజకీయబంధీలను మన్నించి విడిచిపెట్టవలెననియు మొరటునేరము విచారణను మానవలెననియు ఇండియాతో స్నేహముగ సమావేశమై మాట్లాడుట కున్న చిక్కులన్నిటిని తొలగించవలె నని తీర్మానించిరి.

ల్యాన్సుబరిగారి యువన్యాసము

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 21:— బ్రిటిషుజాతి భావిభాగ్యోదయము వర్తకవన వికృతయందేగాక చీనా ఇండియాలోనూ, ఆసియా అంతటనున్న ప్రజలకట్ట సామర్థ్యాతిమిగన వారి భావములను గ్రహించుటమీదను ఆధారపడియున్నది. మన భారతమిత్రులు మం దేమిచేసెదరో యని ప్రశ్నించెరి. కార్మిక ఉద్యమమువంటి యుద్యమములో ఆదర్శప్రాయముగాని పరిస్థితులందు ఆదర్శమును అవలంబించుటకు ప్రయత్నించినపుడు కొంతరాజీ అవసరము, తప్పకవలసిరి. వీరు చనిపోయినపిమ్మట రాజీ అవసరములేదు. కాని మేము తుదివరకు అన్నప్రకారము ప్రవర్తించితిమి దర్బముగ బలముట ఉత్త ఆవివేక మనిపించు కొనునని ల్యాన్సుబరిగారిని. జపాను నూలుసరకులపై సుంకములను విధించుటచే లంకాపైదకు నూటికి 5 లాభించెను గాని అలాభముగూడ సున్న అయినది. నూటికి 20 చొప్పున జపాను ప్రభుత్వమువారు రైలుకేపును ఎగురుతులపై ప్రతీక్షియగా లగించిరి. ఇదియే కారణము.

చిటగాంగు కల్లోలము

(రూటరు)

బ్రిటిషు పత్రికలు - బెంగాలు ఆర్డినెన్సు

లండన్, ఏప్రిల్ 21:— బెంగాలు ఆర్డినెన్సును మరల ప్రవేశపెట్టుట తప్పని సరి అయినదని డెయిలీ క్రానికలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

చిటగాంగులో ఇపుడు కడుసాహసముగ జరుగుచున్న పట్ట గాంధీగారివలననే. గత 7 సంవత్సరములనుండి ప్రభుత్వమువారి కిచ్చిన అధికారము పనిచేసెను. ఈకుట్రను అడంచుటకుగూడ ఇది లాభించునని డెయిలీ తెలి. గాపు పత్రిక ఆశించుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారు ఆత్యవసర సమయములందుపయోగించుట కీయబడిన అధికారమును విడుదలతో భావింప కుపయోగించిరని రాబోవు అంకలనుగూడ లేదాడ జేయవచ్చునని మైక్నుపత్రిక వ్రాయుచున్నది రాజకీయ అశాంతిములనెడి విషయతో వ్యాపించుచున్న రాజద్రోహము నుపేక్షజేయకు తనకాసనములనే ఇగ్వినుప్రభువు రద్దుచేయుటచే ఆయన గొప్ప తప్పును చేసినవాడాయె నని మార్క్సిస్టు పత్రిక వాదించుచున్నది.

బ్రిటిషు రాజకీయములు

(రూటరు)

నాలవపక్షము

లండన్, ఏప్రిల్ 21:— ఇంగ్లండులో స్వతంత్రకార్మిక పక్షమువారు పార్లమెంటులో ఒకపక్షమును స్థాపించుచున్నారు. తమవిధానము నంగీకరించినవారినే ఇందులో చేర్చుకొనెదరు.

కార్మిక ప్రభుత్వము

భారతదేశ వ్యవహార ప్రకటనము

ఇండియాలోనున్న సివిలియనుల కలవరము

(బీము నర్సిసు)

లండన్, ఏప్రిల్ 21:— త్వరలో కార్మికప్రభుత్వము వారు భారతదేశ వ్యవహారములనుగూర్చి ఏదో ప్రకటించునన్నారుని తెలిసి ఇండియాలోనున్న సివిలియను ఉద్యోగులు భారతీయుల ఆశయవిముఖులు కలవరబడుచున్నారు. ఇట్టిప్రకటన మొత్తమాత్రము గూడదని ఇండియాలోనున్న లండను మైక్ను పత్రిక ప్రత్యేకవిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. మితవాదులను చేరదీసినను ప్రయోజనము లేదనుచున్నాడు. వీరు తమ తీర్మానములప్రకారము నిలబడలేదనియు సత్యాగ్రహము గావించు చర్యలను అడంచవలసినయు ఈ విలేఖరనుచున్నాడు. వీరు బహిరంగముగ సత్యాగ్రహాల చర్యలను ఖండిచవలసిననుచున్నాడు. కార్మికప్రభుత్వమువారి సమావేశము సదుపాయములను జూపినను అయ్యది గాంధీగారి వలననే అనియు ఆయన యుద్యమవిజయ మనియు అనెద రనుచున్నాడు. కాని అట్టి సదుపాయమును జూపినను ప్రయోజన ముండదనుచున్నాడు.

మహాత్మా గాంధీ యుద్యమమునకును ఇండియాలో జరుగుచున్నదనెడి దౌర్జన్యమునకును సంబంధము లేదనియు ఇండియాలో ఈరెండును ప్రత్యేకముగ నున్నట్లు అధికారులు గ్రహించిరని శ్రీ ప్రెస్ విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. దౌర్జన్యముపై చర్యను దీసికొనుటకు తోడ్పడు అధికారులు గాంధీగారి యుద్యమముపై ప్రభుత్వము దృఢమెత్తుచు వీరగూడ ప్రతికూలు రనుచురని తెలియుచున్నది.

లండన్ నాకాదళ నిర్ణయసభ

ఒడంబడిక సంతకమాయెను

(వై లె నె)

లన్సన్, ఏప్రిల్ 22:— నాకాదళ నిర్ణయపు ఒడంబడిక కను 12/40 గంటలకు నేడు సంతకము జేసిరి.

రాబోవు నాకాదళసభ

మరల జరగబోవు నాకాదళ సభ 1980 లో జరగును. లేదా ఈలోపుగ శుభవర్ధితి యేర్పడిన అసలుసభకే అసలమండక పోవచ్చునని రాంకే మగ్నాల్లుగారిని.

వాషింగ్టను జినివా సభలకంటె ఈసభలో చాల యభివృద్ధి గాంచితిమనిరి. ఇంకను పనిచేయవలసి యున్నది. ఈ సభలో గొప్పపని జరిగెను. నాకా నిర్మాణమును గూర్చి మూడు ప్రభుత్వములకారికి ఒడంబడిక కదిలెను. ఇదిచాల గొప్ప కార్యము. యుద్ధ నాకలను మార్చుకుండ వాటిసంఖ్యను తగ్గించిరి. మై నానిక దళమును గూడ తగ్గించిరి. క్రమక్రమముగ నైన్యములనుతగ్గించి శాంతిత్వమును అభివృద్ధి జేయవలెననిరి. ఈ ఒడంబడికతో మనము 1986 వరకు కాలముగడుపవచ్చును. అప్పుడు మరలఇటులనే మరొక యభివృద్ధి జరగవచ్చును. పార్లమెను ఒడంబడిక శాంతిసాధనముచే తగవులను పరిష్కరించుకొను ఒడంబడిక యన్న బ్రిటిషువారికి ప్రీతి మొందు. ఏజాతివారికిని స్వములే కుండ యుద్ధనాకలనుండి అంతర్జాతముల వరకు తగ్గించుటకు ఒడంబడికను జేసికొనగల్గితిమి. అట్టి ఒడంబడికను అమెరికా జపాను, గ్రేటుబ్రిటను చేసుకొనెను. కాని యూరపు పరిస్థితులు చురుకగా మార్పొందుచున్నందున అట్టి ఒడంబడికలున్న గాని మనముపుడు సంతకముచేయుచున్న ఒడంబడికలో మన్న అనుబంధ మొకటి రక్షణార్థ ముండవలెను. సాగ్యమై నంతవరకు దాని యవసరము లేకుండనే వ్యవహారము సాగించెదము. అన్ని ప్రయత్నములు వ్యర్థమగుచో దీని నుపయోగించు కొనెదము.

అయిన ప్రభుత్వములవారు ఒడంబడికను జేసుకొనుటకు ప్రాంతు ఇటలి ఇంకను చర్చించుచున్నవి. పరస్పర విశ్వాసముతో ఒడంబడికను జేసుకొన్న నే ఇతర జాతుల శాంతి యుద్దేశములందు సమ్యక్ము కుదురును. ఆయుధవిస్త్రానము కుదురునని అమెరికను ప్రతినిధి స్టింఫెగా రినిరి. అంతర్జాతీయ తగవులను శాంతిమార్గముచే పరిష్కరించుటకు నాకాదళ నిర్ణయకే సాధనమని ప్రపంచము నమ్ముచున్నదనిరి.

ఈ ఒడంబడికను జేసుకొన్నందులకు బ్రియండుగారు అమెరికా ఇంగ్లండు జపానును అభినందించెను. అయితే ఇంకకంటె ఎక్కువగా అందరకును వర్తించు ఒడంబడిక లేనందులకు విచారించిరి. 1986 సంవత్సరము ముగిసినను పెద్ద నాకలు గూడ అంతించుగాకాయని ఇ.లీ ప్రతినిధి తెలిసెను.

ఈ ఒడంబడికచే పరస్పర అనుమానము భయముపోయి నేపా మేర్పడి. నాకా నిర్మాణపోటీ తేకుండుట కి ఒడంబడికెంతయు తోడ్పడునని జపాను ప్రతినిధి నుడివెను. ఈ ఒడంబడికను మొదట అమెరికనుప్రతినిధి స్టింఫెనుగారు 12-40 గంటలకు సంతకముజేసిరి.

ఆగ్ని ప్రమాదము

336 ఖయిలీలు మృతులగుట

(రూటరు)

ఓహిహో చెరసాలయందు ఆగ్నిప్రమాదముచే 336 ఖయిలీలు చనిపోయిరని తెలియుచున్నది. మరితర భవనములు గూడ తగులబడుచున్నవి. గాయములు తగిలినవారికిని చనిపోవుచున్నవారికిని చికిత్సను చేయుటకు 100 కి పైగా వాడులు కావలసియున్నార. 307 గలచనిపోయిరని తెలియుచున్నది.

బ్రిటిషు ఆస్తాన కవిశ్రేష్ఠుడగు చార్లరు రాబర్టు బ్రిడ్జెన్ గారు ఆక్స్ ఫర్డులో 86 వ ఏట చనిపోయెను.

బ్రిగేడియరు జనరలు సర్ గార్డెన్ గుగ్లి గుబర్నగారు 61 వ ఏట బ్రిస్టహిల్లులో చనిపోయిరి.

నాకాదళ ప్రతినిధులు ఫ్రెంచివారు 22 తేదీని పార్లమెనును అమెరికను ప్రతినిధులు నేటి సాయంకాలము వెడలిపోయిరి. ప్రధానానూత్యుడు నెలపులు గడపుటకు లాన్ లేమత్తుకేగెదరు.

న ర సా పు రం

ఏప్రిల్ 23:— శ్రీయుత దండు వారాయణరా జాగారిని యీఉదయము మట్టపాలెంలో నున్న గోవిందాచార్యులుగారిని మా లోకల్ ఫండు సత్కమలోనున్న అరెస్టుజేసిరి. వీరి ఉభయలను విచారణజేసి ఈరోజున 12.30 గంటలకు 108 కేసుక్రింద చెరియొక సంవత్సరము సింపిలైరు దు మాజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు విధించిరి. వెంటనే మోటారువీధి రాజమండ్రి కెంట్రలు జైలులకు పంపిజేసిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

గొప్ప డిటెక్టివ్ నవలలు

మాయామందరము రు. 1-8-0 ప్రణయమహిమ 1-4-0
విషమందరము 1 భా 1-0-0 విషమందరము 2 భా 1-0-0
అశాపితాచము 1-0-0 పరిశోధన 0-12-0
నీవేనా 0-12-0 కాలసర్పము 1-4-0
కారాగృహము 1-0-0 రమానుందరి 1-0-0
శక్తికహనరి 1-0-0 బంగారుబరిడి 1, 2 భా 2-4-0
కుడిగాలి 1-4-0 చోరాబహదూరు 1-0-0
హోరప్రతిహింస 1-0-0 భట్టి విక్రమార్కుల కథలు 1-4-0
హాస్యపుపాటలు 0-6-0 అరేబియన్ నైట్సు 1 భా 1-8-0
పడకటింటి రహస్యాలు 1-0-0 ఇంకను అనేక నాటకవ నలు, ప్రమాదముల గలవు.

వలయువారు:— శ్రీ రాధాకృష్ణ బుక్ డిపో, ఇన్స్టునుపేట, ర జమండ్రి.

ప్రచురణ

విశాఖపట్నం డిల్లీ నర్సిపట్నం సబు డిల్లీ కలెలూస పట్నం అగ్రహారం, కోటపురం గ్రామములోని భూములు యిల్లు స్థలములనున్న పిల్లా చామార తమ్ముగారుతన తమ్ముడైన శిల్ప వెంకటస్వామికి ది 1-11-1895 సం॥ తేదీని కొంత అన్నిని దస్తావేజు వ్రాయించి యిచ్చిరి. పిల్లా వెంకటస్వామి సంతానంలేకుండా చనిపోయినా వ. సదరు దస్తావేజుల వరతుల ప్రకారము సదరు పిల్లా శిల్ప కలస్వామి భార్య అప్పయమ్మ అనంతరం పిల్లా వెంకట అప్పారావుగారి వంశముకు చెందవలసి ఉన్నది. పిల్లా అప్పారావుగారి నేను కు. మా. రై యు న్నూ ముఖ్యభార నై యున్నాను. నా హక్కుకు భిన్నముగా సదరు అప్పయ్య అమ్మ సదరు స్త్రీని రంబాశిష్టకు యిచ్చుటకు న్నూ అన్యాయక్రొంతం చేయబలనుకొన్నట్లు తెలియవచ్చినది. అలాచేయడం నాహక్కులకు ఎంతమాత్రం భంగము కలగనేరదని యిందుమూలముగా అందరికి తెలియపర్చడమైనది.

శనివారపుపేట } సింహాద్రి లక్ష్మీనరసమ్మ
ది 14-4-1980 }

సేనుగుప్తా - సుబాసుచంద్ర బోసు గార్గు జెయిలులో దెబ్బలు

అలిపూరు సెంట్రల్ జెయిలులో రాజకీయ ఖైదీలను పోలీసువారు లాటిలతో కొట్టిరి

నిరశన ప్రతమును రాజకీయఖియదీలు అవలంబించియున్నారు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—అలిపూరు సెంట్రల్ జెయిలు లో జే. యం. సేనుగుప్తాగారును సుబాసుచంద్ర బోసు గారును డాక్టరు జే. యం. దాసుగుప్తాగారును, కరణశంకరరాయగారు ను సత్కరంజన బక్షిగారును (వెనుక ఫార్వర్డ్ ప్రతికా సంపాదకులు) ప్రాఫెసరు వృషేంద్రచంద్ర బెనర్జీగారును జ్ఞానాంబికాదేవిగారును ఇప్పుడు నిరశన ప్రత మవలంబించి యున్నారు. శిక్షితులై జెయిలులోనున్న ఉపసభ్యత్వగ్రహ వాలంటీరులను మచ్చుబజారు బాంబుకేసు ముద్దాయిలను జైలుపోలీసువారు లాటిలతో కొట్టినందువల్ల పై జైల్పినవారు నిరశన ప్రత మవలంబించిరి. నేటిదినము స్వేచ్ఛలు విచారణకర్త యొడుట యాక్రంది వివరములు వివరింపబడెను. జెయిలు నూపరింపెడఁట, జెయిలరు, యూరోపియను వార్డుస్, శిక్షితులై జెయిలులోనున్న కొందరుతాముల సాయుధులైన కిపాయిలు కలిసి బాంబుకేసు ముద్దాయిలను లాటిలతో కొట్టెను ఇతర ఆయుధములతోడను రైఫిల్లుగూడ ఉపయోగింపబడెను-నిరశన ప్రత దాసుగారికి తలమీద దెబ్బతిగిలి స్పృతి తప్పి పడిపోయిరి. నిరంజన సేను గుప్తాగారికి చెయివిరిగెను. విగిలినవారికొందరికి తీవ్రగాయములు తగిలెను- జే. యం. సేను గుప్తాగారును, సుబాసుచంద్ర బోసుగారును మరొకొందగును పోలీసువారికి అడ్డుముక్కలై-వీరినికూడా పోలీసువారు దెబ్బలు కొట్టిరి-వీరి నందరిని తమ తమ గదుల లోనికి వెళ్లి పోవలసినదని చెంటనే ఉత్తరువు చేయబడెను. జెయిలు అధికారులవల్ల యాక్రంది వివరములు తెలియచున్నది.

మచ్చుబజారు

బాంబుకేసు ముద్దాయిలను కోర్టుకు తీసికొనివెళ్లుటకై వారిని బండిలో ఎక్కి-డని కోరినప్పటికిని వారు బండిలో ఎక్కిలేదు-అందువల్ల వారిని బలవంతముగా పోలీసువారు బండిలో ఎక్కించి రట్ట-అంతట వార్డుస్ గంట కొట్టగానే సుబాసుచంద్ర బోసు మున్నగు రాజకీయ ఖైదీలందరూ ఆచటికి వచ్చిరి. కాని జెయిలు నూపరింపెడఁటగారు వీరినందరిని తిరిగి తమతమ కొట్లలోనికి పోవలసినదని పంపివేసిరి. గంట కొట్టగానే వారందరూ తమగదులలోనికి పోవలయును గాని బయటకు రాకూడదు. కాని, ఖైదీలు యీనిబంధనలను అతిక్రమించుటకు నిశ్చయించిరి. జెయిలు అధికారులకును వీరికిని కొంతవర్పు జరిగెను. ఈ వాగ్వాదము జరుగుచుండగా ఒక రాజకీయ ఖైదీ మేజరు దత్తుగారి దనదమీద కొట్టెను. అంతట నిర్బంధముచేసి సదరు రాజకీయ ఖైదీలను చాలి కొట్టలోనికి పంపివేయడ మైనది. (ఆ. ప్రె.)

వీరాంగం వో సత్యాగ్రహము

చగనలాలు జోషీ మహాదేవదేశాయిగార్లు వచ్చుట వద్దాసు, ఏప్రిల్ 19:—(ఈ తంతివార్త ఆక్షేపణీయమని తంతి కార్యాలయమువారు నిరాకరించిరి.)

మహాత్ముని దళమునందలి శాంతి సైనికులలో నొక రగు చగనలాలు జోషీగారు నేడిచటికి వచ్చి యిచటి నాయకులతో సంభాషించిరి. వీర్వవీరాంగంగూడ వెళ్లివచ్చిరి. మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము వీరిచట నేటినుండి నాయకత్వము వహించిరి. మహాదేవ దేశాయిగారు యిమాంసాహులు బావజీదగారును నేడుదయమున మోటారులో వీరాంగం వెళ్లి అచటి ప్రముఖులతో చర్చించిరి. వలంటీరు దళములను గ్రామములకు పంపుచున్నారు. దేశాయిగారు వద్దాసులో 2 గంటలసేపు మాత్రమే యుండి వీరాంగం వెళ్లిరి.

నిరోధిత స్థలమునకు వెలుపల 15 మైళ్లదూరమున నున్న జోరావరామవద్ద రైల్వే పోజుదారు 20 నేరుల పువ్వును బలవంతముగా లాగుకొనెను.

40 మంది వలంటీరులు వద్దాసునుండి ఉప్పుతీసుకొని బయలుదేరి నేడు సాయంకాలమునకు వీరాంగం చేరిరి. (శ్రీ ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర సత్యాగ్రహము

19 హరివద భట్టాచారి, 20 రావు శశిభూషణ చక్రవర్తి, 21 నకులేశ్వరభాయి 22 మన్మథనాథ బెనర్జీ, 23 గోవిందచంద్రకన్ను, 24 అశ్వినీకుమార కరుగార్లును అరెస్టు చేయుట.

జెమ్మారు, ఏప్రిల్ 19:—నేడు ఉదయము జెమ్మారులో వీరిని 5 గురిని అరెస్టు చేసిరి.

25 ననిగోపాల భట్టాచారి 26 దుర్గాశంకర బోసు 27 భువనదత్తురాయి, 28 శాంతిప్రియగార్లు ను అరెస్టు చేయుట.

ఫరిదుపూరు, ఏప్రిల్ 19:—నిన్నరాత్రి వీరి నలుగురిని అరెస్టు చేసిరి.

29, 30, 31; 21-వ పేజి చూడుము.

32 శ్యామానందసేను 33 వృద్ధీశబోసు 34 నాగేంద్రశేఖర చక్రవర్తిగార్లును అరెస్టుచేయుట మైనుసింగు, ఏప్రిల్ 20:—వీరిని పేలి కోల్ 120, 395 క్లక్కులక్రింద నేడు ఉదయమున అరెస్టుచేసిరి.

35 జోగేశచంద్ర చక్రవర్తి 36 మేజరు టిప్పరా 37 అమూల్యచంద్ర ముఖర్జీ

వీరిని ముగ్గురుని కామిల్యూలో 19-వ తేదీ రాత్రి అరెస్టుచేసిరి.

జతీంద్రచంద్ర ఛట్టర్జీగారు

వీరిని బంగాళలో 20-వ తేదీ ఉదయమున అరెస్టు చేసిరి.

వీరిలో ఆనంతముఖర్జీ, సంతోషమిత్రగార్లును మరీ 5 గురిని వదలివేసిరి. పోలీసువారు 19-వ తేదీ రాత్రి కలకత్తాలో యింజనీరింగుకాలేజి హోస్టలును చూడండి సోదాచేసి వెడలి పోయిరి.

38 అరుణచంద్ర గుహ 39 డాక్టరు భూపేంద్ర దత్తుగార్లును అరెస్టు చేయుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 21:—డాక్టరు దత్తుగారు వికేకా నందస్వామి తమ్ముడు. హరి కుమారుడు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు కార్యదర్శి. వీరు ముగ్గురును రాజనాయకుండి రైలులో నీల్లాట రాగానే నేడుదయమున నీల్లాటేనులో వీరి ముగ్గురిని అరెస్టు చేసిరి. (శ్రీ ప్రె.)

అభినందన

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 23:—నిన్న సాయంకాలము మామూలుగానే బహిరంగ సభ జరిగినది. రంగయ్య నాయుడుగారు సభ కధ్యక్షత వహించిరి. ఉప్పలూరి గోపాల కృష్ణయ్యగారు మాట్లాడుచుండగా సభలోనికి కొందరు రాళ్లు రువ్వరి. రంగయ్య నాయుడుగారు ప్రజలను భయపడవలదనియు శాంతిగా నుండవలసినదనియు కోరిరి. అట్లే ప్రజలు అతి శాంతి యుతముగా రంగయ్య నాయుడుగారు తిరుమలరావుగారు, కృష్ణయ్యగారు చెప్పిన యుపన్యాసములను భక్తిశ్రద్ధలతో వినిరి. అరెస్టుకాబడి శిక్ష పొందిన నాయకులకు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికిని, భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారిని, గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారి ని తదితర నాయకులను అభినందించుచు యొక తీర్మానము గావించిరి.

సభ ముగియక మునుపు శ్రీయుత మండపాక రంగయ్య నాయుడుగారు ప్రజలపై రువ్వబడిన రాళ్లలో నొక రాయని వేలము పాడిరి. ఆరాయని శ్రీమతి మంత్రీప్రగడ బంగారమ్మ గారు ద్వు. 10 లకు వేలం పాడిరి. వారు తమవద్ద పైకము లేనందున తమ మంగళమాత్రములను తీసి కానుకగా నిచ్చివేసిరి. వారి త్యాగమును ప్రజలు వేనోళ్ల పొగడిరి. రంగయ్య నాయుడుగారు ఆ మంగళమాత్రమును తిరిగి వేలం పాడిరి. వాటిని శ్రీయుత బులుకు సుబ్బారావుగారు రు. 60 ల నిచ్చి వేలాం లో కొని ఆ మంగళమాత్రములను తిరిగి బంగారమ్మగారి కిచ్చి వేసి వారికి నమస్కరించిరి. రంగయ్య నాయుడుగారు బంగారమ్మగారి త్యాగమును కొనియాడుచు వారిని పూర్వకాలపు దమయంతి, సీత, చంద్రమతి మొదలగు పతివ్రతాశోమణులతో పోల్చి యిటువంటి పతివ్రతాశోమణుల సేకమంది హిందూదేశములో నున్నారని చెప్పిరి. జయజయధ్వానములతో సభ ముగిసెను.

మద్యపాననిషేధపు ప్రచారము బాగుగా జరుగుటకు అన్ని పేటలలోను రోజూ సభలు జరుగుచున్నవి. విచేతనస్రదహాసము రోజూ జరుగుచున్నది. ఖద్దరు యింటి యింటికి తిరిగి నాలంటిల్లు విక్రయించుచున్నారు.

సత్యాగ్రహ శిబిరము-కాకినాడ

విజృంభి

తూర్పు గోదావరిజిల్లాలో శాంతిసైనికులుగా చేరినట్టి యు. చేరదలచుకొన్నట్టియు యావన్నుండి తమకాలమును పూర్తిగా దేశసేవకై వినియోగించి ప్రస్తుతము నిర్ణయింపబోవు కార్యక్రమమునందు వెంటనే పాల్గొని యుద్ధమును జయప్రదముగా సాగించుటకు కాకినాడపురమున 27-4-30 తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నం 8 గంటలకు శిబిరమునందు (బంగారువారిసత్రములో) సమావేశమగుటకు నిర్ణయింపబడినది.

జిల్లాలోని శాంతిసైనికులెల్లరు నిర్వహింపవలసిన కార్యక్రమము నిర్ణయించి వారి వారికి ప్రత్యేక కార్యక్రమము ఈయబడును. కాపున మీతాలాకాలో సిద్ధముగనున్న శాంతిసైనికులెల్లరను రోడ్డుని 27 వ తేదీ ఉదయమునకు తప్పక కాకినాడ దయచేయవలెను.

మీ శంతిసైనికులతో కాకినాడకు ఏమార్గమున ఏకాలమునకు వచ్చేది ముందుగా తెలియజేయగోరెదను.

మండపాక రంగయ్య,

శిబిరాధిపతి.

వాతావరణస్థితి

1930 సం ఏప్రిల్ నెల 24-వ తేదీ గురువారము

Table with 6 columns: ముఖ్యజిల్లాలు, గ్రామములు, అర్ధరాత్రి ఉష్ణోగ్రామము, అర్ధరాత్రి ఉష్ణోగ్రామము, గ్రామములలో ఉష్ణోగ్రామము, గ్రామములలో ఉష్ణోగ్రామము. Rows include గోపాలపూర్, నిఖిలబట్టణము, కాకినాడ, రుచిరబట్టణము, కర్నూలు, బల్లారి, అనంతపూర్, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడపూరు, నెల్లూరు, నేలమ, కోయంబట్టూరు, తిరుమనాపల్లి, నాగవట్టణము, మధుర, పాంబట్, పాలంకోట, తిరువేంద్రము, కొచ్చిక్, కాలికట్టు, మంగుళూరు, తెంగుళూరు, మేర్కార, కొడైకనాల్, మామూర్.

సర్కారులు:—పగటి రాత్రివేడిమి 26 డిగ్రీలు డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్టరు:—పగటివేడిమి 4 మొదలు 5 డిగ్రీలుతక్కువ.

కర్మాటకము:—నెల్లూరులో పగటివేడిమి 6 మొదలు తక్కువ.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్య, మాతా వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

చిట్టగాంగు దుండగములు

పోలీసువారికి ఆమాకి దొరకకుండుట

హంతకులు ఆయుధాగారమును ప్రవేశించినవిధము

చిట్టగాంగు, ఏప్రిల్ 22:—హంతకులు 9, 10 మోటారు కారులలో మిలటరీ దుస్తులను ధరించినవ్వరి. వారి నాయకుడు గొప్పపైనిగోద్యోగియని దుస్తులలో నుండెను. నాయకుడు కావలివారిని సమీపించినపుడు వారెవరో గొప్ప ఉద్యోగియని అనుకొనిరి. ఇట్లు కావలివారిని మోసపుచ్చుటమన హంతకుల పని కులభయమైను.

మరుసటి ఉదయము హిందూస్థాన్ రిపబ్లికన్ నేనవారి కేర కరపత్రములు గోడవిడచి అంటించియుండెను. (ఫీ. ప్రెస్)

9 మందికి చెబ్బలు తగిలినవి

ఇద్దరు వికాపేయులకు, 3 పోలీసులకు, 4 గురు మోటారు కారులలో చెబ్బలు తగిలినవి స్టేట్స్మెన్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ముందుగా ఉద్దేశించి హంతకులు యిట్లుచేసిన విచారణలన ఆపత్రికకు తెలియజేసినది. కావలివారిని మోసపుచ్చుటకు హంతకులు ఖాకీవస్త్రములు ధరించినవ్వరి. జిల్లా పేజిస్ట్రీలు రైల్వేస్టేషన్లలో ఆధికారి కొద్దిలో వారణమునుండి తప్పించుకొనిరి. పోలీసులును, పైరుకులును తుపాకులతో వచ్చి వీరిని పొరద్రోరిరి. రెండు చిన్న వెండి త్రివర్ణపతాకములు, బంగారపు అగ్నికత్తాడును దుండగిండ్లు అచ్చుట వదిలిపెట్టిపోయిరి. అందఱును భారతీయులే. వెంగాలీ ఆంగ్లము, హిందూస్థానీలో సంసంగ బడిన ఆజ్ఞలను విరసావించిరి. అందఱును ఆజ్ఞలనొసంగిరి. వారందఱును చిట్టగాంగువారేయని ఆధికారులు తెలుచుచున్నారు. భజనమును తగులజెప్పుటకు ముందు తెలిపానట్ల నన్నవారికి క్షోరభారము యిచ్చిరి. (ఆ. ప్రెస్)

ఇండ్లు సోదాచేయుచుండగా పోలీసులను కాల్పుట పెన్సిన్, ఏప్రిల్ 23:— పెన్సిన్ కాజా అధికారియగు జతీంద్రవాధు రాయగారు భటియారీనుండివచ్చిన నలుగురు ప్రయాణికులను వెతుకుచుండగా రాత్రి పాత్రికలుపుకు మడి భాగమున కాల్పులడెను. ఇంక యిద్దరు కాస్టేబిలులనుగూడ వారు కాల్పురివాల్వలను వదిలిపెట్టి పారిపోయిరి. రాయగారు చిట్టగాంగును మరుబండిమీద పంపబడిరి. పోలీసులు పెన్సిన్ ఆసుపత్రికి గొంపోబడిరి.

ఇంతకుపూర్వము యిడ్లను సోదాలు చేయునపుడు 16 గురు అరెస్టు చేయబడిరి. (ఆ. ప్రెస్)

చిట్టగాంగులో యిరవై సోదాలు

పోలీసు, రైల్వే ఆయుధాగారములను తగులజెట్టి, ఉద్యోగియులను చంపిన సందర్భములో చాలయిండ్లు సోదాచేయబడినవి. పట్టణము శాంతముగానున్నది. 9 గంటల తరువాత యిండ్లలోనుండి బయటికివచ్చును రావీలులేదని జిల్లా పేజిస్ట్రీలు నోటీసులను జారీచేయించిరి. చిట్టగాంగునుండి నాలుగు మైళ్లదూరములోనున్న హతిజరి రోడ్డుమీద 40 మంది సైనికులు 80 మంది దుండగిండ్లను చుట్టుముట్టినట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రెస్)

వెంగాల్ ఆర్మీ సెన్యు అమలుచేయుట

వెంగాల్ ఆర్మీ సెన్యును అమలుపరిచినందులకు లిబర్టీ, అడ్వాన్స్, అమృతబజారు పత్రికలు ప్రభుత్వమువారిని తీవ్రముగా ఖండించినవి.

సంగదేశమునందలి లిబర్టీ పాస్ట్రీ నాయకుడగు జే. యస్. బోసుగారు ప్రభుత్వమువారి కార్యమును గూర్చుచు న్నారు. (ఫీ. ప్రెస్)

కాకోరికుట్రకేసు ఖైదీదురాగతములను ఖండించుట

కాకోరి, కాసికుట్రకేసులలో ప్రభ్యాసించిన సేక్ దామోదరస్వరూపగారు దౌర్జన్యమును తీవ్రముగా ఖండించుచు భారతస్వరాజ్య పోరాటమున కది భంగకరమని సుడుపుచు న్నాడు. మహాత్మా గాంధీగారి ఉద్యమము యెట్లు జరుగునో పరిక్షించిగాని యిట్టి దురాగతములు చేయరాదని ఆయన తలచుచున్నాడు. ఇందులన స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు తీరనినష్టముని వారు యువకులకు విన్నవించుచున్నారు. (ఫీ. ప్రెస్)

ప్రత్యేక పోలీసుదళమును చేర్చుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:— ప్రస్తుత ఆశాంతపరిస్థితుల నెదుర్కొనుటకు యింకొక పోలీసుకవివనరు నిర్ణయించెను. (ఫీ. ప్రెస్)

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన

ఇన సెక్టరుజనరల్ గారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారుని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు:—

1. చిట్టగాంగుకు ఉత్తరముననున్న కొండలలో 8 గంటలు సోదాచేసి యిప్పుడే తిరిగివచ్చినాను. రాత్రిభూమియగుట వలనను, అడవిప్రదేశముగటవలనను యిబ్బంది చాలకులగుచున్నది. పోలీసువారి గుంట్లుపెట్టు కవరులు మున్నగునవి నాకు కనబడినవి. విప్లవకారులందు కొండలలోనే ఉన్నదని నాకు

భృతగుచున్నది. రెపు మరల నేను కొండలలో సోదాలు చేయుదును".

రాత్రి శాంతముగా గడిచెను. విప్లవకారు లెచ్చటనున్నారో ఆమాకి తెలియలేదు. (ఫీ. ప్రెస్)

ముద్రణాలయముసోదా

ఇదే వకపత్రములకొరకై సి. వి. డి. పోలీసులు జాగ్రత్తగా, శ్రీ సరస్వతీముద్రణాలయములను సోదాచేసిరి. (ఫీ. ప్రెస్)

రైల్వే సరిగా నడుచుచుండుట

జరార్ గంజి డూమ్ కను ప్రదేశములమధ్య తొలిసారి యివ పట్టాలను రైల్వేవారు సరిచేసినందున, యిప్పుడు రాకపోకలు యథాప్రకారము జరుగుచున్నవనియు డివిజనల్ మాపరింటెండెంటు తెలుపుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్)

తుపాకిదుకాణముల సోదా

పోలీసులు కలకత్తాలో ఒక తుపాకిదుకాణమును సోదాచేసి ఉండలసిన నాసికంపై మోపుగా 200 తుపాకులన్నవని పట్టుకొనిపోయిరి. (ఆ. ప్రెస్)

ప్రజల అదుర్ద

ఒక చోటినుండి యింకొకటికి, వర్తమానములు తెలియకపోవుచేత కలకత్తాలోను యితర ప్రదేశములలోను ప్రజలు చాల అదుర్దాడుచున్నారు.

మహాత్ముని ప్రకటన

నవసారి, ఏప్రిల్ 21:—“చిట్టగాంగులో జరిగిన దౌర్జన్యవార్త చాల సంతాపకరముగా నున్నది. అహింసయందు సునిరక్షముగా నమృతమును గూడ లేనివారు కొద్దిగనో మోచుగనో వంగరాష్ట్రమునం దున్నారనియే దీనివలన విదితమగుచున్నది. వంగరాష్ట్రముందు మాత్రమేగాక అన్ని రాష్ట్రములందును గూడ నట్టివారు కొందఱున్నారని నేనెరుపుదును. కాని నేను అహింసాసమరమును కొనసాగించుటకు వారు కొంత కాలము వరకును అవకాశమును కలిగించెదనని నేను తలచితిని. కలకత్తాలోను కరాచీలోను జరిగిన అల్లరులు ఆవృద్ధికు మునియే నేను నమ్మెను. చిట్టగాంగు దౌర్జన్యముగూడ నట్టిదియే గానినో నిది చాల ప్రమాదనూనడయే యగును

స్థితిగతు లెంత ప్రమాదకరముగ నుండినను గూడ సత్కార్యమమును నేనెంతమాత్రమును నిలువజాలను. మరల వెనుకంజవేయుట ఆసంభవము.

చిట్టగాంగులో అల్లరులు జరిగినందులకు ప్రత్యక్షతరముగా రాజ్యపరినిధి తన నిరంకుశాధికారమును పూర్తిగా నమలులో పెట్టెను. ఇది వారి మామూలు పద్ధతియే. విదేశీయ పరిపాలనమును నిరసించుచున్న భారతీయులపై సైనికబలముపై నాధారపడి తమ ఆధికారమును చెలాయించుటకు బ్రిటిషువారింతకాలము వరకును కృతేనిశ్చయులుగా నందుకో అంతకాలము వారు నిజముగా న్యాయచట్టముల ననుసరింపకండనే పరిపాలించుచుండకతప్పదు. యీ శాసనసభలు చట్టబద్ధములైనవని మనముమాత్రమే మిన్నక భ్రువపడుచుందుము. అటుపై యిట్టి భ్రాంతిగలవారు మనదేశమునం దొక్కరును గూడ నుండబోరు. ఇప్పుడు శాంతిసైనికులు రెండువిధములను దౌర్జన్యపక్షముతో పోరాడవలసిన స్థితి కలిగినది. ఒకటి ప్రభుత్వ పక్షము. రెండవది దేశీయులలో అహింసయందు నమ్మకము లేనివారిపక్షము. శాంతిసైనికులు తమ ప్రమాణమును తప్పకుండ పనిచేయవలసినవో విజయలక్ష్మీకటాక్షమునకు పాత్రులై నగావలెను. లేక యీరెండుదౌర్జన్యపక్షములను రెండు తిరుగలిరాళ్ల నడుచు జడి చూడ్మిదూతులై వీరస్వర్గలక్ష్మి సందర్శనమునకై న భవ్యులు కావలెను” అని మహాత్ముడు ప్రకటించెను. (ఫీ. ప్రెస్)

వేలంనోటీసు

శికింద్రాబాదు వస్త్రవ్యాపారస్తులయిన మహారాజశ్రీ కైలాసవీరయ్యగారు మాద్యారా ది 5-11-1929 తారీఖున 2-94 నెంబరు యిండెంటున గ 7, 8, 9 గజముల మరలా నక్షత్రీకలు చేళ్లను ది భరతఖండు పెక్కుటయిలు మాన్యు ఫ్యాక్టరీకు కంపెనీలో కంప్రొవైజీసారు. సదరు సరుకు నియమింపబడిన కాలములోనే సప్లయచేయబడినది. యే కారణముచేతనే సదరు కైలాస వీరయ్యగారు బ్యాంకి వుండీలను చెల్లించలేరైరి. అందువల్ల సదరు సరుకును పట్టుకొనెలమునందు ఆముక్కుటగాను నేను నియమింపబడితిని, గనుక ది 5-5-1930 తారీఖున సాయంత్రము నాలుగు గంటలకు మహారాజశ్రీ యం. యె. రజావి అండు కంపెనీవారి కొట్టువద్ద పట్టువేలము జరుగును గాన శికింద్రాబాదు వస్త్రవ్యాపారస్తులు వేలములో కొనబడు రాగలందులకు కోరుచున్నాను.

జూలగంటి వెంకటసుబ్బారావు,

కమిషనరీజంటు,

ది భరతఖండు పెక్కుటయిలు మాన్యుఫ్యాక్టరీకింగు కంపెనీ, లిమిటెడు, అహమదాబాదు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 24-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముపస్తాలు		
మనుసు తెనాలిది ,, వ 45 కలకు ర	12 3 0	13 4 0
నల్లారిది ,, డిబ్ 42	13 8 0	14 0 0
శీర్షి ,, డిబ్ 46	14 0 0	15 8 0
కాగులు రా. 164 జస్తా 1-3	8 0 0	8 12 0
శువ్వలు ,,	19 0 0	20 8 8

2. ధాన్యము వస్తువులు

కందులు జస్తా 1-3 ర 205	12 12 0	14 0 0
నెనగలు ,, డిబ్	16 9 0	17 0 0
సెనలు ,, డిబ్	14 0 0	16 0 0
మినుములు ,, డిబ్	17 8 0	18 0 0
ఉలవలు ,, వ 195	7 4 0	8 0 0

3. నూనెవస్తువులు

శువ్వలనూనె కా 1-3	110 0 0	113 0 0
నెయ్యి మ 1-3	14 0 0	19 0 0
నేరు నెనగజడ్డు కా 1-3	88 0 0	41-0-0
నేరు నెనగనూనె గాగుగ కా 1-3 ర 29 మినుకూనె 96		
అమడము కా 1-3	98 0 0	95 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

కాయనగుళు కా 1-3	94 0 0	96 0 0
బొరతగుళు ,,	50 0 0	55 0 0
మిరకకాయలు (గుంటూరుది) కా 1-3	98 0 0	105 0 0
ధనియాలు ,, కా 1-3	28 0 0	35 4 0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-3 ర 40 45		
తెల్లము కా 1-3	28 0 0	49 0 0
అస్కా-చక్కెర జస్తా 1-3	26 2 0	26 6 0
చింతవండు కా 1-3	28 0 0	38 0 0

5. ఇనుము

బట్టారకం కా 1-3	80 0 0	81 0 0
చురం ,,	24 0 0	30 0 0
కత్తండు ,,	24 0 0	30 0 0

6. నూలు

నెం 20 తెన్ని సింహాయా రె	6 6 5 0	
నెం 6 ,, కటారి	8 10 0	
నెం 24 ,, లాజి	5 4 0	
నెం 40 బాన్సురు 10 పా	9 6 0	
నెం 20½ రెట్టలేది	6 1 0	
నెం 40 లాజి	8 4 0	
నెం 4 తెన్ని మనీడు	8 4 0	
44 నాంజి	4 12 0	
నెం 20½ జమ్మరు	6 2 0	
నెం 20½ చేరిబిళ్ల	6 8 0	

7. తోహములు

వెండి 100 కులం 1-3	57 4 0	59 6 0
బంజారు కులం 1-3	21 18 0	22 0 0
జురకు 1-3		18 11 8
ఇత్తడి కా 1-3	288 0 0	241-0-0
రాగి కా 1-3	828-0-0	880-0-0

8. రతిగులు

అతిసేలు సిద్ధురలూడు అతిసరంజి సింహాయా రె		
,, నీలిరంగు 1 రతి	0 10 0	
,, 14 రతులు	1 10 6	
,, 28 రతులు	1 0 9	
,, 55 రతులు	1 8 0	
,, 1 అందరు	1 8 0	
రంగుటుపాస్తుసాగి-బోలెట్ అనగా (బిర్లి-రెడ్డు)	8 4 0	
కాంగో 8 డి	1 0 0	
మిడ 4	2 2 0	

దండ్రి గారాయణరాజుగారు

శిశువు గోదావరి నాయకులు సన్న అరెస్టు చేయబడిరి.

1 సుచక్రము పై నుండి

స్త్రీల సత్యాగ్రహము

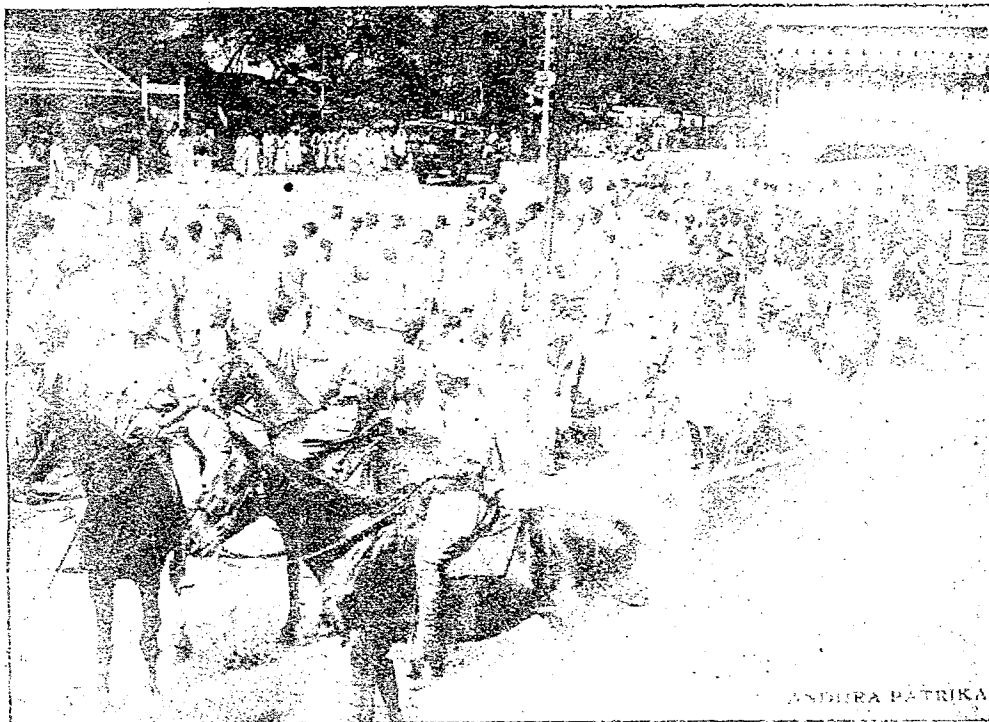
మదరాసులో 22 వ తేదీ స్త్రీల సత్యాగ్రహ మొనర్చిరి. వాటిలో కొందరు మౌన తపస్సు చేసిరి. (వె. భో. వీ.)

ఏలూరినాయకులను అరెస్టుచేసి

గోవిందాచార్యుగారు

వీరికి ఒక సంవత్సరము విధింపబడినది.

నాయకులు అరెస్టయినందున మదరాసులో హర్తాలు. పండ్లంగడి మూయబడినవి. అచట చేరిన జనమును నర్దుబాటు చేయుటకున్న పోలీసువారు ఇందు గలరు. (వె. భో. వీ.)

మైసూరు కర్నాటకుల సానుభూతి

తాయినాడు ప్రతికానంపాదకుడు

శ్రీయ్యత పి. ఆర్. రామయ్యగారిలేఖ

దెంబున, సిటీ ఏప్రిల్ 22:— దేశోద్ధానమునకి శిక్ష విధింపబడినందులకు నేను స్వయంబుగను తాయినాడు ప్రతికానంపాదకులను కర్నాటక నుండి పంపింపవలెనని కోరుతున్నాను.

మొన్న హర్తాళమునందగ్గరమున

అరెస్టుగాబడినవారికి శిక్షలు

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 23:— నిన్న హర్తాళమునందగ్గరమున మద్రాసు యందు గోవిందప్ప నాయకను విధిలోని ఆంగ్లవారిని దుకాణములను మూయమని చెప్పినను నేరము క్రింద పోలీసువారు యాతనిని నిన్న అరెస్టుచేసి నేడు జైలుకు పంపిరి. మేజిస్ట్రేటు రా. బి. శ్రీహరిరావు నాయకులను కర్నాటక నందు ఫిర్యాదుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసును విచారించిరి. ముద్దాయి నేరము చేసినట్లు ఒప్పుకొనెను. మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయికి 1 వారము కఠినశిక్ష విధించిరి. ముద్దాయి కర్నాటకకు విడిచి యుండెను.

మరి నతేదీయను నతడు పూలంగడి పోలీస్ స్టేషనునకు దుట జనులను గుంపుగా చేర్చి కొని బూతులను పంపిరి. అరెస్టు చేయబడిన నేరము క్రింద పోలీసువారు యాతనిని అరెస్టుచేసిరి. ఈతనిపై కేసుకూడ నేడు జైలుకు పంపిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణను చేసిరి. మేజిస్ట్రేటు యితనికి 1 వారము కఠినశిక్ష విధించిరి.

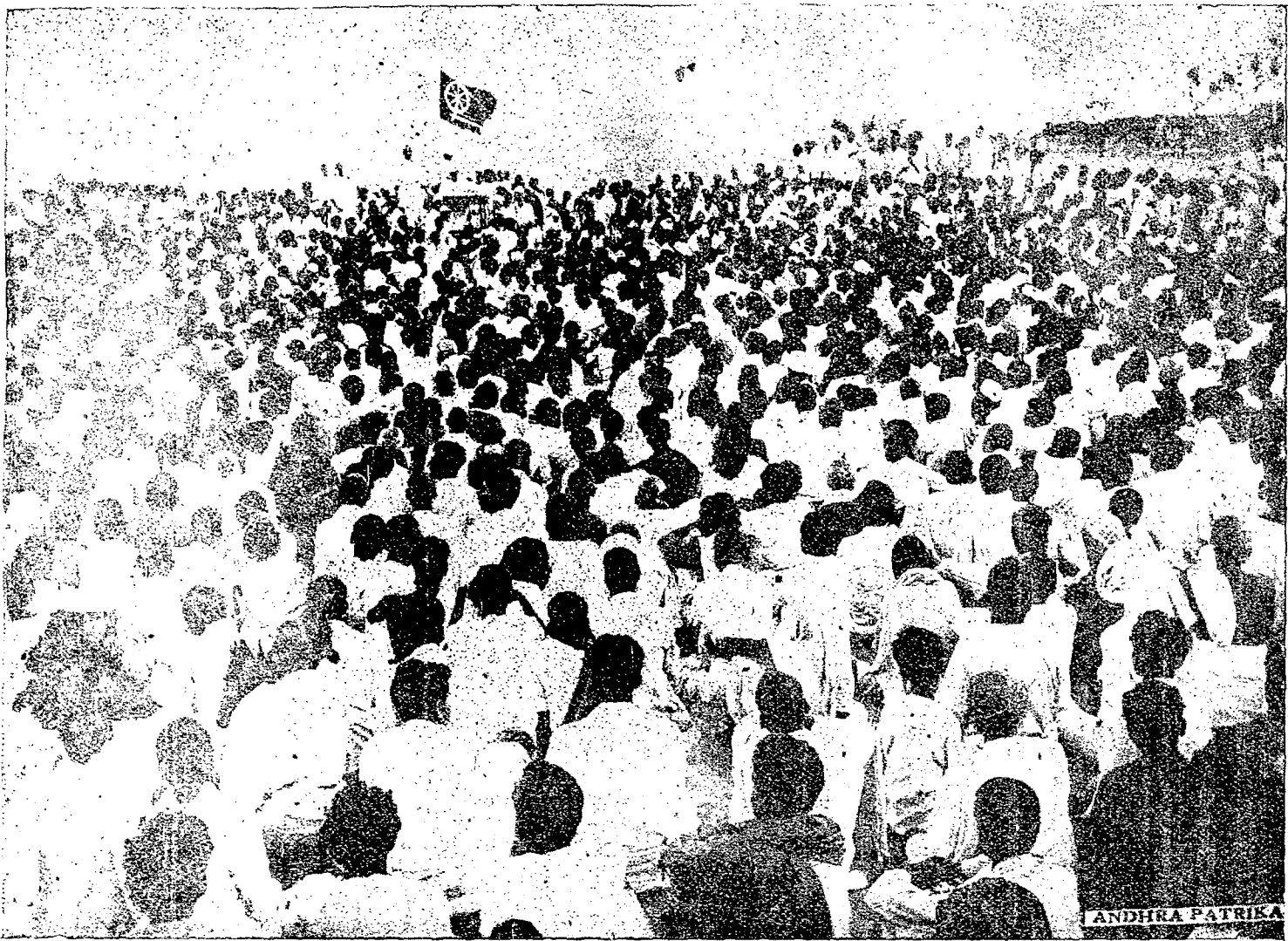
మిల్లుపనివాండ్ల ఉప్పుసత్యాగ్రహము

22 వ తేదీని చూడై మిల్లుపనివాండ్లు ప్రత్యేకముగ హైకోర్టు సముద్రతీరమున ఉప్పు తయారు చేయుటకు వచ్చుట. (వె. భో. వీ.)

నాగేశ్వరరావు మున్నగు నాయకుల అభినందనసభ

21-న తేదీని అరెస్టయిన మదరాసు నాయకుల సభిసందించుటకు హైకోర్టు బీచియొద్ద వేలకు వేలు జనము సమీపమున ఉంది.

22-న తేదీని ప్రకాశంపట్నముగారి అధ్యక్షతన హైకోర్టు బీచియొద్ద జరిగిన ఆభిమతసభ. ఈసభకు జనము అమితముగ వచ్చిరి. (ప్ర. పో. వీ)

కేంద్రభూమిసభాభ్యాంకి కార్యనిర్వాహకసభ
కేంద్రభూమిసభాభ్యాంకి కార్యనిర్వాహక సభ సభ
గత 17 వ తేదీని జరిగిన ప్రైవేట్ భూమిసభాభ్యాంకుల
పరపతి గోరమర్రుగారిచే దరఖాస్తులు ఆలోచింపబడినవి.
వడ్డమన్నాడు భూమిసభాభ్యాంకి రూ. 25000 అప్పుకోలేదు.
కుళ్ళిపల్లి చెంగల్పట్టు భూమిసభాభ్యాంకులు రూ. 20000 అప్పు
కోలేదు. ఈమెదరఖాస్తులలో కోరబడిన ప్రత్యేకమును యిచ్చిన
టుల ఆమోదించబడినది. పరపతి పుచ్చకొను భ్యాంకులు తమ
పేరధనమును కేంద్ర భూమిసభాభ్యాంకియం దుంచవలెనని

యం తీర్మానింపబడినది.

కొండరు డి.బెంజర్లు గొనుటకు దరఖాస్తులు పంపుకొనిరి.
ఈడిబెంజర్లు అమ్మబడు విషయమై యావత్తముల ప్రయోజన
వివరణ పత్రిక వెలువడువరకు ఈలోగా యాడిబెంజర్లను
గొనువారలకు వారి పెట్టుబడి మొత్తమున నూటికి రూ. 5000
వంతున వడ్డీ నిచ్చుటకు తీర్మానింపబడినది.

మండలములలో నూతన భూమిసభాభ్యాంకులు ఏర్పాటు
గానింపబడువిషయము ఆలోచింపబడుచున్నది.

జి. వి. పి. రైల్వేసమై

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 21:—పనలులేని కార్మికులను
రైల్వేకంపెనీవారి బలముండి కంపెనీ ఆధికారులు తరిమివే
యించునన్నారు. అందుచే కార్మికులలో అశాంతి అధికమునందు
న్నది. ఈవిధమున పలువురు తమ బలముండి తరుమగొట్టుబ
డిన మరల విపరీతపరిస్థితిలు దురదృష్టవశాత్తూ. (అ. ప్రె.)

స్వధర్మ ప్రకాశిని:—చైత్రమాసాశ్వినిమాసముచేరినది.

సంయుక్త పరగణాల సత్యాగ్రహము పోలీసు దౌర్జన్యములు

పాట్నాలో పోలీసువారు ప్రాణెనరు బారిగాని బారిస్కాల్లుగాని కర్రలో పొడిచిరి. పాట్నా, ఏప్రిల్ 21-అయిట్లలో గల నాయకులందరూ అరెస్టుచేయబడిరి. చాంపరాన్ జిల్లాలో 500 ప్రశాసకులు ఉన్నారని చెబుచున్నది. క్రొత్తగా దర్శంగ, మాంఘీరు, భాగల్పూరులందు సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడినది. ఏదైనా క్రొత్తగా జిల్లాలో సత్యాగ్రహ మారంభింపబడినాడనే అచటి నాయకులను అరెస్టుచేయుచున్నారు. కానీ, ఉప్పు యధావిధిగా మిగిలిన ప్రాంతములందు చేయబడుచునే యున్నది. నలుగురు వలంటీయర్లు 6 నెలలు శిక్ష విధింపబడెను. శిక్షింపబడినవారిలో అంబికా కాంత సింహాగారు (సర్కిలైటు పత్రిక మేనేజరుగారు) జన్మస్థానముగారు మరొకరి కలరు.

పోలీసు దౌర్జన్యములు

పాట్నా, ఏప్రిల్ 21:-పాట్నాలో ప్రత్యేకము హెచ్చుగా ఉన్నది.

నిన్నటిదినము సమాజేశమైన ప్రత్యేకజనముమీదకు పోలీసువారు త్రోసికొని వచ్చిరి. జనమును సర్దు అణగించుచు ప్రాణెనరు అయిట్ల బారిగారు అచటనుండి- ఉదయము వీరిని ఒక యూరోపియను ఆఫీసరు మూడు దెబ్బలు కొట్టెను. "మొదటి దెబ్బ నీకు-రెండవది నూపరిం-మొదటిగారిపేరు మూడవది పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారిపేరు కొట్టుచున్నాను" అని చెప్పి కొట్టెను. మధ్యాహ్నము తిరిగి రెండుదెబ్బలు ఆయనను కొట్టెను. ఇద్దరు గుర్రపు సవారీలు వారిని వెనుకనుట్టిరి. జనమును వాలంటీయర్లు సర్దుచునే యుండిరి. కాని పోలీసువారు కొంతెత్తనమునకు మందును త్రోసికొనివచ్చిరి.

సాయంకాలము యీ గుర్రపు సవారీలు తిరిగి యింటికి పోవుచుండగా వారి నెయ్యి కొట్టిరట.

నగరములో అల్లరులు అణగనియెడల స్వేచ్ఛలు పోలీసు భటులనుగా ప్రజలలో కొందరిని నియమించెదనని జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రకటించిరి.

శిస్తుల నిరాకరణము

పాట్నా, ఏప్రిల్ 21:-బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదు గారు ఒక బహిరంగ సభలో నిట్లు చెప్పిరి-ప్రజలందరు శిస్తు నిరాకరణమునకు సిద్ధముగా నుండవలెను.

పోలీసువారు గత కనివారం సాయంకాలము జనలను వెనుకకు త్రోసివేయునపుడు రాజేంద్ర ప్రసాదు బాబుగారిని కూడ దెబ్బలు కొట్టిరి.

ఈరీతిగావలంటీయర్లను యూరోపియన్లు దెబ్బలుకొట్టుటపాస్సును యిమాముగారు వారి భార్యయును చూచి చాల విచారపడిరి. విదేశవస్త్రుల బహిష్కరణమునకై కృషిచేయుటకు దీక్ష వహించిరి.

ఈరీతింపులు నగరములో జరుగకూడదని ఉత్తర్యు చేయబడెను. కాని వాలంటీయర్లు ఉత్తర్యును ఉల్లంఘించుటకు బదులుదేరిరి. రెండు జట్లు బదులుదేరినను, మొదటిజట్టును పోలీసువారు అరెస్టుచేసి కొద్ది కచ్చేరి ముగియువరకు నిర్బంధించి యుండిరి.

సుప్రసిద్ధ బారిష్టరు లైన్ హాస్సును ఇమాముగారు కొద్ది లోనే ఉండిరి.

కాంగ్రెసు నాయకులు లేనటువంటి మహమ్మదీయ ప్రముఖులేకలు విదేశ వస్త్రబహిష్కరణమునకై దీక్ష వహించు యీ క్రిందివారి సంతకములతో నొక ప్రకటన గావింపబడెను. సర్ ఆలీ ఇమాముగారు, సచ్చిదానంద సింహాగారు, ఖాన్ బహదూరు యస్. యం. ఇస్మాలులుగారు తదితర ప్రముఖులు వీరందరు కాంగ్రెసు సభ్యులు కారు.

హాస్సును ఇమాముగారు యీ బహిష్కరణమునకు నాయకత్వము వహించి నడిపించెదరు. వీరి కుటుంబములలోనివారందరు స్వదేశవస్త్రులదీక్ష వహించిరి. (ఫీ. నె.)

ఏలూరులో

లాభసాటియ్యట్టియు, దృఢస్థాపితమైనట్టియు, మంచి సినియోడున్నట్టియు వ్యాపారసంస్థ (Business concern) యొకటి అయ్యకమునకున్నది. ఖాసుండు సత్యాగ్రహదళములో చేరుటపరిధిపడుచున్నాడు. కొనగోరువారు inter alia యింగ్లీషు విద్యాప్రవీణులగా వుండవలెను.

For Particulars write to

'R' C/o "SATYAGRAHI" ELLORE.

రూపాయలు—? మీ కొమారుని యదృష్టము పెద్దవాడైన తదుపరి ఎట్లుండును?

వానికి మీరు యివ్వదలచినట్టిదియు, యాతను పొందదగిన దానితో జీవితమును ప్రారంభించగలడా?

ప్రస్తుతము పసిబాలుర కుపయోగపడగల పాలసీ నొక దానియందు ధనమునువెచ్చించిన వానిభవిష్యత్ జీవితమునందుపయోగపడి, మీ జీవితమునకు ఏవిసంభవించినను విచారించనవసరముండదు.

వానికి సహాయపడుటకు

THE PRUDENTIAL OF ENGLAND

లో ఇన్సూరర్ చేయుము.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యముతటిలో గొప్ప ఇన్సూరెన్సు కంపెనీయై

26,000,000 పాలసీదారులు కలిగియున్నారు.

నేడే యీకొనును వివరములకొను పంపుడు.

To The Prudential Assurance Co., Ltd.,

Clive Buildings, CALCUTTA.

Please send me particulars of all children's Endowment Assurances.

I can afford to pay Rs. .... per annum.

Child's age next birthday.....years.

My age next birthday will be.....years.

Name.....

Address.....

PLEASE WRITE IN BLOCK LETTERS.

V. 8.

కమిషనరు చర్య

అలహాబాద్, ఏప్రిల్ 21:- జిల్లాబోర్డువారు తమ క్రింది యాద్యోగులు ఇష్టముచొప్పున సత్యాగ్రహముందు పాల్గొనవచ్చునని చేసిన తీర్మానమును కమిషనరుగారు నిరాకరించిరి. దీనిని తట్టిలు చేయుమని 18 వ తేది కొందరు సభ్యులుపహించుదురు.

అరెస్టు, విడుదల

గజుయాబాద్, ఏప్రిల్ 21:- చుట్టుపట్లకు చెందిన 45 మంది వాలంటీయర్లు ఉప్పు చేయుచుండగా పోలీసువారు అరెస్టుచేసి సామగ్రిని పుచ్చుకొని వెళ్లిరి. రాత్రి 11 గంటలకు వారిని విడిచిపెట్టిరి. పాత్రలనుకూడ యివ్వగానే మరల సత్యాగ్రహము ప్రారంభమయెను.

సుల్తాన్ గంజిలో కాంగ్రెసు ప్రచారము

సుల్తాన్ గంజి, ఏప్రిల్ 18:- మహాదేవలాల్ గారు తమ వాలంటీయర్లు వెంటగొని యిచ్చుటికి రాగానే అత్యుత్సాహము స్యక్తమయ్యెను. బ్రహ్మాండమైన సభజరిగి అందులో విదేశ వస్త్రబహిష్కరణము సకలజనల చేతను అంగీకరింపబడెను. అనేకులు మద్యపాననిషేధమున కొడంబడి ప్రమాణము చేసిరి. వస్త్రవ్యాపారు లెల్లరును బహిష్కరణప్రతిమాను సంతకము చేసిరి. డిస్సానీలో పెద్దలు వాలంటీయర్లు కొదవలేకుండ పంపెదమని వాగ్దత్తముచేసిరి.

మహాదేవలాల్ గారు 20 వ తేది బీహారులో సత్యాగ్రహము చేయుదురు.

శ్రీలనాయకత్వము

అలహాబాద్, ఏప్రిల్ 21:- నాయకులందరును కాన్పూరులో రాష్ట్రీయసమావేశమునకు వెళ్లియుండుటచే సత్యాగ్రహము కాంగ్రెసు కమిటీవారు ఆపియున్నారు. అయినను ఉప్పువాత్రము అనేకులు తయారచేయుచునేయున్నారు. ఖత్రాకర్నల్ గంజి ప్రదేశములందు పండిత మోతీలాలుగారి కుమార్తె కృష్ణా నెహ్రూగారు ఉద్యమమును నడపుచున్నారు.

యువకుల ఉత్సాహము

లక్నో, ఏప్రిల్ 22:- సత్యాగ్రహము ప్రారంభించి 10 రోజులైనను ఉత్సాహముతగ్గక యెక్కువగుచున్నది. నిన్న రాజనారాయణ భిన్నగారి నాయకత్వమున సత్యాగ్రహదళ మొకటి ఏటంగివెళ్లెను. అచట శేడుసత్యాగ్రహము చేసెదరు. రేపు మరియొక జట్టు వచ్చును. యువ జన సంఘములన్నియు విదేశ వస్త్ర బహిష్కరణచరమచేయ సిద్ధమై నవి. కరపత్రములను విరిగిపాపించిపెట్టెదరు. ప్రభుత్వమువారిపట్టికి ఏమి చేపడు చేయుచున్నారు.

మహారాష్ట్రము.

పునహా, ఏప్రిల్ 21:- యస్. వి. భోపల్కర్ గారి యాధిపత్యమున శివాజీమందిరమున గొప్పసభ జరిగెను. స్వరాజ్యలప భోద్యమును పునమనండు ప్రారంభించుటకై ఆచుటనేరు. 225 లకు ఉప్పు అమ్మబడెను.

వ్యవసాయ విచారణ సంఘనివేదిక

ప్రభుత్వమువారి చర్య

సిద్ధా, ఏప్రిల్ 14:—వ్యవసాయ విచారణ సంఘము వారి నివేదికపై కేంద్రప్రభుత్వమువారి తీర్మానము చున్నదియు బయలుపెట్టబడుచున్నది. వ్యవసాయ పరిశోధన సంఘమును స్థాపించవలెనను నూచనము ప్రభుత్వమువారు గ్రహించిరి. ప్రభుత్వమువారి వ్యవసాయ సహాయక పరిపాలన ముట్టింపబడినది. ఆ పరిపాలననుండి దాని ప్రభుత్వము 1929 ఆక్టోబరులో ఉద్భవమునుండి విశ్రాంతి పొందిరి. ఆ ఉద్భవము ధర్మములన్నియు పరిశోధనసంఘమున కప్పగియబడును, అతని సహాయములు నిర్వహించెదరు.

దైత్యుల నియమావళి

వ్యవసాయ పరిశోధన యంత్రాంగమును వినియోగించు దైత్యుల నియమావళి గూర్చి విచారణసంఘమువారి శిఫారసును కొంచెము మార్పుతో ప్రభుత్వము స్వీకరించెను. నిరనియమావళి గాక విదేశీ చొప్పున నియమింపవలసి నట్లు ఇండియా మంత్రిని తగినచారిత్ర నియమించుమని ప్రభుత్వమువారు కోరిరి.

పూసా-విద్యాసానము

పూసా విద్యాసానమును పృథ్వి చేయుటనుగూర్చి, కమిషన్ చేర్చినట్లే పరిశోధన సంఘమువారి కవిషయమును జెడలిరి. అయినను, వారికి పని తేలికచేయుటకు పూర్వ విచారణమును పూర్తిగా ప్రభుత్వమువారి చేసిరి. దీనికి పరిశోధనముగా కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు పూసా వ్యవసాయమునందు ఉన్నత విద్యకు సౌకర్యముల కుదుర్చుట కొప్పుకొనుచున్నారనియు, ఆరిక పరిశీలన ననుసరించి అచరణలో పెట్టెదననియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు తెలుపబడినది. ఈలోపుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు ఉన్నత వ్యవసాయ రాష్ట్రాధ్యక్షములం దేవిధానము ననుసరింతుకో తెలుపవలయును. తరువాత వారి జవాబులు పరిశోధనసంఘమువారి ముందు పెట్టించబడును.

గోగునార సంఘము

కేంద్రమున గోగునార సంఘమును స్థాపించవలెనను శిఫారసులోని నూత్రమును ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించుచు, దానికి ధనవ్యయము నూత్రము కేంద్ర ప్రభుత్వముపై నాధారపడుట ఆత్మపర్యవేక్షణను భావించుచున్నాడు. కావున దీని వ్యయమును పరిశోధనసంఘపు కోశమేధరింపవలసియుండును. అనగా భారతీయ ప్రతి సంఘపు పద్ధతినే ఇందును అనుసరింపవలయును. మఱి, దీనికి కావలసిన మొత్తము హిందూదేశమున ఉత్పత్తియై ఇతరదేశములకు గాని ఇవటి మిల్లులకు గాని అమ్ముబడు గోగునారపై కట్టకొక ఆదాచొప్పున నుంకము విధించినయెడల చేయవలెను. ప్రస్తుతావస్థలోనిట్టి చూచిన, యీ విధముగా రూ. 6 లక్షలు రాబడివచ్చును. దీనితో సంబంధము గల సంస్థలన్నియు పిప్పుకొనునెడల, ప్రభుత్వమువారు సకల విధములైన గోగునార ఎగుమతులపై నుంకములందు సాలనకు రూ. 5 లక్షలు తగ్గించుటకు తమ సమ్మతిని కనబరచుచున్నాడు. ఈలోపుగా, కేంద్రము, గోగునార సంఘమును సాంత్వనముతో స్థాపించుట ప్రకారము గలగలను. ఈ విషయమై వెంగాలు, బీహారు, ఆస్సాం ప్రభుత్వముల యభిప్రాయముల కోరుచున్నాడు. గోగునారకమిట్టి కేవలని నియమించునదియు, భారతప్రతి నుంకపుట్టుచున, గోగునారకుకూడ అనున నుకట్టు ఎట్టి మార్పులనుచేయవలయు ననునదియును రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలుపవలసియుండును.

ఉపసానముల సేర్పడుటకు కమిషన్వారు పూసానను సరించి మరికొన్ని చోట్ల ఉపసానముల సంతకలకేర్పరచి పోషించవచ్చు ననువిషయము వ్యవసాయపరిశోధన సంఘమునకు వదిలిపెట్టిరి. దీనికై కొంతవిచారణజరుపగా అట్టిసానములనే ర్యుటమెంటుల దక్షిణహిందూదేశపు సమస్యల పరిష్కారము ప్రస్తుతము కలగజోదనియు, గుంటూరులో మాత్రము పాగాకు నకట్టి ఉపసానము కల్పింపవచ్చుననియు జేరినది. గుంటూరు నందు పాగాకుపరిశోధనకు సానమేర్పడుటనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారి ఆర్థికవృత్తి శాస్త్రజ్ఞుడు సంధానమును మార్చుచున్నాడు. దేవరాయానందు ఈగలను నిలవరచుచేయుటకై క్రిమికాస్త్రజ్ఞుడును స్క్రిము తయారుచేయుచున్నాడు. ఈ రెండుస్క్రిములును కొలదికాలములో వ్యవసాయపరిశోధన సంఘమువారి కందజేయవలెను. పూసా దైత్యులగూర్చి కర్మలు ఇకారాపాలము ప్రభుత్వపు వ్యవసాయ శాఖ వారి యపయోగము మఱికొంత వృద్ధిచేయుట కొకస్క్రిమును తయారుచేసివారు. ముఖ్యముగా బియ్యము, చెజన గోధుమల విషయమై పరిశోధన జరుపబడుట కైన యీ విధానము పరిశోధనసంఘమువారి ముందుంచబడును.

వ్యవసాయపు జోడ్డు

వ్యవసాయపు జోడ్డును తీసివేయవలెనను వలదా యనది యయిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల యభిప్రాయము దీనికొనబడెను. దానిసంబంధమైనవి ఏకగ్రీవముగా యభిప్రాయ విషయమి

గవర్నమెంటు హామీ రెండు లక్షలు పూర్తియైనది

1929 సంవత్సరములో జారీకాబడిన పట్టాలు 19 లక్షలు.

తక్షణం మీ జీవితములను మా కంపెనీలోనే భీమాచేయండి.

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్,

బందరు.

నందువలన, వ్యవసాయ పరిశోధన సంఘాధ్యక్షుని యధిపత్యమునదానిని సానియట్లు తీర్మానింపబడెను.

ఎకవృత్తి ఎగుమతిపన్ను

కొత్తులు, తెలగపిండి, యెముకలుచేసే యెరువులు మొదలైన సకలవిధములైన యెరువులు, యెరుగుతని అపుజేయవలెననిగాని, వానిపై ఎగుమతిపన్ను విధింపవలెనని కోరుటకు తగినంత ఆధారము కన్పట్టనని కమిషన్వారు అభిప్రాయమిచ్చిరి. దానినే కేంద్ర ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల కేసంగతి తెలుపబడినది. వారి విషయములగూర్చి విచారించవలసియుండును (1) నూనెగానుగ, కడుపుమై ప్రభుత్వమువారి సహాయము మూలమునగాని రవాణా సౌకర్యముల గూర్చుటలనగాని ఎంతవలెనని వృద్ధిచేయవచ్చును, (2) ఎముకల నుగ్గచేయు విషయమును పరిశోధించుట. (3) ఎంతవలెనని చేపయెరువులు మొదలైనవి వ్యవసాయమునకు, ఇతరదేశములందు వారికి దొరుకు వలకు ఉపయోగపడవలెను.

క్రిమికాస్త్రజ్ఞుని నియమావళి పూసాపరిశోధకవర్గము నందొక క్రిమికాస్త్రజ్ఞుని, ముఖ్యముగా చెజనకునవచ్చు జీవల విషయమై పరిశోధించుటకు నియమింపవలెనని కమిషన్వారు సూచించెను. చక్కెర పరిశ్రమకు సహాయమునొసంగు సంధర్మమున నిది విచారించబడెను. వ్యవసాయముని యావిషయమై స్క్రిము తయారుచేయుచు ప్రభుత్వము కోరెను. అతడు తేని శిఫారసులను నివేదించినాడు. దీనివలన బూజాపరిశోధన వర్గము నకు మూలవ్యయము రూ. 95000 ను, సాలీనారు. 85000 ను, క్రిమికాస్త్రజ్ఞుని ధనవర్గమునకుమూలవ్యయము రూ. 54,000ను సాలీనారు. 22,800 ఇయ్యవలసి యుండును. ఈవిషయముతయ్య వ్యవసాయ పరిశోధకసంఘమువారి యెదుట పెట్టబడును. వారుతమ కోశమునుండియే ధనము నీవలయును.

విదేశీపు విత్తులు, మొలకలు మొదలైన వానిని దేశమునకు ప్రయోగమాత్రముగా తెప్పించు వానిపై దిగుమతిపన్ను వేయరాదని రాయల్ కమిషన్వారు సూచించిరి. కాని, ప్రయోగమాత్రము లేవో, ఇతరము లేవో కన్పడకుట కష్టపాద్యమని దానిని ప్రభుత్వమువారి రంగీకరింప లేదు.

వ్యవసాయపరిశోధనములపై పన్ను

వ్యవసాయపరిశోధనములు హిందూదేశములోనికి నుంకము లేకనే దిగుమతి యగుచున్నను, ఇవియు, ఉత్పత్తిపై ఎక్కువ నుంకము విధింపబడుటచే నిచ్చుటి పనివాండ్రకు నష్టమువాల్సియున్నదని రాయల్ కమిషన్వారికి నివేదించబడి యుండెను. ఈ విషయమును టాక్స్ బోర్డు వారు విచారించవలెనని సూచించిరి. కాని ఇది కేసులు అవసరమనియు, తయారుైన పరిశోధనముమీది నుంకముకంటే ఆ పరిశోధనము చేయుటకు వలసిన లోహముమీది నుంక మెక్కువమని తేలినపుడు టాక్స్ బోర్డువారికి పనివాండ్రు విజ్ఞాపనము పంపవచ్చుననియు తీర్మానింపబడినది.

పశువులయొక్క పరిశోధనము

పశువులయొక్క పరిశోధనకై ఒక సంఘమును స్థాపింపవలెనను రాయల్ కమిషన్వారి సూచనపై దాని వార్తగారు కేంద్రప్రతి అబ్జీక్షనులందు అట్టి సంస్థవిషయము తెలిసికొనుటకై పంపబడిరి. వారు పరిశోధనగావించి, ఒక స్క్రిమును తయారు చేసిరి. అది యొంకను విచారించబడుచున్నది.

పశువులయొక్క, మనిషియొక్క రెండింటిలోను పరిశ్రమ చేయువారికి సహకారము నొసగవలెనని రాయల్ కమిషన్వారు యభిప్రాయ మునచే, వ్యవసాయ పరిశోధనసంఘమునకు సలహానిచ్చు జోడనందు భారతీయ పరిశోధనాశాఖమువారికి ప్రాతినిధ్య మొనగబడెను. ప్రస్తుతము కల్నల్ గ్రాహ్ముగారు దీనికి నియమింపబడిరి. కాని, కేంద్ర ప్రభుత్వపరిశోధనసంఘము ఏర్పడుననియు అందు పోషణకాఖ, సలకొల్పబడుననియు దాని దైత్యులను కేవలమి నిచ్చు విషయ ములోచింపబడును.

పశుపాపణ

పశు పాపణవిషయమున పరిశోధన సంఘమునందు ప్రాతినిధ్య ముండవలెను. సూచనను కొలదిమార్పుతో ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించిరి. ఇండియామంత్రి పశుపాపణ పశువైద్యములందు నిపుణు నొకని నియమింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. దీనికి కాశ్యప్త వ్యవసాయపరిశోధనసంఘముక ఉపసంఘము సేర్పడువలెననియు, అన్ని ఉపసంఘములకును ఒక్కయందుటకై వానికెల్ల ఉపాధ్యక్షులే అధిపతిగా నుండవలెననియు తీర్మానింపబడినది.

పశువైద్య పరిశోధనాలయము

ముక్తేశ్వరుండలి పశువైద్య పరిశోధనాలయము పునర్నిర్మాణము చేయు విషయమై, రెండవసంస అవసరమనియు, ముక్తేశ్వరుండే పశువైద్య పరిశోధన కేంద్రములు తగినన్ని కలపనియు తీర్మానింపబడినది. కాని అది దూరస్థలమున టచే జీవసౌకర్యములను ప్రభుత్వమువారి సంగ్రహణలెనని కమిషన్వారు అభిప్రాయమిచ్చెను. వాటియొక దైత్యులను నియమించుదని ఇండియామంత్రిని ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. ఒక ఆర్కివోలోగిని ఆ సంస్థయొక్క తెక్కలను చక్కచెట్టుటకు నియమించిరి. ఇతను ఈ పరిశోధనయమై శ్రాత్త దైత్యుల పశువైద్యశాస్త్రవేత్తయు వ్యవసాయపరిశోధన సంఘమువారికి సలహా నిచ్చినకొలది మార్పులు చేయవలెను. (ఆ. ప్రె.)

రాజమహేంద్రవరమున బహిరంగసభ

మునిసిపలుసభ నిలిపివేయబడుట

రాజమండ్రి, ఏప్రిల్ 23:—దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు, డాక్టరు పట్టాభి, శ్రీ కాశ్యేరరావు, మహర్షి సాంబమూర్తిగార్లు మున్నగు ఆంగ్లనాయకులకు శిక్ష విధింపబడినందులకు నిన్నజరుగవలసిన రాజమండ్రి మునిసిపలు మాససభ శ్రీయుతులు కందుల వీరరాఘవస్వామి రంధి ఆపులస్వామిగార్ల సలహాప్రకారము విరమింపబడినది.

నిన్న సాయంత్రము క్రీడాసంద ఘట్టమునందు గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీయుతులు పాలకోడేటి మూర్త్య ప్రకాశరావుగారు మున్నగువారు మొదలు “మా కొద్ది తెల్లవార తనము” అను నిశిత జాతీయగీతమును మరికొన్ని గీతములను పాడిరి.

సగరకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి యగు ప్రకాశరావుగారు దేశోద్ధారకుడు మున్నగు నాయకుల నందరిని ప్రశంసించిరి. మేనెల క్రీడాసభయందు కల్లు సారా దుకాణములవద్దను, విదేశీవస్తువుల దుకాణముల వద్దను పికెటింగు ప్రారంభింపబడు నని ప్రకటించిరి.

పిమ్మట శ్రీయుత గాడేపల్లి మూర్త్యనారాయణశర్మగారు దేశోపన్యాసము నొసరించిరి.

శ్రీ చెరుకువాడ వేంకట నరసింహం, శ్రీ సేతి చలపతి రావుగార్లు సేదను ఉదయమున రాజమండ్రి చెరసాలకు తీసికొనివచ్చిరి.

రాజమహేంద్రవరమున వలంటీరు లందరును శ్రీయుతుల పురుషోత్తమగూడ భద్దరు విక్రయించుచున్నారు. (స్వ. వి. తం)

ఇండియా కాన్ఫెరెన్సు

సిద్ధా, ఏప్రిల్ 21:—1930 సంవత్సరము ఏప్రిల్ 20 వ తేదీ మొదలు 5 సంవత్సరములకాలము ఇండియా కాన్ఫెరెన్సు పట్టులుగ సర్ ఆర్. ఇ. హోండుగారు మరల నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారత నారీమణుల సత్యాగ్రహాత్మకము

బొంబాయిలో సరోజినీ మున్షీ సతి కమలాదేవి ఘట్టపాథ్యాయగారల యుద్ధోద్యమము

కాకినాడలో స్త్రీలు ఉప్పు సత్యాగ్రహము గావించుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 20:—బొంబాయిలో ప్రజలు మిక్కిలి ఉత్సాహము గనుపబరచిరి. ఉదయము ఉప్పుకాచిన మీదట సాయంత్రము ౩గంటలకు వివిధ వార్తలలోను సత్యాగ్రహ లూరేగి సాయంత్రము 5గంటలకు చౌపతి సముద్రతీరమున చేరుకొనిరి. అక్కడనుండి మరల వారందరూ శ్రీయంత కమలాదేవి ఘట్టపాథ్యాయగారి నాయకత్వమున నూరేగిరి. బండ్లలో చెబ్బలు తగిలినవారు ఊరేగింపబడిరి. 6-80వ వారు సముద్రతీరముకు వచ్చుసరికి దాదాపు లక్షప్రజలు అచ్చట చేరియుండిరి. చాల ఉత్సాహము ప్రబలియున్నను గందరగోళ మేమియు జరుగలేదు. కాంతివైసికల నెలకొల్పిరి. బజారులలో గందరగోళ మేమియు జరుగకుండ వారు మాచుచుండిరి. పోలీసులతో తగాదాలుగాని కేకలుగాని తెల్లవారిని అవమానము చేయుటగాని యేమియు జరుగలేదు.

శ్రీమతి సరోజినీ దేవి

బొంబాయి కాంతముగా నున్నచో చిట్టగాంగ్, కరాచీ, కలకత్తా అల్లరులు గాంధీ మహాత్ముని ఉద్యమమునకు హాని కలగజేయువారనియు, భారత దేశమున కంతటికిని బొంబాయి వలననే విముక్తి కలుగ గలదనియు శ్రీమతి సరోజినీ నాయకురాలు చెప్పిరి. బొంబాయి స్త్రీలు త్వరలో విదేశ వస్త్రదుకాణములను, మద్యపాన కాలను పిక్కెటు చేతురనియు, తమ తల్లల యెడలను, తమ సోదరిల యెడలను ప్రజల కేనాత్రము గొరవ మున్నను వారు మద్యమును, విదేశ వస్త్రములను సేవింప రాదనియు సరోజినీగారు చెప్పిరి. జమ్మదాను మెహతా, బి. జి. షేర్ గారలు ఖైదు చేయబడినందులకు ఆమె వారి నభినందించెను.

అవంతికాబాయి గోక్షే

చాంపరావ్ లో గాంధీ మహాత్మునితో కూడ సత్యాగ్రహోద్యమమున పాల్గొనిన శ్రీమతి అవంతికాబాయి గోక్షే సతిగాదు ప్రజల నుద్బోధించుచు విదేశ వస్త్రములను, మద్యమును నిషేధింపనిచో స్త్రీలు అదుకాణములకు పోకుండ అడ్డపెట్టబడిన కష్టస్థితి యేర్పడునని చెప్పెను.

కార్యదర్శి ప్రకటన

గణపతిశంకర వర్మకులు సత్యాగ్రహోద్యమమునకు వాగుగా సహాయముచేయుచున్నారనియు, సత్యాగ్రహుల ఉపయోగాగ్రహుల నెయ్యి, నూనె, కాయాభ్యాసములు యిచ్చుచున్నారనియు కార్యదర్శియును గణపతి శంకర్ గారు సభలో ప్రకటించిరి. కాంతివైసికలకు వెండిపట్లను చేయించుటకు ఒకవర్తకుడు వెండించెను. వానిపైపూతపూయటం కొకవర్తకుడు వాగ్దాన మొనరించెను

కమలాదేవి.

15 రోజులనుండి తాము ఉప్పుచట్టములను తిరస్కరించుచున్నను ప్రభుత్వమువారు ఆరెట్టుచేయ లేదనియు, తమకు ప్రభుత్వము చేయరాదనియు శ్రీమతి కమలాదేవి ఘట్టపాథ్యాయగారు చెప్పిరి. ఒకచట్టముకొరకు తమరియొక చట్టమునిట్లుతిరస్కరించుటలన ప్రభుత్వప్రభుత్వవిధానము పటాపంచలగునని యీమె చెప్పెను.

కాకినాడ స్త్రీలఉత్సాహము

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 20:—ఈమాడురోజులనుండి కాకినాడ కాంతివైసికలు దాదాపు 100 మంది “మాకొద్దీ తెల్లదొర తనము” యిత్యాది నిషేధగీతములను పాడుకొనుచు నగరమార్గములందురేగిరి. మండపాకరంగయ్యగారు, పి. సత్యనారాయణ తిరుమలరావుగారలు నాయకులై ఉర్వమును నడిపిరి. ఈజన సమావేశము సత్యాగ్రహముచేయు ప్రదేశమునకు 6-80 కు చేరెను. ఆస్పటికే ఆర్. వెంకటప్పగారు అచ్చట ఉపన్యాసమును ప్రారంభించి యుండిరి. సభిలందరూ ఒక్కసారి ఉప్పుచట్టమును తిరస్కరించిరి. వెయ్యికిపైగా ప్రజలు ఉప్పుచట్టినీ పోగు చేసి దానిలోనుండి ఉప్పుచేసిరి. శ్రీమతి సాంబమూర్తి, శ్రీమతి పి. సత్యనారాయణ, శ్రీమతి సత్యవీరభద్రరావుసతి మున్నగువారు ఉప్పునేసిరి. ఇంటికివెళ్లనప్పుడు చాలమంది ప్రజలు ఉప్పుచట్టినీ మూటలుకట్టుకొనిపోయిరి.

నిన్నరాత్రి రామకృష్ణరావుపేటలో మద్యపాన వ్యవస్థను మానవలసినదని ప్రచారము జరిగెను.

(శ్రీ వెం.)

స్తోమ్య లినిమెంటు కీళ్ల నొప్పులను బోగొట్టును

స్తోమ్య లినిమెంటు సర్వవిధములైన కీళ్లనొప్పులను కొలది నిమిషములలో బోగొట్టును.

కొద్దిగ దినమునకు రెండు పర్యాయములు నొప్పి యున్న చోటుల వ్రాసిన, లేదామే బాధ తొలగును.

Sloan's Liniment kills pain! (Image of a bottle)

కస్తూరీబాయి గాంధీగారి ప్రచారము జలాత్ ఫూర్, ఏప్రిల్ 21:—

గాంధీ మహాత్ముని భార్యయు, యింకా స్త్రీ కాంతి వైసికలను మద్యపాన నిషేధ ప్రచారమునకు గాను జలాత్ ఫూర్ వచ్చి ఆ పట్టణములోని ఒక కల్లుదుకాణము వద్ద కొంతకాలము ఆసిరి. ఇంకను వారు పిక్కెటింగు ప్రారంభింపలేదు. త్వరలో వారు ప్రారంభింతురు. ఇదివరకే ప్రభుత్వమువారికి తాను లై సెన్సు రునుము చెల్లించితి ననియు, యికముందు లై సెన్సు పుచ్చుకొన ననియు ఆ దుకాణదారుడు చెప్పి యీ లై సెన్సు ఆఖరగువరకు కల్లు అమ్మనియ్యవలసినదని కోరెను. అందుకు బదులు గా తాము గాంధీ మహాత్ముని యజ్ఞానసారముగ పిక్కెటుచేయుచున్నామనియు సంగతిసందర్భములు వారితో చెప్పుకొనవలసినదనియు వారు చెప్పిరి.

ప్రతి భారతీయుడును విద్యుక్తమును నెరవేర్చవలెను

భర్త చెజినాలా ప్రవేశమునకు భార్య సంతోషము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 21:—ఈరోజు ఎప్పుడో మైదానములో జరిగిన మహాసభలో ఈవారపు బొంబాయి సత్యాగ్రహకార్యక్రమము అంతమయ్యెను. రెండువేదికలలో శ్రీయంత సరోజినీదేవి, శ్రీయంత లలిత తతిమన్నీ శ్రీయంత శివప్రసాద గుప్తా (కాసి) కుమారా ఘోష్ వర్ థి. టి. దేశాయ్ మున్నగు వారు ఉపన్యసింపిరి. ఆరెట్టుచువారిని సభవారు ఆభినందించిరి. తన భర్త ఖైదు చేయబడుటలన తాను చాల అదృష్టవంతురాలనని మన్నన పలికి తెప్పెను. ప్రజలకేమి సందేశ మిచ్చెదరని తాను భర్త నడుగగా నేను వాధర్మమును నెరవేర్చితిని. ప్రతి వారును తన విద్యుక్తమును నెరవేర్చినచో దేశస్వాతంత్ర్యము మాపుమేళదూరములో సందగలను అని వారు చెప్పిరిని ఆమెచెప్పెను. పోలీసులు లాజీలుపట్టుకొని సిద్ధముగా నున్నరు. నిన్న సత్యాగ్రహులు చేసినఉప్పును సభలో వేలము వేసిరి.

జోసోదలో స్త్రీల ప్రచారము

జోసోర్, ఏప్రిల్ 22:—విదేశవస్త్రములఅంగళ్లను మద్యపానకాలనుల పిక్కెటుచేయుటకు స్త్రీలు పూనుకొను చున్నారు. (శ్రీ వెం.)

మిరట్టులో స్త్రీలప్రచారము

మిరట్, ఏప్రిల్ 22:—శ్రీయంత ఊర్మిళాదేవి, శ్రీమతి జ్యోతి ప్రసాద్ మున్నగా గల గౌరవనీయ కుటుంబములకు శెందిన స్త్రీలు మిరట్టులో విదేశపునడ్ల అంగళ్లను పిక్కెటు చేయుటకు మొదలుపెట్టిరి ప్రతియింటికి వెళ్లి ఖద్దరును మాత్రమే ధరించెద మని వాగ్దానములను పాడు నై కొందురు.

ఉప్పుచట్టమును తిరస్కరించుటకు యీ రెండు రోజుల నుండి కాంతివైసికలు పోలేరు.

కలకత్తాలో రేపు పిక్కెటింగు ప్రారంభ మగును

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—శ్రద్ధానంద పార్కు తలపులు మూసివేయుటలన అమెహరస్టు వీధిలో పార్కు వెలుపల సభ స్త్రీలసభ జరిగెను. శ్రీమతి జ్యోతిరాయ్ గంగూలికన్య అధ్యక్షత వహించెను. రేపటినుండి ఊరేగింపులు జరుగవనియు, విదేశవస్త్రపు దుకాణములను పిక్కెటుచేయుచు రనియు ప్రకటించబడిన. పోలీసులు జోక్యము కలుగజేసికొనలేదు.

నూరతులో స్త్రీల మహాసభ మహాత్ముడువనస్సించుట

నూరత్, ఏప్రిల్ 22:—ఈ రోజు సాయంత్రము మాల్వీస్ వాడిలో స్త్రీల సభ జరిగెను. మహాత్ము గాంధీగారు ఉపన్యసింపిరి. సభకు నివారితముగా స్త్రీలు వచ్చియుండిరి. ఇసుక రాలుటకైన ప్రదేశము లేకుండెను. గోల అధిక మయ్యెను. కావున గాంధీ మహాత్ముడు ఒక్క వాక్యములో తన ఉపన్యాసమును ముగించెను. చేతిరాటుచుమీద నూలు వడుకుడు; విదేశ వస్త్రములను విసర్జింపును. (ఆ. వెం.)

29 ని గుహారాయి, 30 అధీర దేవస్థి 31 మధీర దేవస్థిగార్లను అరెస్టు చేయుట

కాంటాయి, ఏప్రిల్ 19:—గుహారాయిగారు అభయ ఆశ్రమములోనివారు అధీరదేవస్థిగారు బహుశ సత్యాగ్రహము లోనివారు ఇతడు మిరట్టులో సత్యాగ్రహవాదకుడు. పోలీసువారు, నలంటిరులను చాల బాధించుచున్నారు. సరిసి ఆచార్యగారిని పోలీసువారు తప్పగా అతడు స్వల్ప తప్పివడి పోయెను. రొమ్ములో చాల బలమును చెబ్బుతగిలినది. ఊపిరి పుచ్చుటకూడ చాల కష్టముగానున్నది. చెబ్బలు తగులుటలన చిన మహారా అనునతడు రక్తమును క్రక్కుకొనుచున్నాడు. కాంటాయిలో 5 నుని అరెస్టు చేసిరి. చాలమంది ప్రజలను స్వేమలు కనిపేయుటగా నియమించిరి. వారు తిరస్కరింపగా వారిని బాధించుచున్నారు. ఇండ్లలో కానలి పెట్టుచున్నారు. కలకత్తానుండి ముగ్గురు స్త్రీలును శ్రీమతి కాంతి దాసిగారును యిచటికి వచ్చి ఉపన్యాసముల నిచ్చుచున్నారు. కాంతి దాసి గారు స్త్రీలవలంటిడు సంఘకార్యదర్శి. (శ్రీ వెం.)

విదేశ యౌషధముల బహిష్కరించుడు

మహాత్ముని సత్యాగ్రహ ఆయుధము లేవనగా విదేశవస్త్ర బహిష్కారము కల్లుసారాదుకాణముల వద్ద పిక్కెటింగు చేయుట. వీనివెంట విదేశయౌషధ బహిష్కారముకూడ రాగలదు. లోధ పూ

ర్తిగ హిందూదేశముందే హైందవుల కొరకు హిందూదేశములో ని మూలికలచేతనే తయారుచేయబడి స్త్రీలకుండు సర్వవిధములైన వ్యాధులకు దివ్యమైన యౌషధమని సర్వజనాంగీకారమైనది. దేశాభిమానముగల సోదరియిల్లారా! విదేశ యౌషధముల కొనుటకు నూరుగ దీని నేలవయత్నించరాదు ఇదియన్ని మందులమ్మువారి వద్దను, కేసరికుటీరమునెక్కారు మద్రాసులోను దొరుకును.

మోహి ని తైలము

క తం|| నూరెగల సీసా 1-3 రూ. 0-12-0.

పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది అమృతాంజనముడితో బొంబాయి, మదరాసు.

మద్రాసునందు హఠాత్తాళము

(0) మద్రాసునాయకుల నిర్బంధమునకు అసమ్మతి జాపుటకు

ఎన్. ప్లెట్టేనునందు పోలీసువారు జనులను లాటిలతో కొట్టుట

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 22:—సత్యాగ్రహనాయకుని అజ్ఞానమునందు మద్రాసు సత్యాగ్రహనాయకులు శ్రీయుతులు శ్రీ. నాగేశ్వరరావుపంతులు, గద్దెరంగయ్యనాయకులు, డా॥ పి. యస్. భావ్యంబెట్టిగార్లు నిర్బంధమునకు ప్రజలు తమ అసమ్మతిని తెలుపుటకు నిన్ను చెన్నపురియందు హఠాత్తాళము జరిగెను. చెన్నపురియందు అన్ని ప్రాంతములను పర్యవేక్షించు మాయబడిన.

జా ర్మి టు వు ను

జా ర్మి టు వు నునందు గొప్పగొప్ప వర్తక స్థలములతో సహా అన్ని వర్తక స్థలములు మూయబడినవి. కొన్ని అంగళ్లు మాత్రము తెరవబడి యుండెను. కాని వాటియందు ఏలాటి వ్యాపారమును జరుగలేదు. చై నాబజారు పూలంగడియందు అన్ని దుకాణములు మూయబడినవి. పూలంగడి పోలీసువారునుండి ప్యాపిరు కార్మికులకు జనసమాహారము విక్రయమునకు నుండెను. పోలీసువారు యాజనసమాహారమును బెడదించబడిరి. ఎంతచెప్పినను ఈజనసమాహారము తగ్గలేదు. పిదప పోలీసువారు తమ లాటిలు ప్రయోగించి జనులు చెల్లి పోవునట్లు చేసిరి. పోలీసువారితో జేసిన జనసమాహారము మాత్రము తగ్గలేదు. పోలీసువారు నిర్భేదముగ దౌర్జన్యము బూనిరి. ప్రజలు మిగుల కాంతముగ నుండిరి. కొత్తలు మాత్రము, గద్దెరంగయ్యగారిని అంగళ్లు అన్నియును మూయబడినవి. రటానుబజారునందు కొన్ని అంగళ్లు మూయబడి కొన్ని అంగళ్లు తెరవబడియుండెను. చాలవరకు కాఫీ, హోటలులన్నియును మూయబడినవి. ఆర్యభవన్, రామకృష్ణాలంది హోమ్స్ వంటి గొప్ప హోటళ్లు మూయబడినవి. ప్రాముఖ్యుల బస్సులు, యాత్రాదులు మాత్రము నడుచుచుండెను.

తిరువల్లి కే. జి. రాయబాబు, మైలాపూరులందు మాత్రము కొన్ని అంగళ్లు మూయబడి కొన్ని అంగళ్లు తెరవబడినవి.

తిరువల్లి కే. జి. రాయబాబు

తిరువల్లి కే. జి. రాయబాబు యిద్దరు వాలంటీర్లు ధనపాల్, నల్గొండ అనువారు అంగళ్లు మూయబడిన వర్తకములను కొరచుచుండిరి. పోలీసువారు వారి నిర్యంతుని పోలీసువారును పిలుచు కొని పోయిరి. పిదప కొంతసేపైన మీదట పోలీసువారు వారిని పురము నడిచివేసిరి.

చై నాబజారునందు ముగ్గురు యువకులను ఎన్. ప్లెట్టేనునందు ఒక యువకునిని పోలీసువారు హద్దుమీరిన అల్లరి చేసిరి అను నేరము క్రింద, వారినివట్టుకొని పోలీసువారును గొంపోయిరి. పోలీసు కమిషనరు వీరిని కొంతసేపైన పిదప వదిలివేసిరి.

చింతాద్రిపేట

చింతాద్రిపేటలో హఠాత్తాళము పూర్తిగ జరిగెను. మార్కెటు, మండలు, ఇతర గొప్ప, చిల్లరదుకాణములన్నియును పూర్తిగా మూయబడినవి. పెరియమెట్టు, మాత్రే, పెరింబూరు నందు కొన్ని దుకాణములు మాత్రము తెరవబడియుండెను. మంగళాకంఠంనందు అన్ని అంగళ్లు మూయబడినవి.

చెన్నపురి ఆంధ్ర జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుల ప్రకటన

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 22:—చెన్నపురి ఆంధ్ర జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులకు శ్రీయుత వి. యల్. శాస్త్రిగారు యీ క్రింది విన్నపము ప్రకటించుచున్నారు.

చై నాబజారు పోలీసు వైద్యుని సహాయమున నేను నడచుచుండు సమయమున ఒక పోలీసు బండ్లెత్తు హరిలాలుమ అనునతని లాటితో కొట్టుచు పూలంగడి పోలీసు వైద్యుని గొంపోవుచుండుట నేను చూచితిని. ఆసమయమున కొంతమందిజనులు కూడవారివెనుకనుండిరి. నేను పోలీసువైద్యునిలో ప్రవేశించి జరిగినవృత్తాంతము తెలియగోరితిని. కాంతిస్వభావమునకు చేరుగొనిన హరిలాలుమగారు కాంతముతో అంగళ్లు మూయబడిన అంగళ్ల వారలను కొరచివట్టు వారునాకు దెలిపిరి. హరిలాలుమగారు ఈవిధము అంగళ్లు మూయబడి కొరచుచే పోలీసువారు ఆగ్రహము జెందివారు యితనిని తీవ్రముగ కొట్టుట సంభవించెను. ఈసమయమున నేను పోలీసువైద్యుని ప్రవేశించితిని. అచటి పోలీసు బండ్లెత్తు ఒకడు నన్ను జూచి అంగళ్లమున “నీవు ఎవరు? ఎందుకు నీ విచట వచ్చినావు?” అనెను. హరిలాలుమ అనునతని కొట్టుట గాంచి జరిగినవిషయ మేమని అడుగ వచ్చితిని నేను చెప్పితిని. “నీవు ఇచటనుండి వెడలిపోము. ఏలాటి విచారణగావింపబనిలేదు” అని పోలీసుబండ్లెత్తు మరల నుడివెను. అంతటితో నేను పోలీసువైద్యునినుండి బయటకువచ్చితిని.

ఆసమయమున ఒక పోలీసు ఉద్యోగి పోలీసువైద్యుని ప్రవేశించుచుండెను. ఆపోలీసుఉద్యోగి ఇన్ స్పెక్టరు క్రియిని నేనునన్నెదను. కాంతముగా ప్రవర్తించువారలను కొట్టుట పాడికాదని నేను అతనితో చెప్పినాను. అతడు యావిషయమున విచారింపనివరకు ఆ విధముగ జరుగకుండ జూచెదమని తెలిపెను. హరిలాలుగారిని విడిచిపెట్టెదమని గూడ పీరు తెలిపిరి. వైద్యుని నెదుట నువిగూడిన జనులందరూ హరిలాలును వదలిపెట్టుమని కోరిరి. కాంతము విహించి ఆ స్థలమునుండి వెడలిపొందని అచటి జనులకు నేను విన్నవించితిని. జనులు అచటనుండి తిన్నతినగ వెడలిపొన దొడంగిరి. ఈ సమయమున ఆ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు నేను నిలచియుండిన స్థలమునకు వచ్చి “నీవు యిచటనుండి వెడలిపోము. నీ విచటయుండిన కలవరము జరుగును” అని నాతో అనెను.

ఆ స్థలమునుండి కాంతముగా వెడలిపొందని నేను అక్కడ నుండిన జనసమాహారమునకు వస్తుతో విన్నవించుచుంటిని. జనులందరు తిన్నగా వెడలిపొందంగిరి. జరిగిన ఉదంతములతో నేను తెలిఫోను ద్వారా పోలీసు కమిషనరుకు నెరుకజరచితిని. అందులకు కమిషనరు మీలో కొందరు నేటి ఉదయమున అవమానాస్తవముగ వర్తించిరి అని ప్రత్యుత్తరముగ నడిచిరి. అలాటి దుండగములను సహించజాలనని కమిషనరు నడిచెను. అప్పుడు యీ విషయముల మాత్రము మీకెరుకపరచుచున్నానని నేను నడిచితిని. మీరు వాతములముగ అటుల చేయవచ్చునని కమిషనరు నడిచిరి. పోలీసు వారితో ఆగ్రహము పురికొల్పుటకు ప్రయత్నించినను మద్రాసు పోలీసుల నా సోదరులను నేను కొరట ఏమనగా యెటువంటి సందిగ్ధ సమయమునందున కాంతము విడనాడక యుండెదనని వారిని కొరచున్నాను. మన యీ ఉద్యమమునందు దౌర్జన్యము సంభవించిన ఉద్యమమునకే నాని కలుగును. లాటి చెబ్బులు తగలుచుండినను హరిలాలు కాంతము మానలేదు. అదేటిని ఎల్లరు ఏలాటి సందర్భములలోనైనను కాంతము మాత్రము మానకుండునట్లు నేను మిగుల కొరచున్నాను.

సత్యాగ్రహ సమరము

(అద్దేపల్లి హరిశ్చంద్రుడుగారు, యం. యల్. సి. విశాఖపట్టణము, ఏప్రిల్ 18:— మహాత్ముని ఆహింసాతత్వము, ధర్మదీక్ష, ధీశక్తి వర్ణింప సామాన్యులకు తక్కువగా? ఇట్టి అవతారపురుషులవలననేగాదా ధర్మస్థాపనము! గారి ధిమహాత్ముడు ఉప్పునట్టును నుల్లంఘింతు రను వార్త ప్రకటించిన తోడనే అనేక లనేక విధముల నిరసించిరి. హాస్యాస్పదముగ నెంచిరిగాని ప్రస్తుతపు వాతావరణస్థితి దిలకించిన ప్రతివారును ఆశ్చర్యనిమగ్ను లగుచుండిరి. ఎచ్చట జూచినను ఆ నందమయమే. ఉత్సాహపూరితమే కాంతినినెరుకజేయులే జాతీయగీతములే ప్రతిపట్టణమునుండి ప్రతి పల్లెయందును, ప్రతి రైల్వేస్టేషన్ నందును ప్రతిఇంటను— యిచ్చటచ్చట ననలేల భారతదేశమందంతటను గాంధీ మహాత్ముని పవిత్రనామము మారుమోగుచున్నది. దేశమాత యజ్ఞ సమస్థించి ఏ కాంతమురై, ఏ మహాత్ముడు, ప్రపంచమున దంతటను ప్రేమయూర్తిని వ్యాపింపజేయుచుండెనో అహింసయొక్క నిజస్వరూపమును వెల్లడిపరచుచుండెనో దేశమందంతటను నిరుపమాన దైర్ఘ్యసాహసములను నెలకొల్పుచుండెనో ప్రభుత్వమును తుహాళ హలాదించుచుండెనో అట్టి మహాత్ముని ప్రేమస్వరూపుడగు గాంధీమహాత్ముని అద్భుతోద్యమము జనుమగుగాక యని ఆబాలగోపాలము ప్రార్థించుచుంటిరే.

ఉప్పు తేసిన ప్రయోజనమేమి? ఇతరకాలముచేయగలది? అను సంశయములకుగంటుచున్నచో దౌర్జన్యరాహిత్యముగ ఈ పవిత్రోద్యమము ప్రతిభారతీయుని హృదయకుమలమును వికసింపజేయుటలేదా? దరిద్రావస్థ ననుభవించుచున్న హిందూదేశపు ప్రజలయొక్క దైర్ఘ్యసాహసములు నలిచుచుచుండుట లేదా? ఇతరరాజకీయవిషయములం దెట్టి అభిప్రాయ భేదములన్నను ఈ ఉప్పుపన్ను విషయములో అన్ని పక్షముల వారును ఏకాభిప్రాయములగుచుండుటలేదా? సత్యము, ప్రతిమానపునకు అవసరముగ ఉప్పుపన్ను విధించుట కేవలమన్యాయము కాదా? ఇతరదేశములందెచ్చటనైన నిట్టి దారుణపు పన్ను గలదా? పాలకులు దేశక్షేమ మరయవలదా? అధోగతి పాల్గొందు ప్రభుత్వముయొక్క నిరంకుశత్వముకాదా?

విశాఖపట్టణ నాయకులను నిన్ను తిడినమున నిర్బంధించిరి. ఈ నిర్బంధన నిరసించుటకు ఈ దినమంతయు దుకాణములన్నియు మూయబడినవి. ఏ బ్రాండ్ యొక్క తప్ప ఇతరవస్తు వోకటియైనను లభించుట దుర్లభమయ్యెను. నాయకులను నిర్బంధించి రనిని రాకే పడక ప్రతివారును ఉత్సాహముతో గుంపులు గుంపులుగా జాతీయగీతములు పాడుచు ఊరేగిరి. సముద్రతీరమంతటను నూర్యభగవానుని తీర్థ కిరణములను లక్ష్యపెట్టక సలసల మారుచున్న యిసుక తిన్నెల్లపై అతిదీక్షతో ఉప్పు యజ్ఞములను జేయుచున్న ధీనులను చూచుటకు వేలకొలది ప్రజలు గుహభూడిరి. ఎచ్చట చూచినను బహిరంగసభలే! ఏ సందుగొందు చూచిన సత్యాగ్రహోద్యమప్రయత్నములే! విశాఖపట్టణ వాసుల దీక్ష కొనియాడ దగినదే! ఈ దిన విచ్చట చూచిన ప్రజల యుత్సాహము యిదివర కన్నడు యివట గాంచి యుండదు. ఇంత కాంతియుతముగ హఠాత్తాళము జరుగుట కుభ్రపదము.

ఇప్పుడు వాద వివాదములు తగ్గుచున్నవి. ప్రతివారును మహాత్ముని నిర్ణయమే జయప్రదముగ నిర్వహించుటకు నిశ్చయించుచుండిరి. నిర్మల హృదయులగు నాయకులున్న హరి సమస్థించువారు లేకుండురా! ఏ యుద్యమమున కైనను సహనము త్యాగము అత్యవసరమని ఈ ఉప్పుసత్యాగ్రహము చక్కగ బోధించుచున్నది. నిర్బంధనలు ప్రతిదినము హెచ్చుచున్నవి. నిర్బంధనలచే యీ పవిత్రోద్యమము సశించునని ప్రభుత్వమువారు కలంచుచో కేవల మవివేకము. అట్టి నిర్భాగ్యులైనదినులు గడచినవి. సశించుటకు మారుగ ద్విగుణీకృత మగునని ప్రస్తుతపు పరిస్థితులే నిదర్శనములు. ఈ ఉద్యమమును ఉపేక్షించినను నాయకులను శిక్షించినను ప్రభుత్వమువారి కరివ్వమే యని మరవకుండురు గాక. అతితీవ్రముగ యీ కిష్ట పరిస్థితులకు కారణములు చక్కగ గ్రహించి తగు క్రియారూపకముగ అవకాశము నిచ్చుట ప్రభుత్వమువారికి క్రేయస్కరము.

శ్రీయుత తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారికి సమను

ఉప్పును కొనినందులకు కేసు

నెల్లూరు ఏప్రిల్ 21:—ఉప్పుచట్టమునుల్లంఘించినందులకు 55, 58 సెక్సనులక్రింద సమాధానము చెప్పటకు యీనెల 29వ తేదీని సాబ్బయిన సెక్టరు పి. పార్థసారథి అయ్యగారి యెదుట హాజరై కావలెన అనుసంకలు నెల్లూరు మ్యూనిసిపల్ చెయిర్మను శ్రీయుత తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారికిని గొప్పధనములకు బెరదవలె వేంకటరెడ్డిగారిని మరయిదొరికిన నేడు సమను అందచేయబడినవి.

కో బ్రా తో మెట్రోగ్లెట్టెన పాదరక్షలు చాలకాలము ప్రకాశముగనుండి చూచుటకు యందముగ నుండును.

ఎందుకనగా కో బ్రా చక్కని మెట్రోగ్లెట్టెన దినమంతయు నుంచి, చర్మమును మృదువుగను, పగులు బాంధకుండ నుంచగలదు. కో బ్రా యంత సులభముగ నుపయోగించవలెను!

COBRA BOOT POLISHES

మీ ధనమును కాపాడగలను నలుపు, గోధుమవస్త్ర, దాగ్రిటాన్ (ప్రెయిస్) లోనుండును

Agents: విల్సన్ అండ్ కో., మద్రాసు.

LOANS FROM Rs. 50 to Rs. 2500

Obtainable by all registered members of the Relief Loan and Provision department of the

Metropolitan Industrial Bank, Ltd.

172, Bowbazar St., Calcutta.

WANTED

Competent organising Inspectors in every District and Taluk on Rs. 100 p. m. plus Rs. 50 as T.A. Apply—with references to—

The Managing Director.

ఆంధ్ర పేపరుమిల్లు ప్రారంభోత్సవము

ఆంధ్ర పేపరుమిల్లుయొక్క ప్రారంభోత్సవము ప్రమాదానామ వత్సరారంభమున శ్రీ వేంకటగిరి కుమార రాజావారు యాజమాన్యమున మిక్కిలి జయప్రదముగ వెరవేరినది. శ్రీ కుమార రాజావారు గారి పర్యవేక్షనా దుదయమున మదరాసునుండి దయచేసిరి. వారి నెదుర్కొనుటకు మిల్లు అధికారులేగాక పెక్కింఁద్రు పురప్రముఖులుగూడ ధూమకేటాలయమునకు దయచేసిరి. వచ్చినవారిలో రావుబహద్దరు పోకన గోవిందరావు నాయుడు. బి. ఏ. బి. యల్. మోతే రంగయ్యనాయుడు. బి. ఏ. బి. యల్. డాక్టరు జయరామస్వామి నాయుడు, అద్దేపల్లి లక్ష్మణ స్వామినాయుడు, పండిత నారాయణ దేవుగార్లు ముఖ్యులు.

ధూమ కేటమునుండి స్వప కుమారులు విజయముచేసిన వెళ్లటనే శ్రీ వైదా రామకృష్ణయ్యసోదరులు, మోతే నారాయణరావు మున్నగు మహాశయులువారి సభ్యులైనముగావించి కర్పూర మాలాలంకృతులను గావించిరి. ఆవెనుక ఛాయాపటము తీయబడెను. పిమ్మట మోటారుకారులవై బసవదయచేసిరి.

సాయంకాలము నాలుగు గంటలకు పేపరుమిల్లుయొక్క ఆవరణమున ప్రత్యేకముగ సమర్పబడి విద్యుద్దీప సంకలితమై, శోభాయమానముగ నొప్పురుచుండిన పండిరియందు సభసేర్పాటు చేయబడెను. పలుతావులనుండి పెక్కింఁద్రు వాటాదారులు దయచేసిరి. కపిలేశ్వరపు జమీందారులు మున్నగు మిల్లుకు సంబంధించిన నాయకులు సమావేశమై పురప్రముఖులెల్లరు నాటిసభయందు పాల్గొనిరి. ఎటుజూచినను ప్రతీక శోలాహలము మిన్ను ముట్టుచుండెను. నారీమలులుగూడ పెక్కురు నాటి సభనుదయచేసి యుత్సాహమునభివ్యుక్తకృతము కావించిరి.

ఆంధ్రాభ్యుదయమును నూచించు జయపతాకముల నడును చిత్రవర్ణ శంకోభితమై శేత్రపర్యయగు నధ్యక్ష పే ధ ము న తీవిగ కుమారరాజా వారాసీనులైరి వారికరు పార్వ్యులయందు భారత భాగ్యరాసులో యనజెల్లు శ్రీమోతే వైదా సోదరుల ధివసించిరి. సభాప్రారంభము దేశభాంధవి యాశ్రమవాసినలగు చాలికల మధురగీతములచే గావించబడెను పిమ్మట పండిత నారాయణదేవుగారిచే రచియింపబడిన స్వాగత పద్యములు పఠనమడెను అనంతరము శ్రీవైదా వేంకటనారాయణగారు ముగిసిన వేడికను జదివి వినిపించిరి.

అంత శ్రీ రాజావారు ఆంగ్లభాషయందు మృదు మధురమగు గంభీర సంభాషణముగావించి కాకిత కర్మాగారమును దెలుచి కుభపారంభమును గావించి దీవించిరి శ్రీమోతే నారాయణరావు జమీందారుగారు కర్మాగారముయొక్క ప్రాచీనోదంతమును సాంతముగ వివరించి దాని యభ్యుదయమునకు కారణమైన విధానమును జెల్లడించిరి ఆవెనుక మతికొందరిచే యుపన్యాసములు కావించబడెను.

పిమ్మట ఫలహారములు మిక్కిలి విరివిగా నొసంగబడుటయేగాక ఆంగ్లేయపద్ధతి ననుసరించిన విందులుగూడ ప్రత్యేక వ్యుత్తుల కొసంగబడెను నాటిసాయంకాలము 7 గంటలకు మోహన్ ధియాటరువారిచే నాటకము ప్రదర్శింపడెను ప్రదర్శనారంభమునకు పూర్వము తత్సమాజాధ్యక్షులగు పండిత నారాయణదేవుగారు శ్రీమోతే నారాయణరావుగారిని వైమ సోదరును కర్మాగార కార్యనిర్వాహకులగు వంగల వేంకట నారాయణగారిని సమాజము తరపున ఆహ్వానించి గౌరవించి వారు గావించిన మహత్తరమగు కృషి విధానమును ఆంధ్రదేశ శిల్ప భాగ్యోదయమును వివరించుచు దీర్ఘోపన్యాసమును గావించిరి అనంతరముక నారీలూమగుడ తన యామోదమును దెలుపుచు సుపన్యసించెను నాటకమునందు సమూహినీ ప్రవరాఖ్యుల ఘట్టము పాత్రానుగుణ్యముగ ప్రదర్శింపబడెను కృష్ణలీలయందలి కాలింగమర్దనయందు కాలాహిపడగలపై చిండలూము బాలకుని మృగుగానము కర్ణపేయమై ప్రదర్శనము దర్శనీయముగ నుండెను నాటక సమాజమువారు శ్రీమోతే వైదా జమీందారుల యుదారమునకు బాగువైర జతపాత్రము పారి తోపికముగ బడయుటకు వాగ్దానము కానింపబడిరి.

ఆంధ్రదేశ భాగ్యుత్పీయనదగిన కాకితపు కర్మాగార మచిరకాలముననే దేశీయుల సాదరాభి మానములకు బాత్రమై జీర్ణమందిన దేశీయశిల్పి శిల్పికి మార్గదర్శమై భారతీయుల ప్రాచీన శిల్పకళా ప్రాశస్త్యమును సాటిగూతముగాక!

మోహన్ తియూటరు కార్యదర్శి,

ప్రశ్న

ధనివ్యక్తును గురించిన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయు థామున తెలుపవలెను. బి. పి. 0-4-0 అవును.

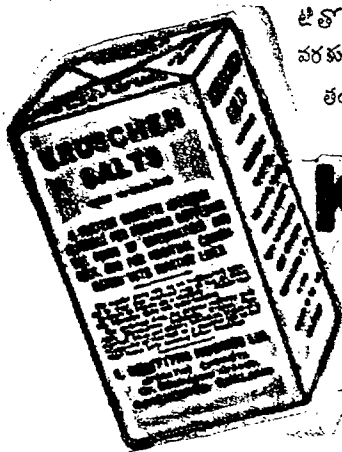
గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరు త్తణి. P. O.

ధనవంతుడు ఖర్చు వెట్టునది 10,000 రూపాయలు!
బీదవాడు ఖర్చు వెట్టునది కొలదిఅణాలు మాత్రమే!
ఉభయులకువచ్చు ఫలము మాత్రము సమానమే!

ఒక ధనవంతుడు చాలజబ్బుగాయుండెను. వారివైద్యుడు "మీ శరీరాశోగ్యము కొఱకు విరోపాదేశము వెడలి, యచట భూమినుండి వచ్చెడు ఆశోగ్యమైన నీటిని త్రాగవలయు నని" చెప్పెను. ఈ ధనవంతుడు విరోపాదేశమునకువెల్లి, యచట ఆరమాసములుండెను. కొంతకాలమునకు ఆశోగ్యముచేకూరెను. కాని కొన్ని వేలరూప్యములు ఖర్చైయుండెను. హిందూదేశముందు బీదవాడు వైవానినలనే వ్యాధిచే బాధపడెను. అప్పుడు వైద్యుడు "బ జారునకువెల్లి కొలది అణాలు వెల గల ఒకనీసా కృష్ణన్ సాల్టును కొని, కొద్దిగ వేడినీళ్లలో గలిపి ప్రతిదినము ఉదయం పుచ్చుకొనుడు. కొలది రోజులలో యాశోగ్యమును పొంద గలవ"ని చెప్పెను. బీదవాడు వైద్యముగవేసి యాశోగ్యమును బొందెను. పీరు ఆశోగ్యమును కొలది అణాలు విలువగల నీసా కృష్ణన్ సాల్టుమతోను, ధనవంతుడు పదివేలరూప్యములు ఖర్చుచేసి యాశోగ్యదకమును పొనముచేసి, ఆశోగ్యమును పొందిరి. కృష్ణన్ సాల్టునందు ఆరవిధములైన లవణములు కలసియుండి, గర్భము ఊడితిత్తులు, మల శయము, రక్తము, అజీర్ణము, బలహీనత, తలనొప్పులు, మలబద్దకము, కీళ్లనొప్పులు, జ్వరము, చర్మవ్యాధులు మొదలైనవాటిని బోగొట్టగలవు. మీరు బలహీనముగ నున్నపుడు కొద్దిగ కృష్ణన్ సాల్టును ఉష్ణదకముతో ఉదయముపూట పుచ్చుకొనుడు. కొలదిరోజులలో యాశోగ్యవంతులగుదురు. ఈ లవణమును కాఫీ లేక లేని జీరో ఉదయముపూట నీసావైయుండు ఒక చిన్న గిటు వరకు పుచ్చుకొనవలయును.

తయారుచేయునపుడుగూడ చేతితో అంటబడలేదు.

KRUSCHEN SALTS

ఇ. గ్రీక్స్ మ్యాగ్సిన్, లిమిటెడ్.
(స్థాపితము 1756)
మాంచెస్టరు, ఇంగ్లాండు.

రాజషాయిసభల అధ్యక్షులను

అరెస్టు చేయుట

41. బెపునుబెహారీ గంగూలీ, 42. ప్రతుల్ల గంగూలీ,
43. బంకిను ముఖర్జీ, 44. త్రైలోక్య చక్ర
వర్తిగార్లను అరెస్టుచేయుట

రాజషహి, ఏప్రిల్ 20:— రాజషహిలో జరిగిన వంగరాష్ట్ర సభాధ్యక్షుడగు బెపును బెహారీగారిని వంగరాష్ట్ర యువకసంఘసభాధ్యక్షుడగు ప్రతుల్ల గంగూలీగారిని, ఎంగు కామ్రేడ్సు సభాధ్యక్షుడగు బంకిను ముఖర్జీగారిని, వర్కర్సు సభాధ్యక్షుడగు త్రైలోక్య చక్రవర్తిగారిని నేడు ఉదయమున రాజషహిలో క్రిల్ ప్రా. 151 నె. క్రింద అరెస్టు చేసిరి. పూచీకత్తు నిచ్చుటకు వారు సమ్మతించలేదు. వారి నందరిని కారాగృహమునకు గొనిపోయిరి. (అ. ప్రె.)

45. జగన్నాథప్రసాదుగారిని అరెస్టుచేయుట

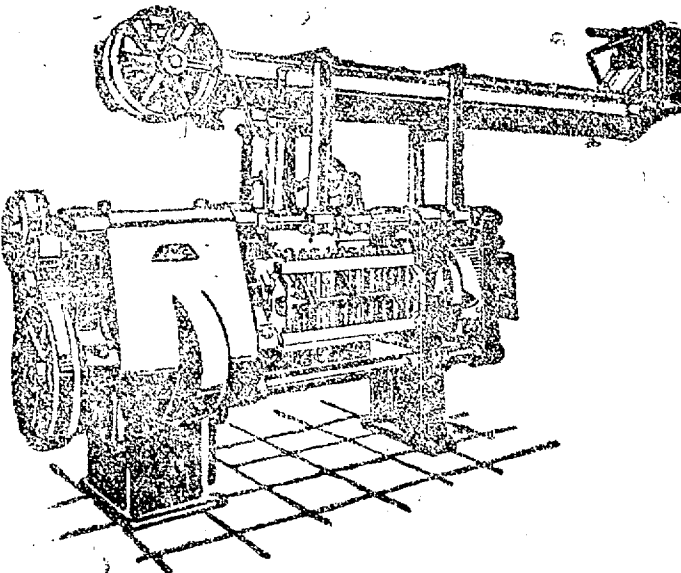
బారకుపూరు, ఏప్రిల్ 21:— బారకుపూరు కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు జగన్నాథప్రసాదుగారు ఉప్పును ఆమిమం దుట అరెస్టుచేసిరి. (ప్రె. ప్రె.)

గంజాంజిల్లాలో శాసనోల్లంఘనము

నిష్టల సోమయాజులుగారి ప్రకటన

బరంపురం ఏప్రిల్ 23:—నిష్టల సోమయాజులు గారు బి. ఏ. బి. ఎల్. గంజాము సత్యాగ్రహసంఘము తరపున కోట బొమ్మలినుండి యిట్లు 22 వ తేదీన ప్రకటించుచున్నారు. బరంపురంలో సత్యాగ్రహదళము 18 వ తేదీన బయలుదేరి 20 వ తేదీకి కోటబొమ్మలిచేరెను. ఆరోజుసాయంకాలమే నల్లరు సత్యాగ్రహులు, నేను నేనాధిపతి రామలింగంపంతులుగారు కూడ ఉప్పు తయారుచేసితిమి. అనేకమంది చేరువగ్రామములు కూడ వచ్చి చూచిరి. తయారు చేయబడిన ఉప్పు సభలో దూ 140 లకు విక్రయించి వెంటనే డబ్బు నమూలుచేయబడెను. నిన్నను మేము 48 వాలంటీరులతోను, వందలకొలది జనముతోను బోయిరుంక హనుమంతపురమునందు సముద్రమున నీరు కాచియు, ఎరుదున్న ఉప్పుగడ్డను నీరుయు ఉప్పు బాగ్రత్త చేసితిమి. నిన్నసాయంకాలము సత్యాగ్రహాభిరమునెదుట జరిగిన బహిరంగసభలో ఉప్పు ఉచితముగ పంచిపెట్టబడెను. నేడు మూడవసారి ఉప్పు తయారుచేయబడెను. పోలీసువారు ఏమియు చర్యనకొనలేదు. నిర్లక్ష్యము చేసినచో ఉద్యమము అడుగంటునని తలంచినచో భయపడుచున్నారని చెప్పువలసియుండును. ప్రజల ఉత్సాహము ఇంతలో తగ్గునదిగాదు. ప్రభుత్వమువారు ఆకాభింగులు కాకమానరు. (స్వతీయభిలేఖరి)

చ ము టు తీ యు మె పి న రి

రోలర్ యంత్రములు, నూనె ఎక్కువెల్లరులు,
ఫిట్టర్ ప్రెస్సులు, చమురు పంపులు.
పూర్తివివరములకు, ధరలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

కోయంబత్తూరు మధుర **VOLKART BROS ENGINEERS** బెంగళూరు బెజవాడ

తెలుగుజిల్లాల ప్రతినిధులు:- మద్దూరి బ్రదర్స్, రాజమండ్రి.
ఆర్.నియన్ వీధి, మద్రాసు.

AMRUTANJAN DEPOT
Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY.

రోజుపుష్ప లేహ్యము 1533

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల విరేచనమును చక్క-గా గలిగించును, రుచికరమయినది. పథ్యము లేను. 15 కు|| డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయార్తిష్ట లేహ్యము 4

దగ్ధ, ఉబ్బి, కఫము, అల్స, మొదలగు కాన్సర్స్ పంబంధమును వ్యాధులను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చును 15 కు|| డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము పి.సి.సి. అందు కో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిడేషి, నెల్లూరుజిల్లా

After MALARIA

జ్వరము పోయినప్పటికి బలహీనము, అలసట ఆయా నము లవి ఏవి తగ్గవు. జబాబునకు వెల్లి, వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండు సీసా 1కి కొనుడు.

జ్వరపడి లేచినవివర మరల పుష్టి కూర్చుకొనుట కను వైన పదార్థము లన్నియు వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండ్ నం దిమిడి యున్నవి. అందు జంతు చమరు లెవ్వియు చేరవు. అంతయు యంత్రసహాయముననే తయారగును చేతులతో నంటబడదు. అంగర సేవించదగినది.

గత 25 వత్సరములనుండి వైద్యులందరి ఆ మోదమును బడయుచున్నది.

WATER BURY CHEMICAL CO.
PHARMACEUTICAL CHEMISTS
113, West 18th Street, New York U. S. A.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనునందలను కొనిపట్ట లందరికీ ద్దను స్టోరుల్లో టీయందును వికయింపబడును.

WATERBURY'S COMPOUND

ప్రత్యేకముగా హెచ్చు శీతోష్ణ నిరోధకత గల ప్రాంతములకు తయారైన పదార్థముల వల్ల ఎట్టి పరిస్థితులం దైనను వికారము, మూచిగుణమువ్య గలదు.

5-1

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!!
ఇకను మోసపు పుస్తకములను కొని మోసపోకుడు.

సతీపతికుతూహల రహస్యములు.

ఇట్టి గ్రంథ మిదివర కాండ్రభావలో వెలువడియుండ లేదు. ఇందు గృహస్థ శ్రమధర్మము సతీపతుల స్త్రీవ్యవహార తో వర్ణింపగల విధము, శ్రేష్ఠతత్వము, స్త్రీ బాతులు, పురుష బాతులు, వాని ప్రవర్తనలు, బాతుల హితములు, వాని యొక్క అభిప్రాయము, శిష్యాగృహారహస్యములు, వాని లక్షణములు, ఎట్టి సతీపతుల కెట్టి సంతోషము గలుగునను విషయము, గర్భవతుల యారోగ్యవశ్యకత, శిశురక్షణ, అత్తకోడండ్రవైరములకు గల కారణములు, వానిని శమింపజేయు నుపాయములు, వారిగుండెలను స్నేహావశ్యకత, మున్నగు 280 విషయముల తోను, సందర్భానుసారముగ గల ఆఫ్టర్, లెక్చర్లు 25; తోను గ్రంథ 410 పేజీల పైబడిన సీమకాలికొత్తను చక్కని తెలుగుతో విరాజిల్లుచున్నది. ప్రతిగృహస్థుడు తప్పక చదివియే తీరవలెను. కొద్దిపాటులే గలవు.

పుస్తకము 1-కి రూ 2-0-0; తపాల 4 రూ 7 అణాలు
రెండు పుస్తకము లొకేసరికొనువారికి తపాలఖర్చు లేదు
మా చిరునామా:- ఆర్యక్ బుక్ డిపో.

19 తాండవరాయ మొదలి వీధి, తిరునెల్వేలి, మద్రాసు.

ఇనాం! ఎస్. టి. చారి సకల మేహ కారక రు 5!!
పాడసంహారిణి సకలమైన పాడల 3 దఫా లుప యోగముతో పూర్తిగా మానను. లేనిచో రూ. 5 లు ఇనాం.
బుడి 1 కి రూ. 0-6-0. వి. పి. ఖర్చు లేదు.
ఎస్. టి. చారి అందు కో, 11 తేరువీధి, చే నాబజారు, మద్రాసు.

“శారదానవలలు”
10 వేలు ఉచితము-కడునవ్వుపుట్టించును
యావల 20 ప తేదీలోగా అణా స్తాంపు పంపువారికి
ఎ. పాలమూర్తి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా